

શ્રી યશોવજયજી
જૈન ગ્રંથમાળા

દાદાસાહેબ, ભાવનગર.

ફોન : ૦૨૭૮-૨૪૨૫૩૨૨

૩૦૦૪૮૪૬

યશજી જૈન શ્રી લાયબ્રેરી ગ્રંથમાળા નં. ૨૮

રચયિતા

શ્રી લલિતપ્રભસૂરીશ્વર.

પાટણ ચૈત્ય-પરિપાટી.

પ્રકાશક

શ્રીહંસવિજયજી શ્રી લાયબ્રેરી સેક્રેટરી

અમદાવાદ.

મૂલ્ય ૭ આના

શાંતમૂર્તિ મુનિરાજ શ્રી હંસવિજયજી મહારાજ.

જન્મ:—વડોદરા. મુનિપદ:—અ'ખાલા-(પંચમ)
સં. ૧૯૧૪ અશાઠ વદી ૩૦ સં. ૧૯૩૫ માહુ વદી ૧૧.

श्रीहंसविजयजी जैन फ्री लायब्रेरी ग्रंथमाला नं. २८

पाटण चैत्य-परिपाटी.

संपादक-

मुनिराज श्रीकल्याणविजयजी.

प्रकाशक-

सेक्रेटरी जेशंगभाइ छोटालाल सुतरीआ.

श्रीहंसविजयजी जैन फ्री लायब्रेरी

लुणसावाडा मोटी पोळ-अमदावाद

भावृत्ति पहेली] बी. सं. २४५२ [आ. सं. ३०

प्रत २०००

बि. सं. १९८२

२-२
मूल्य ३०

ધી સૂર્યપ્રકાશ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ ટંકશાલ-અમદાવાદ
પટેલ મુલચંદભાઈ ત્રીકમલાલે છાપી.

નંબર.	પુસ્તકનું નામ.	કોમિત.
૧	નીતિદર્પણ	૦-૪-૦
૨,૪,૭,૨૬	પ્રાણીપોકાર	મેટ
૩,૫	હંસવિનોદ	૦-૧૨-૦
૬	સ્નાત્રપૂજા	૦-૦-૬
૮	નવતત્ત્વ સંક્ષિપ્તસાર	૦-૨-૦
૯	નર્મદાસુંદરી કથા	મેટ
૧૦	શોલવત્રો કથા	,,
૧૧,૧૭,૨૫	તિથિ તપ માણિક્યમાલા	૦-૧-૦
૧૨,૧૩	ગહુંલી સંગ્રહ	૦-૩-૦
૧૪,૨૧	શ્રીનેમિનાથની ૧૦૮ પ્રકારીપૂજા	૦-૨-૦
૧૫	વિવિધપૂજા સંગ્રહ	૧-૦-૦
૧૬	ગિરનાર ગલ્પ	મેટ
૧૮	હીરપ્રશ્ન	૧-૦-૦
૧૯	અષ્ટાપદ પૂજા	મેટ
૨૦	શુકરાજ કથા (સં.)	,,
૨૨	ધર્મદત્ત કથા ,,	,,
૨૩	ધર્મવિધિ ,,	,,
૨૪	સિદ્ધૂરપ્રકર ,,	,,
૨૭	ચૈત્ય પરિપાટી યાત્રા	૦-૧-૦
૨૮	પાટણ ચૈત્ય પરિપાટી	૦-૬-૦
	હીરપ્રશ્નાવલી	૦-૪-૦
	દેશાટન	૦-૪-૦
	પ્રશ્નોત્તર પુષ્પમાલા	૦-૧૪-૦
	પ્રાપ્તિસ્થાન-	

શ્રીહંસવિજયજી જૈન ફ્રી લાયબ્રેરી,

લુણસાવાડા મોટી પોલ-અમદાવાદ.

किंचिद् वक्तव्य.

सुज्ञ वाचक बंधुओ !

प्राचीन गूजराती भाषानुं परिशीलन करनार साहित्य-प्रेमी इतिहासगवेषी सज्जनोने परम आनंद थशे के २७ नक्षत्रोनी मालासमान अथवा साधुओना २७ गुणो जेवी २७ ग्रंथ-पुष्पोनी माला^१ समर्पण कर्या पछी आजे अम्हे 'पाटण चैत्य-परिपाटी' नामनुं २८ मुं ग्रंथपुष्प आपना कर-कमलमां सादर मूकवा शक्तिमान् थया छीए.

गूजरातनी प्राचीन राजधानी अणहिल्लवाड पाटणमां रहेलां विक्रमना १७-१८मा सैकानां जिनचैत्यो-मंदिरोनी परिस्थितिनो परिचय करावनार आ 'पाटण चैत्य परिपाटी'ने अम्हे तेनी प्राचीन भाषामां विकृति कर्या विना प्रकाशित करवा बनतुं लक्ष्य आप्युं छे. छतां आ पुस्तकमां आपेली बे परिपाटियो-मांथी वि.सं. १६४८मां पूर्णिमागच्छीय ललितप्रभसूरिए रचेली परिपाटिनी प्राचीनप्रति जेवी परिशिष्टमां मूकेली (वि.

---

१ ग्रंथोनुं लिस्ट प्रथम पेजमां आप्युं छे; लायब्रेरीना परिचय माटे सं. १९६६ थी सं. १९७५ सुधीनो रिपोर्ट वांचो.

સં. ૧૭૨૯માં તપાગચ્છીય હર્ષવિજયજી રચિત) પરિપાટિની પ્રાચીન શુદ્ધપતિ ન મલવાથી તે અંશમાં તેમ બની શક્યું નથી એમ અમ્હારે આ સ્થળે સ્થિત અંતઃકરણે જણાવવું જોઈએ. વિ. સં. ૧૯૫૯માં પ્રવર્તકજી શ્રી કાંતિવિજયજી મહારાજની પ્રેરણાથી પં. હીરાલાલે રચેલી પાટણનાં વર્તમાન જિનાલયોને સૂચવતી સં. જિનાલયસ્તુતિને પરિશિષ્ટમાં મૂકી વર્તમાન જિન-મન્દિરોનું સૂચન કરવા અમ્હે બનતો પ્રયાસ કર્યો છે.

સાક્ષરરત્ન મુનિરાજ શ્રીકલ્યાણવિજયજી મહારાજે અતિપરિશ્રમ લઈ વિચક્ષણતાથી ગવેષણાપૂર્વક લખેલ પ્રસ્તાવના અને પરિપાટિસારથી આ ગ્રંથ વિશેષ વિભૂષિત-અધિક ઉપ-યોગી થઈ શક્યો છે, એ વાચકો સ્વયં સમજી શકે તેમ છે. અત એવ અમ્હારે એ સંબંધમાં વિશેષ વક્તવ્ય પ્રકટ કરવાનું અવશિષ્ટ રહેતું નથી, કિંતુ અમ્હારી કૃતજ્ઞતા દર્શાવવા તેઓશ્રીનો અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માનવાનું અમ્હે સમુચિત સમજીએ છીએ.

આ ગ્રંથના સંશોધનકાર્યમાં પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રીહંસવિ-જયજી મહારાજશ્રી તથા પંન્યાસજી સંપદ્વિજયજી મહારાજશ્રીની પ્રેરણાથી મુનિરાજ શ્રીપુણ્યવિજયજી મહારાજે તથા મુનિરાજ શ્રીશંભુવિજયજી મહારાજે તથા પં. લાલ-ચન્દ્ર ભગવાન્દાસ ગાંધીએ કરેલી સહાયતાથી અમ્હે

અમ્હારા કાર્યમાં સફલ થયા છીએ-ઉપકૃત થયા છીએ; એ પ્રકટ કરવાનો અમ્હારી ફરજ વિચારીએ છીએ.

અમ્હારા આ ગ્રંથપ્રકાશન કાર્યમાં પાટણના જ્ઞેરી મળીલાલ છગનલાલની ધર્મ પત્નિ કેસરબાઈ, સુરતના શા. અનોપચંદ નગીનદાસ સ્વનામ ધન્ય સ્વર્ગવાસી લાલા ઠાકુરદાસજી સ્વાનગામ ઢોગરાં (પંજાબ) વાલે કે સુપુત્ર શ્રી-માન્ લાલા પ્રભદયાલજી દુગડ લાહોર (પંજાબ) વાલેને પોતાની લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય કરી અમ્હને પ્રોત્સાહિત કરવા સાથે અન્ય ધનાઢ્યોને અનુકરણીય કર્તવ્યમાર્ગ દર્શાવ્યો છે, તેમનો ઉપકાર માનવાનું અમ્હે આ સ્થળે ભૂલી શકતા નથી.

આ ગ્રંથમાં મતિમંદતાથી, પ્રમાદથી યા દષ્ટિદોષથી રહી ગયેલી સ્વલનાઓ સડજનો સુધારી વાંચશે અને અમ્હને સૂચવવા તસ્દી લેશે તો પુનરાવૃત્તિ-પ્રસંગે સામાર સુધારવા પ્રયત્ન થશે.

શાસનદેવનો કૃપાથી વિશેષ પ્રગતિ કરી સાહિત્યસેવા-પૂર્વક અધિક શાસનસેવા વજાવવા અમ્હે ભાગ્યશાલી થઈએ એવી હાર્દિક ભવ્ય ભાવના પ્રકટ કરી અત્ર વિરમીશું.

બીરસં. ૨૪૨૨

પાર્શ્વપ્રભુ-જન્મતિથિ.

પ્રકાશક-

આ. સે. 'શ્રીહંસવિજયજી જૈન પ્રી
લાયબ્રેરી-અમદાવાદ.

પ્રસ્તાવના.

સ્વભાવથી જ ભારતવર્ષના પ્રાચીન વિદ્વાનોરૂં ઇતિહાસ લખવા તરફ થોડું લક્ષ્ય આપેલું છે. અને જે કંઈ લખાયું હતું તેનો પળ ઘળો ધરો ભાગ રાજ્યવિપ્લવોના દુઃસમયમાં નાશ પામી ગયો છે, માત્ર વ્યાખ્યાનિક સાહિત્યમાં ઉપયોગી થતો કેટલોક જૈન ઇતિહાસિક સાહિત્યનો અંશ વ્યાખ્યાનરસિક જૈન સાધુઓના પ્રતાપે વચ્ચા પામ્યો છે; પળ તેમાં ઇતિહાસ કરતાં ઉપદેશતત્ત્વને મુખ્ય સ્થાન આપેલું હોવાથી તેવા ચરિત્ર પ્રબન્ધાદિ ગ્રન્થો પૈકીના ઘળો ભાગ ઔપદેશિક સાહિત્ય જ ગળો શકાય, માત્ર કેટલાક રાસાઓ અને પ્રબન્ધો ઉપરાંત શિલાલેલો પ્રશસ્તિઓ ચૈત્યપરિવાડીઓ તથા તીર્થમાલાઓ જ આધુનિક દૃષ્ટિપ્ર પ્રાચીન ઐતિહાસિક સાહિત્યમાં ગળવા યોગ્ય છે.

ઇતિહાસિક સાહિત્યમાં ચૈત્યપરિવાડીઓનું સ્થાન.

જો કે ચૈત્યપરિવાડી વા તીર્થમાલાઓ તરફ ઘળા થોડા વિદ્વાનોનું લક્ષ્ય ગયું છે અને ઐતિહાસિક દૃષ્ટિપ્ર તેની ધરી કીમત આંકનારા સાધરો તો તેથી યે થોડી સંખ્યામાં નીકલશે; પટલું છતાં પળ ઇતિહાસની દૃષ્ટિપ્ર ચૈત્યપરિવાડી ધ ઘળું કીમતી સાહિત્ય છે, ધના ઉંડાળમાં રહેલા તાત્કાલિક ધાર્મિક ઇતિહાસનો પ્રકાશ, ધર્મની રુચિ તથા પ્રવૃત્તિનું દર્શન અને ગૃહસ્થોની સમૃદ્ધ દશાનું ચિત્ર ઇત્યાદિ અનેક

इतिहासना कीमती अंशो चैत्यपरिपाटिओना गर्भमांथी जन्मे छे के जेनी कीमत थाय तेम नथी.

चैत्यपरिवाडीओनो उत्पत्तिकाल.

चैत्यपरिवाडीओ क्यारथी रचावा मांडी तेनो निश्चित निर्णय आपी शक्य तेम नथी. चैत्यपरिवाडीओ, तीर्थमालाओ अथवा एराज अर्थने जणावनारा रासाओ घणा जुना वखतथी लखाता आव्या छे एमां शक नथी, पण एवा भाषा/साहित्यनी उत्पत्तिना प्रारंभकालनो निर्णय हजी अंधारामां छे, कारण के आ विषयमां आज पर्यन्त कोइ पण बिद्वाने ऊहापोह तक कयों नथी, छतां जैन साहित्यना अवलोकनथी पटलुं तो निश्चित कही शक्य के जैनोमां चैत्य वा तीर्थयात्राओ करवानो अने तेनां वर्णनो लखवानो रीराज घणो ज प्राचीन छे. तीर्थयात्राओ करवानो रिवाज विक्रमनी पूर्वे चोथी सदीमां प्रचलित हतो एम इतिहास जणावे छे, ज्यारे तेनां वर्णनो लखवानी शुरुआत पण विक्रमनी पहेली वा बीजी सदी पछीनी तो न ज होइ शके; ए विषयनो विशेष खुलासो नीचेना विवेचनथी थइ शकशे—

जैन साहित्यमां सर्वथी प्राचीन सूत्र आचारांगनी निर्युक्तिमां तात्कालिक केटलांक जैन तीर्थोनी नोध अने तेने नमस्कार करवामां आव्यो छे.^१ निशीथचूर्णिमां धर्मचक्र,

१ “ अट्टावप उज्जिते गयगपए य धम्मचक्रे य ।

पासरहावतनं चमरुपायं च वन्दामि ॥ ”

—“ गजाप्रपदे-दशार्गकूटवर्तिनि । तथा तक्षशिलायां धर्मचक्रे तथा

દેવનિર્મિત સ્તૂપ, જીવિતસ્વામિ પ્રતિમા, કલ્યાણભૂમિ આદિ તીર્થોની નોંધ કરવામાં આવી છે.^૧

છેદસૂત્રોના ભાષ્ય અને ટીકાકારો લખે છે કે અષ્ટમી ચતુર્દશી આદિ પર્વ દિવસોમાં સર્વ જૈન દેહરાસરોની વંદના કરવી જોઈએ, ભલે તે ચૈત્ય સંઘનું હોય કે અમુક ગચ્છની માલિકીનું હોય તો પણ તેની યાત્રા કરવી, વચ્ચત પહોંચતો હોય તો સર્વ ઠેકાણે સંપૂર્ણ ચૈત્યવંદન-વિધિ કરવી જોઈએ અને વચ્ચત ન પહોંચતો હોય તો એક એક સ્તુતિ વા નમસ્કાર જ કરવો પણ ગામના સર્વ ચૈત્યોની યાત્રા^૧ કરવી.^૨

વ્યવહાર સૂત્રના ભાષ્ય અને ચૂર્ણિમાં લખ્યું છે કે^૩

અહિચ્છત્રાયાં પાર્શ્વનાથસ્ય ધરગેન્દ્રમહિમાસ્થાને । ”

—આચારાંગનિર્યુક્તિ પત્ર ૪૧૮ ।

૧ “ ઉત્તરાવહે ધમ્મવક્કં, મથુરાણ દેવણિંમ્મિઓ થૂમો, કોસલાણ જિયંતસામિપડિમા, તિત્થંકરણં વા જમ્મભૂમિઓ ।

—નિશીથચૂર્ણિ પત્ર ૨૪૩—૨ ।

૨ નિસ્સકડમનિસ્સકડે વેદ્દણ સવ્વાહિં થુદ્ધં તિગ્ગિ ।

વેલં વ વેદ્દાણિ વ નાઉં ઇક્કેક્કિઆવા વિ ॥

—ભાષ્ય

૩ અટ્ટમી-વડદસીસું વેદ્દય સવ્વાણિ સાહુણો સવ્વે ।

વલ્લેયવ્વા નિયમા અવસેસ-તિહીસુ જહસત્તિ ॥

પણસુ વેવ અટ્ટમીમાદીસુ વેદ્દયાઈ સાહુણો વા જે અણ્ણાણ

વસહીણ ઠિઆ તે ન વંદંતિ માસલહુ ।

—વ્યવહારભાષ્ય અને ચૂર્ણિ.

આઠમ ચૌદશ આદિ પર્વ-તિથિદિનોમાં ગામનાં સર્વ દેહ-રાઓમાં રહેલી જિનપ્રતિમાઓ અને પોતાના તથા બીજા ઉપાશ્રયોમાં રહેલા સર્વ સાધુઓને પર્યાયલઘુ સાધુઓએ વંદન કરવું જોઈયે, જો ન કરે તો તે સાધુ પ્રાયશ્ચિત્તનો ભાગી થાય.

મહાનિશોથ સૂત્રમાંથી પળ ચૈત્ય તીર્થ અને તીર્થોમાં ભરાતા મેલાઓની સૂચના મળે છે.^૧ આ સર્વ જોતાં એટલું તો નિશ્ચિત છે કે જૈનોમાં તીર્થયાત્રા અને પ્રતિમાપૂજાનો રિવાજ ઘણો જ જૂનો પુરાણો છે, તીર્થ તરીકે પ્રસિદ્ધ થયેલ સ્થાનોમાં ભાવિક જૈનો ઘણા દૂર દૂરના દેશો થકી સંઘો લેઈ જતા અને તીર્થાટન કરી પોતાની ધાર્મિક શ્રદ્ધાને સફળ કરતા, પોતાના ગામ નગરોનાં ચૈત્યોને તે હમેશાં ભેટતા, ચૈત્યો અધિક વા સમય આછો મલતાં નગરનાં સર્વ ચૈત્યોની યાત્રા નિત્ય ન થતી તો છેવટે આઠમ ચૌદશ જેવા ખાસ ધાર્મિક દિવસોમાં તો પૂર્વોક્ત યાત્રા અવશ્ય કરતા જ, કાલાન્તરે આ પ્રવૃત્તિમાં પળ મંદતા ન પેસી જાય એટલા માટે શ્રુતધર પૂજ્ય આચાર્યોએ નિયમ ઘડ્યો કે આઠમ ચૌદશે તો સર્વ ચૈત્યોની વંદના કરવી જ, અને જો સાધુ કે વ્રતી ગૃહસ્થ આ નિયમ પ્રમાણે ન

૧ અહન્યા ગોયમા તે સાહુણો તં આયરિયં ભંગંતિ જહા
 નં જહ્ ભયવં તુમં આણાવેહિ તા નં અમ્હેહિં તિત્થયત્તં કરિ(ર)યા
 ચંદપ્પહસામિયં વંદિ(ર)યા ધમ્મચકં ગંતૂણમાગચ્છામો ।

—મહાનિશીથ ૫-૪૩૫ ।

વર્તશે તા તે દંડનો ભાગી થશે. આ પ્રમાણે નગર
વા ગામનાં સર્વ ચૈત્યોની યાત્રા તે ‘ ચેડઅપરિવા-
ડોજતા ’ (ચૈત્યપરિપાટિયાત્રા) કહેવાતી. અને એ
પ્રવૃત્તિ વિશેષ પ્રચલિત થતાં ઉતાવળને લીધે ‘ યાત્રા ’
શબ્દ નિકળી જઈને ‘ ચૈત્યપરિપાટિ ’ શબ્દ જ પ્રાથમિક
મૂળ અર્થને જણાવવામાં રૂઢ થઈ ગયો. વચ્ચે જતાં
ચૈત્યપરિપાટી—ચૈત્યપરિવાડી—ચૈત્યપ્રવાડી—વૈત્રપ્રવાડી इ
ત્યાદિ અનેક પ્રકારના ‘ ચેડઅપરિવાડોજતા ’ ના સ્થાને
સંસ્કૃત, પ્રાકૃત અને અપભ્રંશ શબ્દો રૂઢ થયા જે આજ પર્યન્ત
તે અર્થને જણાવી રહ્યા છે.

ઉપરના વિવેચનથી એ વાત સ્પષ્ટ થઈ કે ‘ ચૈત્યપરિ-
વાડો ’ એ નામ એક પ્રકારની યાત્રાનું છે, અને ઉપચારથી
તેવી યાત્રાનું વર્ણન કે વિવેચન કરનાર પ્રબન્ધ વા સ્તવનો
પણ ‘ ચૈત્યપરિવાડો ’ ના નામથી ઓલખાવા લાગ્યાં કે
જે બનાવ સાહિત્યમાર્ગમાં એક સ્વાભાવિક ઘટના છે

તીર્થમાલા અને ચૈત્યપરિવાડિયોનો વાસ્તવિક ભેદ.

યદ્યપિ તીર્થમાલા વા તીર્થમાલાસ્તવનો અને ચૈત્યપરિ-
વાડો વા ચૈત્યપરિવાડી સ્તવનોમાં સામાન્ય રીતે ભેદ નથી
ગણવામાં આવતો તથાપિ તેનાં નામ અને લક્ષણો તપાસતાં
તે બન્ને પ્રકારની કૃતિનો વાસ્તવિક ભેદ ખુલ્લો જગાઈ આવે છે.

તીર્થમાલા સ્તવનોનું લક્ષણ એ હોય છે કે પોતે ભેટેલાં
વા સાંભળેલાં કે શાસ્ત્રોમાં વર્ણવેલાં નામો નામો તીર્થોનાં
ચૈત્ય વા પ્રતિમાઓનું વર્ણન, તેનો સાચો વા કલ્પિત इતિ-
હાસ તેનો મહિમા અને તે સંબંધી ઘીઝી બાવતોનું વર્ણન

કરવા પૂર્વક તેની સ્તુતિ યા પ્રશંસા કરવી. આચારાંગનિ-
યુક્તિ અને નિશીથચૂર્ણિમાં થયેલી તીર્થોત્તી નોંધ તે આજ-
કાલની તીર્થમાલાઓ અને તીર્થકલ્પોનું મૂલ बीजक सम-
જવું જોડ્યે. સિદ્ધસેનસૂરિનું સકલતીર્થ સ્તોત્ર^૧, મહેન્દ્રસૂરિનું
તીર્થમાલાસ્તવન,^૨ જિનપ્રભસૂરિની શાશ્વતાશાશ્વત-
ચૈત્યમાલા,^૩ વિવિધતીર્થકલ્પ^૪ વિગેરે સંસ્કૃત પ્રાકૃત અપ-

૧ આ સંસ્કૃત સ્તોત્ર પાટળમાં સંઘવીની શેરીના તાડપત્રોના
પુસ્તક મંડારમાં છે. એના કર્તા સિદ્ધસેન સૂરિ ક્યારે થયા તેનો
નિશ્ચય નથી, છતાં સંભવ પ્રમાણે તેરમી સદીના પૂર્વાર્ધમાં થઈ ગયેલા
સિદ્ધસેન જ એના કર્તા હોવા જોડ્યે.

૨ આ પ્રાકૃત સ્તવન પણ તેરમી સદીમાં જ બનેલું સંભવે
છે. મહેન્દ્રસૂરિ નામના બે આચાર્ય થયા છે-૧ લા પૂર્ણતલ્લગચ્છીય
પ્રસિદ્ધ આચાર્ય હેમચંદ્રજીના શિષ્ય જે ૧૨૧૪ માં વિદ્યમાન હતા.
૨ જા નાણકીયગચ્છીય જે સં. ૧૨૨૨ માં વિદ્યમાન હતા, આ
સ્તવનના કર્તા આ બેમાંથી કયા તેનો નિશ્ચય થતો નથી.

૩ આ ચૈત્યમાલા અપભ્રંશ ભાષામાં છે, એના કર્તા જિન-
પ્રભસૂરિ જે ૧૪ મી સદીમાં થઈ ગયા છે, જેમણે અનેક ચરિત્રો
અને રાસો અપભ્રંશમાં લખેલા છે, જેટલી અપભ્રંશની કવિતા પાટળ-
ના મંડારોમાં એમની મળે છે, તેટલી વીજા કોઈ પણ કવિની
નથી મળતી.

૪ સંસ્કૃત અને પ્રાકૃતમાં બનેલા આ તીર્થકલ્પો પ્રસિદ્ધ છે.
એના કર્તા જિનપ્રભસૂરિ ચરતરગચ્છની લણુશાખામાં થઈ ગયા છે.
તેમણે આ તીર્થકલ્પસંગ્રહ વિક્રમની ૧૪ મી સદીના ઉત્તરાર્ધમાં
બનાવ્યો છે.

અંશ અને લોકભાષામાં લખાયેલા ઉપર્યુક્ત લક્ષણવાળા સ્તવનોની કોટિના અનેક પ્રબન્ધો આજે દૃષ્ટિગોચર થાય છે.

ચૈત્યપરિપાટી સ્તવનોનું લક્ષણ એ થયા કરે છે કે કોઈ પણ ગામ કે નગરનાં યાત્રાના સમયમાં ક્રમવાર આવતાં દેહરાસરોનાં નામ, તે તે વાસોનાં નામ, તેમાં રહેલી જિનપ્રતિમાઓની સંખ્યા વિગેરે જણાવવા પૂર્વક મહિમાનું વર્ણન કરવું અને તેની સ્તુતિ કરવી. વિજયસેન-સૂરિનો રેવંતગિરિરાસો^૧, હેમહંસગણિની ગિરિનારચૈત્યપરિવાડી,^૨ સિદ્ધપુરચૈત્યપરિવાડી,^૩ નગાગણિની જાલોરચૈત્યપરિવાડી^૪ વિગેરે સંખ્યાબન્ધ ચૈત્યપરિવાડિઆ ઉપર જગાવેલ લક્ષણવાળી આજે વિદ્યમાનતા ધરાવે

૧ આ રાસો પ્રાચીન ગૂજરાતી ભાષામાં લખાયેલો છે, એના કર્તા વિજયસેનસૂરિ નાગેન્દ્રગચ્છમાં પ્રાસિદ્ધ મંત્રી વસ્તુપાલના સમયમાં અર્થાત્ વિક્રમની તેરમી સદીના ઉત્તરાર્ધમાં થઈ ગયા છે. વસ્તુપાલના સંઘ સાથે ગિરનારની યાત્રાએ ગયા તે સમયે તેમણે આ રાસ બનાવ્યો હતો.

૨ હેમહંસગણિ પ્રસિદ્ધ આચાર્ય મુનિસુંદરસૂરિના શિષ્ય હતા, તેઓ સોલમી સદીના પ્રથમ ચરગમાં વિદ્યમાન હતા, આરંભાસિધ્ધિ-વાર્તિક, ન્યાયમઙ્ગૂષા વિગેરે અનેક વિદ્વત્તાપૂર્ણ ગ્રન્થો એમણે બનાવ્યા છે. આ ચૈત્યપરિવાડી તેમણે ક્યારે બનાવી તે જગાવ્યું નથી, પણ સોલમી સદીની શરૂઆતમાં જ બનાવી હોવાનો સંભવ છે.

૩ આ ચૈત્યપરિવાડીના કર્તા કે સમયનો પત્તો લાગ્યો નથી, પરિવાડી જૂની હોવાનો સંભવ છે.

૪ આ ચૈત્યપરિવાડી સં. ૧૬૫૧ ના ભાદ્રવા વાદિ ૩ ને

છે^૧ પ્રસ્તુત 'પાટણચૈત્યપરિપાટી' પળ પ જ બીજી કોટિનો નિ-
બન્ધ છે.

આટલા વિવેચન ઉપરથી સમજાયું હશે કે તીર્થચૈત્ય-
યાત્રાઓ અને નગર ચૈત્યયાત્રાઓ કરવાનો રિવાજ જૈનોમાં
ઘણાજ પ્રાચીન કાલથી ચાલ્યો આવે છે. આ રિવાજોની પ્રાચી-
નતા ઓછામાં ઓછી બે હજાર વર્ષની હોવી જોઈએ એમ
પૂર્વે સૂચવેલ શાસ્ત્રવાક્યોથી સિદ્ધ થાય છે, અને એ ઉપરથી
તીર્થમાલાસ્તવના અને ચૈત્યપરિપાટીસ્તવનો લખવાની રુઢિ
પળ ઘણી પ્રાચીન હોવી જોઈએ એ વાત સહેજે સમજી શ-
કાય તેવી છે; છતાં પળ પટલું તો સખેદ જણાવવું પડે છે કે
આ પ્રવૃત્તિની પ્રાચીનતાના પ્રમાણમાં તેના વર્ણનગ્રન્થો, તી-
ર્થમાલાસ્તવનો અને ચૈત્યપરિપાટીસ્તવનો તેટલાં પ્રાચીન
આજે મળતાં નથી.

દિને જાલોરમાં બની હતી, એના કર્તા નગા વા નગર્ષિગણિ આચાર્ય
શ્રીહીરવિજયમૂરિના શિષ્ય કુશલવર્ધનગાગિના શિષ્ય હતા.

૧ સ્વ૦ આચાર્ય શ્રીવિજયધર્મમૂરિજીએ સંપાદન કરીને ભાવ-
નગરની શ્રીયશોવિજયજૈનગ્રન્થમાલા દ્વારા 'પ્રાચીન તીર્થમાલા સંગ્રહ'
નો પ્રથમ ભાગ બહાર પાડ્યો છે. જેમાં જુદા જુદા કવિઓની કરેલી
ચૈત્યપરિવાહિઓ, તીર્થમાલાઓ અને તીર્થસ્તવનો મળીને ૨૫ પ્રબન્ધો
છે. એ સિવાય પગ સંલ્યાબંધ તીર્થમાલાઓ અને ચૈત્યપરિવાહીઓ
જૈન મંડારોમાં અસ્તિત્વ ધરાવે છે.

પાટણ.

પ્રસ્તુત પરિવાડો જેના નામ સાથે બંધાયેલી છે, તે પાટણ નગરનો આ સ્થળે સંક્ષેપમાં પરિચય આપવો ઉપયોગી ગણાશે.

‘પાટણ’ એ ગુજરાતદેશની રાજધાની-હિન્દુસ્થાનના પ્રાચીન અને પ્રસિદ્ધ શહેરોમાંનું એક છે, પણ વાસ્તુસ્થાપન જૈન મંત્રોથી થયું હતું, એનો વસાવનાર ‘વનરાજ’ નામનો ચાવડાવંશનો એક બાહોશ શૂરવીર રાજપુત્ર હતો, તે નાગેન્દ્રગચ્છના જૈન આચાર્ય શીલગુણસૂરિનો પરમ ભક્ત જૈન ઉપાસક હતો^૧.

વનરાજ પોતે, તેના રાજકારભારિયોનું મંડલ અને તેની પ્રજાનો અધિક ભાગ જૈનધર્મી હોઈ પાટણ શહેર એ તે વલ્લભતામાં ગુજરાતના જૈનોના ધાર્મિક સામ્રાજ્યની રાજધાની બની

૧ વનરાજને બાલ્યકાલમાં જ ઉક્ત શીલગુણસૂરિએ આસરો દીધો હતો, તેથી કૃતજ્ઞ પ્રકૃતિના વનરાજે પાછળથી પોતે રાજા થતાં જૈનધર્મની કીમતી સેવા બજાવી હતી, એટલું જ નહિ બલકે પાટણમાં નામી જૈન મંદિર બનાવરાવી પોતાની કીર્તિને વિશેષ અમર કરી હતી. વનરાજનું બનાવેલું આ ‘વનરાજવિહાર’ નામનું ચૈત્ય સં. ૧૩૦૧ માં વિદ્યમાન હતું એ વાત નીચેના શિલાલેખ ઉપરથી જણાશે:—

“સંવત્ ૧૩૦૧ વર્ષે વૈશાખ શુદ્ધ ૯ શુક્રે પૂર્વમળ્હલિવાસ્તવ્ય મોઢજાતીય નાગેન્દ્રા.....સુત શ્રે૦ જાલ્હનપુત્રેગ શ્રે૦ રાજકુક્ષિ-

ગયું હતું. જૈનોમાં ચાલતા તે સમયના સર્વ ગચ્છ અને મતોનું અસ્તિત્વ પાટણમાં જળાઈ આવતું હતું. ધર્મવીર અને યુદ્ધવીર જૈનોની વ્યવસ્થા અને આઘાદીથી પાટણ એક વખત પૂરી જાહોજલાલી ભોગવતું થયું હતું. વિક્રમ સંવત્ ૮૧૨ ના વર્ષમાં પહેલ પ્રથમ 'અળહિલવાડ' વા 'અળહિલપાટણ' નામથી પાટણ વસ્યું, અને દિવસે દિવસે ઉન્નતિ કરતું ચાવડાવંશના રાજાઓની રાજધાની તરીકે પ્રસિદ્ધ થયું.

ચાવડા વંશના કુલ ૭ સાત રાજાઓ ૧ રાજ્ય કર્યા બાદ પાટણની રાજ્ય લગામ ચૌલુક્ય વંશના રાજાઓના હાથમાં ગઈ, આ વખતે પણ પાટણ પૂરી જાહોજલાલીમાં હતું,

સમુદ્રવેન ઠ૦ આસાકેન સંસારાર.....યોપાર્જિતવિત્તેન અસ્મિન્
મહારાજશ્રીવનરાજાવિહારે નિજકીર્તિવહ્નીવિસ્તાર.....વિસ્તારિતઃ ।
તથા ચ ઠ૦ આસાકસ્ય મૂર્ત્તિરિયં સુતઠ૦ આરેસિંહેન કારિતા
પ્રતિષ્ઠિતા.....સમ્બન્ધે ગચ્છે પંચાસરાતીર્થે શ્રીશીલગુણમૂરિસંતાને
શિષ્ય શ્રી.....દેવવદ્દ્રમૂરિભિઃ ॥ મંગલં મહાશ્રીઃ ॥

(પાટણમાં પંચાસરાપાર્શ્વનાથના મંદિરમાં રહેલી 'વનરાજ'ની મૂર્તિ પાસેની ઠ૦ આસાકની મૂર્તિનો શિલાલેખ)

૧ પાટણની રાજગાદી ઉપર નીચેના આઠ ચાવડાવંશી રાજાઓ થયા છે:—

૧ વનરાજ ૨ યોગરાજ ૩ રત્નાદિત્ય ૪ વેરિસિંહ ૫
ક્ષેમરાજ ૬ ચામુંડરાજ ૭ રાહડ ૮ સામંતસિંહ ।

પટલુંજ નહિ પણ પાટણના ચૌલુક્ય રાજાઓ આસપાસના
 દેશો જીતી પોતાની રાજસત્તાનો વિશેષ વધારો કરવા માંડ્યો.
 જે કુમારપાલ સુધી ચાલુ રહ્યો, કુમારપાલ જે ચુસ્ત જૈનધર્મી
 હતો, તેણે પોતે પણ અનેક લડાઈઓ કરી ઉત્તર મારવાડ,
 કોંકણ ધિગેરે અનેક દેશોના રાજાઓને જીતીને ગુજરાતના
 મહારાજાધિરાજ તરીકે પોતાની સત્તા સર્વોત્કૃષ્ટ બનાવી હતી,
 પરંતુ ગુજરાતની ઉન્નતિની આ છેલ્લી હદ હતી, એ પછીના
 ગુજરાતના રાજાઓ પોતાની સત્તા વધારી હોય એમ ઇતિહાસ
 જણાવતો નથી. આ તો રાજ્યસત્તાની વાત થઈ પણ ગુજરાતમાં
 અને ખાસ કરીને પાટણમાં જૈનધર્મની પ્રબલતા પણ ઓછી ન
 હતી, ચાવડાવંશના તમામ રાજાઓ જૈનધર્મના પાલનારા
 નહિ તો ઉપાસક તો અવશ્ય હતા, મંત્રિમંડલ અને બીજા
 રાજકર્મચારિયો પણ પ્રાયઃ જૈનો હોઈ પ્રજાનો અન્યધર્મી
 વર્ગ પણ જૈનધર્મને પૂજ્ય દૃષ્ટિથી જોતો, આ સ્થિતિ ચૌલુક્ય
 પહેલા ભીમ સુધી ચાલતી રહી, ભીમના વસંતમાં તેના વીર
 દંડનાયક વિમલ અને રાજા વલ્લે વૈમનસ્ય ઉત્પન્ન થતાં
 પાટણની જૈન પ્રજાને કંઈક ધક્કો પહોંચ્યો હોય તો બનવા
 જોગ છે. એમ કહેવાય છે કે દંડનાયક વિમલને વિષે રાજા
 ભીમના મનમાં કંઈક વિપરીત ભાવ ઉત્પન્ન થયો, ચતુર અને
 માની વિમલને રાજાના મનની સ્થિતિનું જ્ઞાન થતાં દિલ-
 ગીરી અને દયાનું પાત્ર ન બનતાં તે ગુપ્તપણે પાટણનો ત્યાગ
 કરી ચાલી નિકલ્યો, અને તેણે આબુના દક્ષિણ કટિભાગમાં
 વસેલી ચંદ્રાવતી નગરીમાં આવીને નિવાસ કર્યો, ચંદ્રાવતીનો

પ્રથમનો રાજા ^૧ વિમલના આગમનથી ડરી જઈ ભાગી જતાં વિમલ ત્યાંનો રાજા થઈને રહ્યો. ^૨

રાજાની ^૩નારાજગીથી જૈન સમાજનો માન્ય પુરુષ વિમલ પાટળ છોડીને ચાલ્યો ગયો, એ વાત જાહેર થતાં પાટળનો

૧ આ રાજાનું નામ ક્યાંઈ જગાવ્યું નથી, કોઈ પરમાર વંશીય રાજા હતો, ધારનો ધંધુક તો ન હોય ?

૨ વિમલ ચન્દ્રાવતીનો રાજા થયાની હકીકત વિમલ પ્રબન્ધમાં જણાવેલી છે.

૩ કુમારપાલના સમકાલીન હરિભદ્રસૂરિ મન્ત્રીશ્વર પૃથ્વી-પાલની પ્રાર્થનાથી રહેલ ચન્દ્રપ્રભસ્વામિચરિત(પ્રા.) ની પ્રશસ્તિમાં જગાવે છે કે વિમલ દણ્ડનાયક ભીમદેવ રાજાના વચનથી સકલ શત્રુના વૈભવને પ્રહન કરી પ્રભુપ્રસાદથી પ્રાપ્ત થયેલ વઙ્ગાવલી (ચન્દ્રાવતી) વિષયને ભોગવતો હતો. જુઓ તે ઉલ્લેખ:—

“ સિરિભીમપ્પવરજ્જે નેંદો ત્તિ મહામઈ પઢમો ॥
 બીઓ ઉ સરયસસહરનિમ્મલગુણરયગમંદિરમુદારં ।
 નિયયપ્પહાપઅરિયતરણી વિમલો ત્તિ દંડવઈ ॥
 અહ ભીમપ્પવનરવહ્વયગેણ ગહીયસયલરિઝવિહવો ।
 વઙ્ગાવહ્લીવિસયં સ પહુવલદ્ધં તિ ભુંજંતો ॥ ”

—(વિ. સં. ૧૨૨૩ માં લખાયેલી પાટળના સંઘવીના પાઠાના જૈનમંદારની તાટપત્ર પ્રાતિ). આ અભિપ્રાયને અનુસરતા મલાધરી

જૈન સંઘ રાજા ઉપર ભારે ગુસ્સે થયો, ઇટલું જ નહિં, પળ સેંકડો જૈન કુટુંબો વિમલનું અનુસરણ કરી પાટણ છોડી ચંદ્રાવતીમાં જઈને વસ્યાં. જો ઉપરની હકીકત સાચા ઇતિહાસમાં લખતી હોય તો કહેવું જોઈએ કે પહેલાં ભીમદેવના વલ્લભમાં પાટણની જૈન વસતિમાં કંઈક ભંગાળ પડ્યું હશે જ, પરંતુ આ બનાવ સાચો હોય તો પળ તેની વિશેષ સ્થાયી અસર થઈ જણાતી નથી, કારણ કે તે પછીના ચૌલુક્ય રાજા કર્ણદેવ, સિદ્ધરાજ, કુમારપાલ ત્રિગેરના રાજ્યકાલમાં પળ લગભગ તમામ રાજ્ય-કારભાર જૈન મંત્રિઓના હાથમાં જ હતો, ઇટલું જ નહિં પળ સિદ્ધરાજ કે જે શૈવધર્મી હતો છતાં જૈનધર્મ અને જૈનધર્મીઓને ઘણું જ માન દેનારો અને જૈન વિદ્વાનોને પૂજનારો હતો. આ ઉપરથી સમજાય છે કે પાટણમાં જૈનધર્મની પ્રબલતા ઘણાં લાંબા કાલ સુધી ટકી રહી હતી. કહેવાય છે કે એક સમયે પ્રસિદ્ધ આચાર્ય શ્રીહેમચન્દ્રસૂરિનું પાટણમાં આગમન થયું ત્યારે ૧૮૦૦ અઢારસો કોટિધ્વજ શેઠિઆઓ

રાજશેખરસૂરિ વિ. સં. ૧૪૦૫માં રચેલા પ્રબન્ધકોષમાં—
 વસ્તુપાલપ્રબન્ધમાં—‘પ્રાગ્વાટવંશે શ્રીવિમલો દણ્ડનાયકોઽભવત્ । સ
 ચિરમર્બુદાધિપત્યમશુનક્ ગૂર્જરેશ્વરપ્રસન્નેઃ’ અર્થાત્ ‘ગૂર્જરેશ્વર (ભીમદેવ)
 ની પ્રસન્નતાથી વિમલે લાંબા સમય સુધી આવૂ ઉપર આધિપત્ય
 ભોગવ્યું હતું.’ એમ જણાવે છે.

આ ઉલ્લેખ જોતાં વિમલને ભીમદેવ સાથે વૈમનસ્ય થવાના
 વૃત્તાન્ત માટે સન્દેહ રાખવો પડે છે. —લા. મ. ગાંધી]

તેમના નગરપ્રવેશ મહોત્સવમાં એકઠા થયા હતા.^૧ આ એકજ દાખલા ઉપરથી પાટણના જૈનોની સંખ્યાનો અને તેમનો સમૃદ્ધિનો ધ્યાલ આવી જશે. કુમારપાલ પછી પાટણની રાજ્યગાદીએ આવેલા અજયપાલના વચ્ચતથી પાટણના જૈનોની અને સાથે જ રાજ્યની અવનતિનો પાયો નંખાવો. અજયપાલે ઘણાં સરના જુના જૈન મંત્રિઓને પદભ્રષ્ટ કર્યા અને કેટલાકોને મર્યાકર શિક્ષાઓ કરી. યાસ કરીને કુમારપાલના મરજીદાન મનુષ્યોને અજયપાલે મારે ત્રાસ આપ્યો,^૨ કુમારપાલનાં પુણ્યકાર્યોનો તેણે વન્યું તેટલો નાશ કર્યો, પળ ઓવાં અધમ કામો ઘણા કાલ સુધી કરવાને તે જન્મ્યો ન હતો, રાજ્યાભિવેકને ત્રીજે જ વર્ષે અજયપાલનું તેના એક નોકરના હાથે યૂન થયું અને ત્યાર પછી ધાર્મિક વિપ્લવ બંધ થયો, રાજ્યકારભાર પળ પાછો નિયમિત થઈ ગયો પળ સિદ્ધરાજ અને કુમારપાલે જે ગુજરાતના રાજ્યની હદ વધારી ચૌલુક્ય રાજાઓની સાર્વભૌમ સત્તા સ્થાપન કરી હતી, તે લાંબો કાલ ટકી શકી નહિ. જે ક્રમથી પાટણ અને તેના રાજાઓની સત્તા દિવસે દિવસે વધી હતી તે જ ક્રમથી ઘટવા લાગી, અજયપાલના વચ્ચતથી

૧ આ હકીકત હિન્દી કુમારપાલ ધારિતની પ્રસ્તાવનામાં જોવી.

૨ હેમચન્દ્રમૂરિના શિષ્ય રામચન્દ્ર, મંત્રી કપર્દી આદિ હેમચન્દ્ર અને કુમારપાલના માનીતા પુરુષોને અજયપાલે કેવી મર્યાકર શિક્ષાઓ કરી હતી તે પ્રબન્ધ ચિન્તામણિમાં ચૌલુક્ય રાજાઓનો ઇતિહાસ જોવાથી જણાશે.

પાટણના રાજ્યકારભારમાંથી જૈન ગૃહસ્થોનો હાથ નિકલવા લાગ્યો હતો, પ્રસિદ્ધ પોરબાલ વીર જૈન મંત્રી વસ્તુપાલ અને તેજપાલના સમયમાં થોડાક વચ્ચતને માટે ગુજરાતની શાંતી પડેલી કીર્તિ પાછી ઉજ્જ્વલ બની હતી. જો કે અજયપાલના વચ્ચતથી ગુજરાતની રાજ્યસત્તા મંદ થવા માંડી હતી તો પળ વાઘેલા ચૌલુક્ય સારંગદેવ પર્યન્ત ગુજરાત દેશ અને તેના રાજાઓ પોતાનું મહત્ત્વ ઠોક ઠીક ટકાવી રાખ્યું હતું, પળ છેલ્લા રાજા કરણવાઘેલાના સમયમાં પાટણ અને ગુજરાતના ઉપર હમેશાને માટે પરાધીનતાનો દંડ પડ્યો. ^૧

વનરાજથી ઉગેલ, સિદ્ધરાજ અને કુમારપાલથી ઉન્નતિની છેલ્લી હદે પહોંચેલ પાટણની કીર્તિવહ્લી કરણ વાઘેલાના વચ્ચતમાં સદાકાલને માટે કરમાઈ ગઈ.

આ પ્રમાણે વનરાજ, ભીમદેવ, સિદ્ધરાજ, કુમારપાલ જેવા યુદ્ધવીરોના પરાક્રમોથી, જાંબક, ચંપક, ત્રિમલ, શાંતુ,

૧ પાટણની રાજગાદી ઉપર ચૌલુક્ય અને ઇ જ વંશની વાઘેલા શાખાના રાજાઓ નીચેના ક્રમ પ્રમાણે થયા છે:—ચૌલુક્ય રાજાઓ:—૧ મૂલરાજ (૧) ૨ ચામુંડરાજ ૩ વલ્લભરાજ ૪ દુર્લભરાજ ૫ ભીમદેવ (૧) ૬ કર્ણદેવ (૧) ૭ જયસિંહદેવ (સિદ્ધરાજ) ૮ કુમારપાલ ૯ અજયપાલ ૧૦ મૂલરાજ (૨) ૧૧ ભીમદેવ (૨) ૧૨ ત્રિભુવનપાલ ।

વાઘેલા રાજાઓ—૧ ધવલ ૨ અર્જુનરાજ ૩ લવગપ્રસાદ ૪ વીરધવલ ૫ વસિલદેવ ૬ અર્જુનદેવ ૭ સારંગદેવ ૮ કર્ણદેવ ।

ઉદયન, બાહડ, સંપત્કર, વસ્તુપાલ, તેજપાલ જેવા બાહોશ મુસહીબોની કાર્યકુશલતાથી ઉન્નતિના શિખરે ચઢેલું પાટણ -ગુજરાતનું રાજ્ય કર્ણવાઘેલાની સ્ત્રીલંપટતા અને માધવ અને કેશવ જેવા ઝેરીલી પ્રકૃતિના નાગર કારભારિયોના પાપે એકવેલા સ્વર્ગીય નગર બનેલું પાટણ સંવત્ ૧૩૫૬ ના વર્ષમાં અલાઉદ્દીનના સેનાપતિ મલિક કાફુરના હાથે જમીનદોસ્ત થયું, એક વેલા જે સ્થળે હજારો કોટિધ્વજ શ્રેષ્ઠિયોની હવેલીઓ શોભી રહી હતી, તે પ્રાચીન પાટણના સ્થાનમાં આજે એક બે કુઆ ઘાવડી કે બે ચાર પ્રાચીન મકાનોના ખંડહરો ? સિવાય જંગલી જાડ અને ઘાસ ઊગેલાં નજરે પડે છે, જે સ્થાન લાખો મનુષ્યોની વસતિથી રઠ્ઠીયામણું હતું તે આજે સિવાય અને વરુ જેવાં જંગલી જાનવરોની લોલામૂમિ બની રહ્યાં છે !

નવું પાટણ.

મુસલમાનોના હાથે નષ્ટ થયેલું પાટણ ફરિથી ક્યારે આવાદ થયું તેનો ચોક્કસ સમય ક્યાંઈ મલતો નથી.

૧ પ્રાચીન પાટણના અવશેષો તરીકે આજે ‘રાણકી વાવ’ અને ‘દામોદર કુઓ’ એ બે મુખ્ય ગગાય છે, એના સંબંધમાં લોકોમાં કહેવત છે કે—‘રાણકી વાવ ને દામોદર કુઓ, જોયો નહિ તે જીવતો મૂઓ.’ એ સિવાય એક મોટું મકાનનું ઘંડેર

છતાં કેટલાક બનાવો ઉપરથી એમ કહી શકાય કે વર્તમાન પાટણ વિક્રમ સંવત્ ૧૩૬૦ અને ૧૩૭૧ની વચ્ચે વસેલું હોવું જોઈએ. પાટણની 'જૈન મંદિરાવલી'ની પ્રસ્તાવનામાં તેના લેખકે જણાવેલું છે કે—“અહ્હાઉદ્દીનના વચ્ચતમાં પ્રાચીન પાટણનો નાશ થતાં સં. ૧૪૨૫ ના વર્ષમાં આ વર્તમાન પાટણ ફરિથી વસ્યું છે.”

પણ આમાં જણાવેલી સાલ સ્ત્રી હોવામાં શંકા છે. સંવત્ ૧૩૫૬ માં નાશ પામેલું નગર બે પાંચ વર્ષમાં પાલું ન વસતાં લગભગ અર્ધસદીથી પણ અધિક સમય પછી વસે એ વાત સાચી માનવામાં જરા સંદેહ રહે છે. જો પ્રાચીન નગર સર્વથા નાશ પામી ગયું હોય અને નવેસર વસવા જેવી સ્થિતિ ઊભી થઈ હોય ત્યારે તો તે તરત જ વસવું જોઈએ, અને જો મુસલમાનોના હાથે પટલું બધું નુકશાન ન થયું હોય કે જેથી ફગિને શહેર નવું વસાવવું હે તો ત્યાર બાદ સાઠ સિત્તેર વર્ષમાં જ પવું શું કારણ આવી પડ્યું હશે કે મુસલમાનોના હાથે જોશમાયેલ પાટણમાં ૬૦ વર્ષ પર્યન્ત રહીને ફરિથી નાગરિકોને નવું પાટણ વસાવવું પડ્યું હોય?

અમારા અનુમાન પ્રમાણે તો આધુનિક પાટણ સં. ૧૪૨૫ માં નહિ પણ ૧૩૭૦ ની આસપાસમાં વસેલ હોવું જોઈએ,^૧ કારણ કે પાટણ ભંગના વચ્ચતથી પાટણમાં બનતાં જૈનમંદિરો

ઊંચી ચટ્ટાન પર આવેલું છે, લોકો તેને 'રાજમહેલ' કહે છે. બીજી પણ પ્રચુરણ નિશાનીઓ ત્યાં સેકડો મળે છે.

૧ વિ. સં. ૧૩૭૧માં શત્રુંજયતીર્થના ઉદ્ધારક સંઘપાતે દેસલ અને સમરા સાહ પાટણમાં વસતા હતા, એટલે તે સમયે પાટણ હજાત જ હતું.

—લા. મ. ગાંધી.

અને પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠાઓ એકદમ બંધ પડે છે અને તે સં. ૧૩૭૯ ના વર્ષમાં પાછી શરૂ થતી દેખા દે છે અને તે પછીના વચ્ચતમાં તે પ્રવૃત્તિ દિવસે દિવસે વધતી જતી જણાય છે, સંવત્ ૧૩૭૨ અને ૧૩૮૧ ની સાલમાં ચરતરગચ્છ સંબન્ધી શાન્તિનાથ ત્રિધિચૈત્યમાં જિનકુશલસૂરિના હાથે અનેક જિનચિમ્બો અને આચાર્યમૂર્તિની પ્રતિષ્ઠાઓ થાય છે, આ શાન્તિનાથ ત્રિધિચૈત્ય આજે પણ ચરાચોટડીના પાડામાં સુધરેલ દશામાં વિદ્યમાન છે. સંવત્ ૧૪૧૭, ૧૪૨૦ અને ૧૪૨૨ ના વર્ષમાં પણ પાટણમાં પ્રતિષ્ઠાઓ થયાના લેખો ત્યાંની મૂર્તિઓ ઉપરથી મળી આવે છે, તેથી આ વાત નિશ્ચિત થાય છે કે પ્રાચીન પાટણના ભંગ પછી સંવત્ ૧૩૭૯ ના વર્ષ પહેલાના કોઈ પણ વર્ષમાં આધુનિક પાટણ વસી ગયું હોવું જોઈએ.

ઉપર પ્રમાણે ચૌદમી સદીના છેલ્લા ચરણમાં ફરિથી વસેલ નૂતન પાટણે પણ દિવસે દિવસે ઉન્નતિ કરવા માંડી અને વચ્ચત જતાં તે પોતાની પ્રાચીન કીર્તિને જાલથી રાચવાને યોગ્ય થઈ ગયું, અહ્મદશાહના જુલમથી ત્રાસ પામેલા, મુસલમાનોના નામથી પણ ભડકતા હિન્દુઓનાં હૃદયો તુગલક ફિરોજશાહની સરદારીના વચ્ચતમાં કંઈક શાંત પડ્યાં, મુસલમાનોના ભયની શંકાથી નવીન દેહરાસરો બનાવવામાં સંકોચાતા હિન્દુઓ ફિરોજશાહના વચ્ચતમાં નિર્ભય થયા અને ફરિથી નવીન ચૈત્યો બનાવવામાં પ્રવૃત્ત થયા, અપણા આ પાટણમાં પણ આ વચ્ચતથી માંડીને જ ત્યાં દેહરાં અને ત્યાં પ્રતિમાઓ વિશેષ પ્રમાણમાં બનવા લાગી. જે પ્રવૃત્તિ

લગભગ સત્તરમી સદીના છેડા પર્યન્ત ચાલુ રહી, આ લગ-
ભગ ત્રણસો વર્ષ જેટલા લાંબા ગાલામાં પ્રસ્તુત નવીન
પાટણમાં સેકડો દેહરાં અને હજારો પ્રતિમાઓ બની ચુકી
હતી, લીલું શાક પ્રચંડ પવનના ઇપાટાથી પડી જતાં તેના જ
મૂઠમાંથી ફૂટેલા ફળગા કાલાન્તરે મૂલવૃક્ષનું રૂપ ધારણ
કરે છે, તે જ રીતે પ્રાચીન પાટણ અલાડહીનના અન્યાયનો
ભોગ થઈ પડતાં તેના જ સીમાપ્રદેશમાં નવું વસેલું પાટણ
કાલાન્તરે એક સમૃદ્ધ નગર બની પોતાની પૂર્વ રૂપાતિને
તાજી રાખવા સમર્થ થયું. પ્રસ્તુત ચૈત્યપરિવાડી તે આ
બીજા પાટણની સમૃદ્ધ દશાના સમયમાં બનેલી તાત્કાલિક
જૈનમંદિરોની નોંધ વા 'હીરેકટરી' સમાન છે.

કર્તા અને સમય-નિર્દેશ.

આ ચૈત્યપરિવાડીના કર્તા કોણ છે અને તેમણે આ
પરિવાડી ક્યારે બનાવી રૂપાદિ હકીકત તેમણે પોતે જ
સમાપ્તિલેખમાં જણાવો દીધો છે, જેનો સાર આ પ્રમાણે છે—

‘પૂનમિયા ગચ્છનો ચન્દ્ર(પ્રધાન)શાલામાં ભુવનપ્રભ-
સૂરિ થયા, તેમની પાટે કમલપ્રભસૂરિ અને કમલપ્રભની પાટે
આચાર્ય શ્રીપુણ્યપ્રભસૂરિ થયા, પુણ્યપ્રભના પટ્ટધર વિદ્યાપ્રભ-
સૂરિ થયા, વિદ્યાપ્રભસૂરિના^૧ પટ્ટધર શિષ્ય શ્રીલલિતપ્રભ-
સૂરિ થયા, તે લલિતપ્રભસૂરિ પાસે વિક્રમ સંવત્ ૧૬૪૮ ના
આસોજ વદિ ૪ અને રવિવારને દિવસે અગહિલ પાટણમાં
આ પાટણની ચૈત્યપરિવાડી બનાવી.’

---

૧ સં. ૧૬૧૭ ના કાર્તિક સુદિ ૭ ને શુક્રવારને દિવસે પાટણ-
માં ડાહ્યાય શ્રીધર્મસાગરજીને સંઘવહાર કરનાર જુદા જુદા ગચ્છોના
૧૨ આચાર્યોમાં આ વિદ્યાપ્રભસૂરિ પગ સામેલ હતા ।

ઉપરની નોંધ સિવાય પરિવાડીકાર લલિતપ્રભસૂરિના સંબંધમાં વિશેષ હકીકત જાણવામાં આવી નથી.^૧ તેમની કૃતિ ઉપરથી તેઓ સારા વિદ્વાન્ હોવાનો દાવો કરી શકતા નથી, પરંતુ આ પ્રસ્તુત કૃતિ તેમની સંગ્રહશીલતાનો સારો પરિચય આપે છે, ગ્રંથકાર પોતે પૂનમગચ્છના આચાર્ય હોઈ ઢંઢેરવાડામાં રહેતા હતા,^૨ અને તેથી જ પ્રસ્તુત પરિવાડીની શરૂઆત તેમણે ઢંઢેરવાડાના ચૈત્યોથી જ કરેલી જણાય છે, તેમના પછી લગભગ ૮૦ વર્ષે બનેલી બીજી પાટળ-ચૈત્યપરિવાડીની શરૂઆત પંચાસરાના ચૈત્યોથી થાય છે, કારણકે તેના કર્તા હર્ષવિજય તપાગચ્છીય યતિ હતા અને તપાગચ્છના યતિયોનું મુખ્ય આશ્રયસ્થાન પંચાસરામાં હતું. આ પ્રમાણે જુદા જુદા કર્તાઓની પરિવાડીઓ જુદા જુદા સ્થાનોથી શરૂ થતાં વાસોના અનુક્રમમાં ઘણો ઘોંટાલો થઈ જાય છે, અને તેમ થતાં एकની સાથે બીજી ચૈત્યપરિવાડીનું મેલાન કરવામાં કેટલી મુશ્કેલીઓ નડે છે, તેનો ઠીક ઠીક અનુભવ આ પ્રસ્તાવનાના લેખકને થયો છે.

---

૧ પ્રસ્તુત લલિતપ્રભસૂરિ વિ. સં. ૧૬૫૪ માં પ્રતિષ્ઠિત પંચ-તીર્થી (સમ્ભવનાથ બિમ્બની મુખ્યતાવાલી) ધાતુપ્રતિમા ચાણસમા ગામમાં જિનમન્દિરમાં વિદ્યમાન છે. (જૂઓ જૈનધાતુપ્રતિમાલેખ-સંગ્રહ ભા૦ ૧, ૧૦૧)

લલિતપ્રભસૂરિ વિ. સં. ૧૬૫૫ માં અણહિલપાટળમાં ઢંઢેર-વાડાના ઉપાશ્રયમાંજ શ્રીચંદ્રકેવલિચરિત(રાસ) પળ રચ્યો છે.

—લા. મ. ગાંધી.

૨ આજે પણ ઢંઢેરવાડામાં પૂનમગચ્છનો ઉપાશ્રય મૌજુદ છે.

પરિવાડીનો પરિચય.

પ્રસ્તુત ચૈત્યપરિવાડી કવિતા-સાહિત્યની દૃષ્ટિએ વિશેષ ઉપયોગી ન હોવા છતાં પુરાતત્ત્વની દૃષ્ટિએ ઘણી ઉપયોગી છે, પરિવાડીકારે તે સમયનાં પાટણનાં તમામ જૈનમંદિરોનાં નામ, તેમાં રહેલી પ્રતિમાઓની સંખ્યા, તેના બનાવનારાનાં નામ, જે જે વાસોમાં જે જે ચૈત્યો આવેલાં છે તે તે વાસોનો નામનિર્દેશ इत्यादि હકીકતો જણાવવાનો જે મહાન્ પરિશ્રમ ઉઠાવ્યો છે તે આપણે માટે ઘણો ઉપયોગી નિવડ્યો છે, આજથી સવા ત્રણસો વર્ષ ઉપર પાટણમાં કેટલાં દેહરાં હતાં, તે સર્વમાં કેટલી પ્રતિમાઓ હતી, દેહરાં બનાવનારા શોઠિઆઓનાં શાં શાં નામો હતાં, તે વેલાના પાટણના ભાવિક જૈન ગૃહસ્થોમાં ધર્મશ્રદ્ધા કેવી હોવી જોઈએ, સાથે જ તેમની પાસે દ્રવ્યબલ પણ કેટલું હોવું જોઈએ इत्यादि અનેક ઘાતોનાં સાચાં અનુમાનો કરવાનું આ ચૈત્યપરિવાડી ઉપરથી બની શકે તેમ છે.

ચૈત્યપરિવાડી-યાત્રાનો સાચે સાચો ઢંગ લેખકે આ પરિવાડીમાં ગોઠવ્યો છે, જાણે કે પોતે સંઘની સાથે નગરની ચૈત્યયાત્રા કરવા નિકળ્યા છે અને ક્રમવાર વચ્ચે આવતાં તમામ દેહરાંઓને વાંદતા જાય છે. સંઘ જે વાસમાં જાય છે તે વાસનું નામ પોતે પ્રથમ સૂચવે છે, પછી તેમાં કેટલાં દેહરાં છે તેની સંખ્યા જણાવે છે, પછી મૂલનાયકોનાં નામ અને છલ્લે તેમાંની પ્રતિમાઓની સંખ્યા, આ ઢંગ લેખકે લગભગ આખી પરિવાડીમાં જાલવી રાખ્યો છે, પણ

પ્રતિમાઓની સંખ્યા જણાવવામાં જરા ઘોંટાલો કરી દીધો છે, તે પવી રીતે કે કેટલેક ઠેકાણે તો પોતે મૂલનાયકનું નામ લખી “ અવર પ્રતિમા ” “ અવર જિનવર ” इत्यादि ઉલ્લેખોની સાથે વિંબોની સંખ્યા જણાવે છે કે જેનો અર્થ મૂલનાયક સિવાયની પ્રતિમાઓની સંખ્યા જણાવનારો થાય છે, ડ્યારે ઘણે ઠેકાણે “અવર” કે “અન્ય” કંઈ પળ શબ્દ-પ્રયોગ કર્યા વગર પ્રતિમાસંખ્યા લખી દીધે છે તેથી તેવા સ્થળોમાં પ શંકા રહી જાય છે કે આ સંખ્યા મૂલનાયક સહિતની જાણવી કે મૂલનાયક સિવાયની પ્રતિમાઓની ? આનો ખુલાસો મૂલનાયક સહિત ગણતાં થતો નથી, તેમ મૂલનાયક સિવાયની પ્રતિમાઓની સંખ્યા ગણતાં પણ થતો નથી, કારણ કે બેમાંથી કોઈ પણ રીતે ગણતાં આખેરી વિમ્બ-સંખ્યાના સરવાલો મળતો નથી. ધથી પ વાત સહેજે જણાઈ આવે છે કે ગ્રન્થકારે જણાવેલી તે તે ચૈત્યોની પ્રતિમા-સંખ્યા કેટલેક ઠેકાણે તો મૂલનાયક સહિતની છે અને કેટલેક સ્થળે તે સિવાયની છે, પણ સહિતની ક્યાં અને રહિતની ક્યાં તેનો ખુલાસો થવો અશક્ય છે.

ગ્રન્થકારે જેમ પ્રત્યેક વાસનાં દેહરાઓની સંખ્યા અને તેની પ્રતિમાસંખ્યા જણાવી છે, તેમ આખા નગરનાં સર્વ દેહરાઓનો આંકડો અને સર્વ પ્રતિમાઓની સંખ્યાનો આંકડો પણ તેમણે જણાવી દીધા છે.

પરિવાહીકાર પ્રતિમાસંખ્યા જણાવતાં પહેલાં દેહરા-ઓને બે વિભાગમાં વહેંચી દીધે છે, મ્હોટાં જિનમંદિરોને

પોતે 'ચૈત્ય' અને 'દેહરાં' કહે છે અને તેની સંખ્યા ૧૦૧
 એકસો ને એક જણાવે છે, છોટાં વા ઘરમંદિરોને 'દેહરાસર'
 નામથી ઉલ્લેખે છે.^૧ અને તેની સંખ્યા ૯૯ નવાળું હોવાનું
 કહે છે, પહેલા દર્જાનાં ચૈત્યોની પ્રતિમાસંખ્યા ૫૪૯૭
 પાંચ હજાર ચારસો ને સત્તાળુંની જણાવે છે, બીજા પ્રકારનાં
 જિનમંદિરો-ઘરમંદિરોની કુલ પ્રતિમાસંખ્યા ૨૮૬૮ બે
 હજાર આઠસો ને અડસઠ પટલી જણાવે છે.

એજ પ્રસંગે પ્રતિમાઓની નોંધ કરતાં પરિવાડીકાર
 લખે છે કે પાટણમાં ૧પ્રતિમા વિદ્યુમ-પ્રચાલાની છે, ૨ સી-
 પની અને ૩૮ અડત્રીશ રત્નની પ્રતિમાઓ છે, ૪ ચ્યાર
 ગૌતમ સ્વામીનાં વિંચ છે અને ૪ચ્યાર ચતુર્વિંશતિપટ્ટકો છે.

આટલું વિવેચન કર્યા બાદ પરિવાડીકાર બન્ને પ્રકારનાં
 ચૈત્યોની પ્રતિમાઓની કુલસંખ્યાનો ૮૩૯૪ ૫ આંકડો
 જણાવે છે, પણ પૂર્વે જણાવ્યા પ્રમાણે અત્ર પણ સંખ્યાનો સર-
 વાલો મળતો નથી, બન્ને પ્રકારનાં ચૈત્યોની પ્રતિમાઓનો

૧ બીજા ચૈત્યપરિવાડીકારોએ પણ મ્હોટાં મંદિર વા જિનપ્રા-
 સાદોને માટે 'દેહરું' અને છોટાં ઘરમંદિરોને માટે 'દેરાસર' શબ્દ
 વાપર્યો છે જુઓ-“દેહરાસર તિહાં દેહરા સરખું” (હર્ષવિજયકૃત
 પાટણ ચૈત્યપરિવાડી) “ જિનજી પંચાળુને મામ્મને શ્રીજિનવર-
 પ્રાસાદ હો x x x દેહરાસર શ્રવગે સુણ્યા પંચ સયા સુખકાર
 હો ” (હર્ષવિં૦પાં૦ચૈં૦પરિં) “ સૂરતમાહે ત્રણ ભૂયરાં દેહરાં
 દશ શ્રીકાર દોય સય પળતીસ છે દેહરાસર મનોહાર ॥”(લાધા-
 શાહકૃત મૂરતચૈત્યપરિવાડી-પ્રાચીન તીર્થમાલાસંગ્રહ भा०૧૫૦૬૭)

સરવાલો $૫૪૯૭+૨૮૬૮=૮૩૬૫$ આઠ હજાર ત્રણસો ને પાંસ-
ઠનો થાય છે, અને જો રત્નાદિની પ્રતિમાઓ જુદી ગણીને
તેની ૪૧ ૫ સંખ્યા આમાં ઉમેરીએ તો સરવાલો ૮૪૦૬ ૫
આવે છે, પણ પરિવાહીકારે આપેલ ટોટલ મલતું નથી, એનું
કારણ તેમની ગફલત નહિ, પણ તેમની માનસિક અપેક્ષા
છે. પટલે કે આપેલી છેલ્લી સંખ્યા પૂર્વોક્ત બે સંખ્યાઓનો
માત્ર સરવાલો જ નહિ પણ તે સંખ્યામાં કેટલીક પરચુરણ
સંખ્યા વધારીને જણાવેલી સંખ્યા છે, પણ આ અપેક્ષા નિબ-
ન્ધકારે શબ્દદ્વારા વ્યક્ત કરી નથી.’

પાટણ શહેરની ચૈત્યપરિવાહી પૂરી કરીને તેને લગતી
જ પાટણની આસપાસનાં ન્હાનાં મ્હોટાં લગભગ ૧૨ ગામડા-
ઓની ચૈત્યપરિવાહી પણ આ સાથે જોડી દીધી છે.

આ ૧૨ બાર ગામોના ચૈત્યોની સંખ્યા ૨૫ અને પ્રતિમા-
સંખ્યા ૧૨૦૭ જેટલી થાય છે, આ સંખ્યા પૂર્વોક્ત પાટણની
પ્રતિમાસંખ્યામાં જોડીને પરિવાહીકારે આ પ્રમાણે સંખ્યા
જણાવેલી છે-૧૫૯૮નવ હજાર પાંચસો ને અઠાણું. આ સંખ્યામાં
પણ ૩ ના ફરક આવે છે.

પરિવાહીકારની જણાવેલી પાટણની વિંબસંખ્યાના
 ૮૩૯૪ ૫ આંકડો અને વહારગામનાં ચૈત્યોની વિંબોની સં-
ખ્યાનો આંક જે ૧૨૦૭ નો થાય છે; એ બેને ભેગા કરતાં
 $૮૩૯૪+૧૨૦૭=૯૬૦૧$ નવ હજાર છ સો ને એક થાય છે, જ્યારે
પરિવાહીકારે આપેલી સંખ્યા ૯૫૯૮ છે.

એ જ રીતે આપણે પ્રત્યેક મહોલ્લાના ચૈત્યોની પ્રતિમા-

આની સંખ્યા તારવીને તેની જોડ દેતાં જે સંખ્યા આવે છે, તેનો સાથે પરિવાડીકારે જણાવેલી પાટણની પ્રતિમાસંખ્યા મળતી નથી. તેનું કારણ પણ લેખકની સંખ્યાપ્રતિપાદક પદ્ધતિનું અનિશ્ચિતપણું જ હોઈ શકે, વળી બે ચૈત્યોની પ્રતિમાસંખ્યા પરિવાડીકારે મુદ્દલ જણાવી નથી, તેથી પણ તેમની સંખ્યા આપણી તારવેલી સંખ્યા સાથે નહિં મળતી હોય તો બનવા જોગ છે.

પરિવાડીના પરિશિષ્ટરૂપે જણાવેલી ૧૨ ગામોની ચૈત્યપરિવાડીમાં રૂપપુરની ચૈત્યસંખ્યા ધ્યાન ર્લેચનારી છે, તેમાં કુલે ૧૦ જિનમંદિર અને ૩૬૭ જેટલી પ્રતિમા જણાવી છે. રૂપપુર પૂર્વે કેવડું મ્હોટું હોવું જોઈયે તે વાત આ વર્ણન ઉપરથી જણાઈ આવે છે. જે વેલા રૂપપુરની ૫ દશાહતી, તે વચ્ચે ચાણસમામાં માત્ર એક મંદિર અને ૩૪ પ્રતિમાઓ હતી. આજે રૂપપુરમાં માત્ર એક મંદિર ૨૯ પ્રતિમા છે અને શ્રાવકોનાં ૩-૪ ત્રણચાર ઘર છે, ચ્યારે ચાણસમામાં ૮-૧૦ મંદિર જેવડું વિશાલ ચૈત્ય છે, અને અનેક પ્રતિમાઓ છે, જૈનવસતિ પણ ઘણી છે. એમ લાગે છે કે રૂપપુરની વસતિ તૂટવાથી જ ચાણસમાની વિશેષ આવાદી થઈ હશે કાલાન્તરે શહેરનાં ગામ અને ગામનાં શહેર કેવી રીતે બને છે, તેનો આ પ્રત્યક્ષ પૂરાવો છે.

પરિવાડીકારે કોઈ ઠેકાણે ૫ વાતનો ચુલાસો નથી કર્યો કે પોતે જે પ્રતિમાસંખ્યા જણાવે છે તે કેવલ પાષાણમય પ્રતિમાઓની છે કે ધાતુ, પાષાણ અને રત્ન વિગેરે

સર્વ પ્રકારની પ્રતિમાઓની ? , પરંતુ પરિવાહીકારના આ મૌનનો खुलासો પરિવાહીના પરિશિષ્ટના एक उल्लेख उपर-
 થી स्वयं थइ जाय છે — ‘कुमरगिर’ ना बीजा चैत्यनी संख्या
 जणाचीने ते “ पीतल पडिमा चारसे बली, छन्नुं उपरि
 मनहर। ” आवो एक नवो उल्लेख करे छे, यद्यपि ए उल्लेखनो
 अर्थ एवो पण लेइ शकाय के ‘चैत्यनी प्रतिमा-संख्या गणःव्या
 बाद आ पीतलमय प्रतिमाओनो संख्या गणःववाथी बीजे
 सर्व स्थले बतावेली सामान्य प्रतिमासंख्या पाषाणनी
 प्रतिमाओनी ज होवी जोइए, ’ परंतु ग्रन्थकारना अभिप्रा-
 यनो विचार करतां आ कल्पना टकी शकती नथी, ए बात
 खरी छे के ग्रन्थकारे कोइ ठेकाणे पीतलनो के धातुनी
 प्रतिमाओनो जुदो उल्लेख कयों नथी, मात्र आ एक ज
 स्थले कयों छे अने ते पण जुदो, छतां ते संख्या तेमणे
 प्रतिमाओनी कुल संख्यामां सामेल करी छे, जो पाटणनां
 २०० बसो देहराओनी धातुमय प्रतिमाओने गणनामां न
 लीधी होय तो कुमरगिरना एक ज देहरानी पीतलनी प्रति-
 माओने भेली गणवानुं कांइ कारण न हतुं. ए उपरथी
 खुल्लुं समजाय छे के परिवाहीकारे दरेक चैत्यनी जे प्रतिमा
 संख्या बतावी छे, तेमां धातुनी प्रतिमाओ पण सामेल
 समजवानी छे, दरेक ठेकाणे तेनो जुदो उल्लेख न कर-
 वानुं कारण विस्तार थइ जवानो भय हतो, अने कुमरगि-
 रमां जुदो उल्लेख करवानुं कारण धातुप्रतिमाओनी बहु-
 लता बताववी एज होइ शके.

ક્રિયા વાસમાં કેટલાં દેહરાં અને કેટલી પ્રતિમાઓ છે, તે પ્રત્યેકની તેમ જ સર્વની સંખ્યા પરિવાડીના સારમાં તે તે સ્થળે જણાવી દીધી છે. પટલું છતાં પણ વાસોના નામની સાથે ચૈત્ય અને પ્રતિમાસંખ્યાનું કોષ્ટક આ નીચે આપવામાં આવે છે. પની નીચે સં. ૧૭૨૯ ના વર્ષમાં બનેલી ચૈત્યપરિવાડીમાં જણાવેલ વાસ, ચૈત્ય અને વિંબની સંખ્યાનું કોષ્ટક અને તે પછી વર્તમાન સમયના પાટણના વાસ અને ચૈત્યસંખ્યા જણાવનારું કોષ્ટક આપવામાં આવશે, જે ઉપ-રથી સં. ૧૬૪૮ માં પાટણની શી દશા હતી, ૧૭૨૯ માં તેમાં કેટલો ફેર પડ્યો અને વર્તમાનમાં પાટણના ચૈત્યોની કેટલી સંખ્યા છે-એ સર્વ જાણવાનું ઘણું સુગમ થઈ પડશે.

સં. ૧૬૪૮ માં બનેલી પ્રસ્તુત ચૈત્યપરિવાડીને અનુસારે

શ્રીપાટણ-ચૈત્ય-પ્રતિમા-કોષ્ટક ૧

નં०	વાસનામ	ચૈ०	પ્ર०	નં०	વાસનામ	ચૈ०	પ્ર०
૧	ઢંઢેરવાડો	૧૧	૫૫૬	૭	નાગમઢ	૧	૯
૨	કોકાનો પાડો	૩	૨૬૬	૮	પંચાસર	૫	૯૭
૩	સ્વેતરપાલનો પાડો	૧	૧૬૭	૯	ઉંચી શેરી	૧	૨૩
૪	જગુપારેલનો પાડો	૨	૧૫	૧૦	ઔશવાલ મહોલો	૩	૩૧
૫	પહેલી ધારી વાવ	૧	૪	૧૧	પીપલાનો પાડો	૧	૫
૬	બીજી ધારી વાવ	૧	૧૩	૧૨	ચિંતામણિનો પાડો	૩	૯૫

નં०	વાસનામ	ચૈ०	પ્ર०	નં०	વાસનામ	ચૈ०	પ્ર०
૧૩	ઘરાકોટડી ^૧	૮	૩૮૪	૨૭	સગરકુર્ડ	૩	૮૩
૧૪	ત્રાંગડીઆપાડો	૧	૩૭૫	૨૮	હેલતપુર	૧	૧૦૫
૧૫	મણિહટ્ટિપાડો ^૨	૨	૧૮	૨૯	મોઢેરનો પાડો	૧	૪
૧૬	માંકા મહેતાનો પાડો	૧	૨૧	૩૦	નારંગાપાડો	૨	૨૭૪
૧૭	કુંભારીયાપાડો	૨	૪૨	૩૧	સોનારવાડો	૨	૧૫
૧૮	તંવાલીશાડો	૬	૩૫૨	૩૨	ફોફલીઆવાડો	૧૧	૨૯૫
૧૯	ઘેજડાનો પાડો	૧	૯	૩૩	જોગીવાડો	૩	૬૪
૨૦	ત્રંબડાશાડો	૧	૯૦	૩૪	મફલીપુર	૧	૧૨
૨૧	વડી પોસાલનો પાડો	૫	૭૫	૩૫	માલીવાડો	૧	૨૪
૨૨	સાહનો પાડો	૨	૧૫૭	૩૬	માંડળનો પાડો	૩	૮૯
૨૩	કંસારવાડો	૫	૭૬	૩૭	ગદા વદાનો પાડો	૩	૯૦
૨૪	મલાવૈયનો પાડા	૧	૩	૩૮	મલ્લિનાથનો પાડો	૧	૧૭૬
૨૫	મૈસાતવાડો	૧	૩૬	૩૯	માણાનો પાડો	૧	૯૮
૨૬	સહાવાડો	૨	૬૯૭	૪૦	સમુદ્રફડીઓ	૧	૧૯
				૪૧	ચોલાવડીનો પાડો	૨	૧૮
				૪૨	બલીયાનો પાડો	૧	૧૧

૧ ‘ઘરાકોટડી’ નો અર્થ ‘ઘરતરગચ્છવાલાઓની બેઠક’ એવો સંભવ છે, કારણ કે ત્યાં ઘરતરગચ્છવાલાઓનો જત્થો હતો, આજે પણ ત્યાંના રહેવાસીઓમાંના કેટલાક પોતાને ઘરતરગચ્છીય તરીકે ઓળખાવે છે.

૨ આજે એ વાસ ‘મણિયાતી પાડો’ કહેવાય છે.

૩ હાલનો ‘મ્લેરીવાડો’ એ જ વડીપોસાલનો પાડો છે.

નં. વાસનામ	ચૈ૦ પ્ર૦	નં. વા૦	ચૈ૦ પ્ર૦
૪૩ અવગ્રી મહેતાનો પાડો ^૧	૨ ૭	૫૮ દોશીવાડો ^૪	૧ —
૪૪ કુસુંભીયા પાડો	૪ ૬૮	૫૯ શાંતિનાથનો પાડો	૫ ૧૨૮
૪૫ નાકર મોશીનો પાડો	૪ ૧૯૩	૬૦ કટકીઆ વાડો	૨ ૬૯
૪૬ માલુ સંઘવીનું સ્થાન	૩ ૩૩	૬૧ આનાવાડો	૧ ૩૪
૪૭ લટકણનો પાડો	૧ ૧૨	૬૨ સાલવીવાડો— ત્રસેરીઓ	૨ ૧૬૨
૪૮ મંડારીનો પાડો	૧ ૫	૬૩ કુરસીવાડો	૧ ૭૪
૪૯ ભાભાનો પાડો	૪ ૧૫૭	૬૪ કઢાવાડો	૨ ૧૯
૫૦ ભીંવડીનો પાડો	૩ ૪૨	૬૫ કલહારવાડો	૧ ૫૫
૫૧ કરણશાહનો પાડો ^૨	૯ ૨૮૦	૬૬ દળાયગવાડો	૧ ૭૦
૫૨ વાંમણવાડો	૮ ૮૩	૬૭ ધાંધુત્રી પાડો	૧ ૭૧
૫૩ ચેતલવસહી ^૩	૧ ૨૪૭	૬૮ ઝંઘો પાડો	૧ ૩
૫૪ લટકણનો પાડો	૫ ૨૦૦	૬૯ સત્રાગવાડો	૧ ૯
૫૫ કુંપાદોશીનો પાડો ^૨	૩૦	૭૦ પુત્તાગવાડો	૧ ૧૦
૫૬ વીસાવાડો	૫ ૧૦૧	૭૧ ગોલ્હવાડ	૩ ૧૨૫
૫૭ સરહીઆવાડો	૧ ૨૩	૭૨ ધોલી પરવ	૪ ૧૨૨
		૭૩ ગોદડનો પાડો	૪ ૨૩૧
		૭૪ નાથાશાહ નો પાડો	૬ ૩૬૯
		૭૫ મહેતાનો પાડો	૨ ૨૩

૧ આ વાસના બે ચૈત્યોમાંના એકની પ્રતિમા સંખ્યા જગાવી નથી.

૨ હાલમાં એ વાસ ' કનાશાનો પાડો ' કહેવાય છે.

૩ આજ કાલ એ સ્થાન ' ચેતલવસહી ' એ નામથી પ્રસિદ્ધ છે.

૪ અહિંના શાંતિનાથના દેહરામાં કેટલી પ્રતિમા હતી તે જણાવ્યું નથી.

પરિશિષ્ટ.

નં०	વા०	ચૈ०	પ્ર०	નં०	વા०	ચૈ०	પ્ર०
૧ વાડીપુર ^૧		૧	૨	૭ નવો નગીનો ^૧		૨	૧૨૦
૨ દોલતપુર ^૧		૧	૧	૮ કતપુરા ^૪		૨	૮
૩ કુમરગિર ^૧		૨	૫૮૫	૯ રૂપપુર ^૫		૧૦	૩૬૭
૪ વાવડી ^૨		૧	૧૮	૧૦ ચાણસમા ^૫		૧	૩૪
૫ વડલી ^૩		૨	૪૧	૧૧ કંબોઈ ^૬		૧	૨૧
૬ નગીનો ^૧		૧	૭	૧૨ મુંજપુર		૧	૩

૧ નંબર ૧, ૨, ૩, ૬, ૭ એ ગામોનો હાલ પાટગની નજી-કમાં પતો નથી.

૨ પાટગથી દક્ષિણમાં ૩ ગાઉને છેટે વાવડી છે, હાલમાં ત્યાં વેહરું નથી.

૩ પાટગથી પશ્ચિમે ત્રણ કોશને છેટે વડલી ગામ છે.

૪ પાટગથી દક્ષિણમાં ૨ કોશ છેટે રૂપપુર પાસે કતપુરા આવેલ છે.

૫ રૂપપુર અને ચાણસમા પાટગથી દક્ષિણ પૂર્વે ૬, ૭ કોશ ઉપર છે.

૬ કંબોઈ ૨ થે છે, ૧ લી સોલંકીની કંબોઈ પૂર્વ દક્ષિણમાં ૨ જી કાકોરવીની કંબોઈ પશ્ચિમ દક્ષિણના સૂણા તરફ ૬ ગાઉ ઉપર છે.

સંવત્ ૧૭૨૯ ના વર્ષમાં રચાયેલી ચૈત્યપરિવાદીના અનુસારે
શ્રીપાટળ-ચૈત્યપ્રતિમા-કોષ્ટક ૨.

નં૦	વા૦	ચૈ૦	પ્ર૦	નં૦	વા૦	ચૈ૦	પ્ર૦
૧	પંચાસર	૫	૧૮૦	૧૯	સગર કૂંઈ	૧	૩૫
૨	ઉંચી શેરી	૧	૫૧	૨૦	વલિયારવાડો	૧	૭
૩	પીપલાનો પાડો	૨	૧૧૪	૨૧	જોગીવાડો	૨	૯૫
૪	ચિંતામણિપાડો	૨	૨૯૨	૨૨	મહિનાથનો પાડો	૨	૩૧૮
૫	સગાલકોટડી	૧	૩	૨૩	લક્ષીયારવાડો	૩	૪૪૭
૬	ઝરાલોટડી	૫	૩૦૮	૨૪	ન્યાયશેઠનો પાડો	૧	૬૮
૭	ત્રાંગડીઆવાડો	૧	૪૦૪	૨૫	ચોલાવટીનોપાડો	૧	૪૭
૮	કંસારવાડો	૨	૧૦૧	૨૬	વલીયા પાડો	૧	૧૫૧
૯	સાહના પાડો	૧	૨૮૨	૨૭	અવજી મહે-		
૧૦	વડીપોસાલનો પાડો	૩	૬૩૮		તાનો પાડો	૨	૪૯
૧૧	ત્રમેઢાવાડો	૧	૫૭૧	૨૮	કલુવિયાવાડો	૨	૮૪
૧૨	તંબોલીશાડો	૧	૧૩૦	૨૯	વાયુદેવનો પાડો	૧	૧૦૧
૧૩	કુંભાળીયાવાડો	૧	૮૨	૩૦	ચાચરીયો	૧	૩૦૯
૧૪	માંકા મહેતાનો પાડો	૧	૧૬	૩૧	પદમાપારેશની પોલ	૧	૩૨
૧૫	મળીયાહી	૧	૪૧	૩૨	સોનારવાડો	૧	૪૭
૧૬	પલાલી (વાડો?)	૧	૩૧	૩૩	ઝેજડાનો પાડો	૧	૧૩૮
૧૭	સાવાડો	૨	૬૦૪	૩૪	ફોફઝીયાવાડો	૩	૪૬૮
૧૮	મૈસાતવાડો	૧	૬૭	૩૫	ઝજુરીનો પાડો	૧	૧૫૮
				૩૬	માખાનો પાડો	૧	૪૦૧

નં०	વા०	ચૈ०	પ્ર०	ચૈ०	વા०	ચૈ०	પ્ર०
૩૭	લીંબડીનો પાડો	૧	૩૦૭	૬૦	જગુપારેલનો પાડો	૧	૩૪
૩૮	કરણસાહનો પાડો	૩	૯૫૩	૫૧	ક્રિયાવહોરાનો પાડો	૧	૨૬
૩૯	સંઘથીપોલ	૧	૧૩૩	૫૨	ક્ષેત્રપાલનો પાડો	૧	૨૯૧
૪૦	ચેતલવસહી	૨	૩૭૯	૫૩	કોકાનો પાડો	૨	૩૯૬
૪૧	અજુવસાપાડો	૧	૭૭	૫૪	ઢંઢેરવાડો	૩	૨૭૩
૪૨	કુંપાદોશીનો પાડો	૧	૧૬	૫૫	મહેતાનો પાડો	૨	૩૬૫
૪૩	વસાત્રાડો	૧	૨૨૮	૫૬	વઘારનો પાડો	૨	—
૪૪	દોસીવાડો	૧	૯૧	૫૭	ગોદડનો પાડો	૧	૯૬
૪૫	આંબાદોસીનો પાડો	૧	૧૬	૫૮	ત્રસેરીઓ	૨	૫૧૯
૪૬	પંચોટડી	૧	૧૨૦	૫૯	કલારવાડો	૧	૫૩
૪૭	ઘીયાપાડો	૨	૧૩૬	૬૦	દળાયગવાડો	૧	૧૫૪
૪૮	કટકીઓ	૧	૧૦૭	૬૧	ધોધોલ	૨	૨૬૪
૪૯	ધોલીપરવ	૧	૪૩	૬૨	ઘારી વાવ	૧	૧૩

આ બીજી ચૈત્યપરિવાડીના લેખક હર્ષવિજયે પાટણનાં કુલ છોટાં મહોટાં ચૈત્યો અને તેમાંની પ્રતિમાઓની સંખ્યા નીચે પ્રમાણે જણાવી છે—

“જિનજી પંચાગુનઈ માણને શ્રીજિનવર પ્રાસાદ હો ।

જિનજીભાવ ધી મસ્તકે વંદીય મુકી મન વિશ્વવાદ હો॥જિ०॥

જિનજી જિનધિવની સંખ્યા સુણો માણને તેર હજાર હો ।

જિનજી પાંચસે બહોતર વંદીય સુલ સંપત્તિ દાતાર હો ॥

જિનજી દેહરાસર શ્રવણે સુણ્યા પંચસયા સુલકાર હો ।

જિનજી તિહાં પ્રતિમા રલીયામણી માણને તેર હજાર હો॥ ”

ઉપર જળાવેલાં ૧૫ જિનપ્રાસાદ નામ ઠામની સાથે પરિવાડીમાં જળાવી દીધાં છે, બીજાં ઘરમંદિરો જેને ઘણા સ્વરા પરિવાડીકારો ‘દેહરાસર’ એ નામથી ઓલસાવે છે તેની સંખ્યા ૫૦૦ પાંચસોની જળાવી ને તેમાં ૧૩૦૦૦ તેર હજાર પ્રતિમાઓ હોવાનું જળાવે છે. પ્રથમ ૧૩૫૭૩ એ સંખ્યા પણ જળાવેલી છે. પરિવાડીકારના કહેવાનો આશય પવો હોય કે ‘પાટણમાં ૧૫ મ્હોટાં અને ૫૦૦ ન્હાનાં જિનમંદિરો હતાં અને તેમાં અનુક્રમે ૧૩૫૭૩ અને ૧૩૦૦૦ પ્રતિમાઓ હતી.’ પરંતુ આવી અર્થ કરવા જતાં વિચાર એ આવે છે કે સં. ૧૬૪૮ માં પાટણમાં ન્હાનાં મ્હોટાં ૨૦૦ મંદિરો અને ૮૩૬૫ પ્રતિમાઓ હતી તેના સ્થાનમાં સં. ૧૭૨૯ માં ૫૯૫ મંદિરો અને ૨૬૫૭૩ પ્રતિમાઓનું હોવું મન કબૂલ કરતું નથી, ૮૦ વર્ષમાં ઉપર પ્રમાણે વધારો થવો શક્ય હોય તેમ લાગતું નથી, કદાચ એમ હોઈ શકે કે પ્રથમની જ ૧૩૫૭૩ એ સંખ્યા બીજી વેલા સામાન્યપણે તેર હજાર તરીકે લક્ષી હોય અને દેહરાસરની ૫૦૦ એ સંખ્યા પૂર્વે જળાવેલ ૧૫ ચેત્યો અને ઘરમંદિરો સર્વ મેલાં ગણીને જળાવી હોય તો બનવા જોગ છે, અને તેમ જ હોવું જોઈયે, કારણકે પરિવાડીકારે પોતે પણ સર્વ ઘરમંદિરો ગણ્યાં નથી પણ તેમણે ‘શ્રવણે સુણ્યાં’ છે, મતલબ કે ઘરમંદિરોની સંખ્યા ચોક્કસ નથી, છતાં પટલું તો નક્કી છે કે ૧૬૪૮ પછી પાટણમાં ઘરમંદિરો અને પ્રતિમાઓનો સ્વાસ્તો મલો વધારો થયો હતો.

સં. ૧૭૨૯ થી માંડીને સં. ૧૯૬૭ ના વર્ષપર્યન્ત પાટણ-

ની સ્થિતિ કેટલી હદે નવલી પડી અને દેહરાંની સ્વાસ્થ્ય કરીને ઘરદેહરાસરોની સંખ્યા કેટલી વધી ઓછી થઈ ગઈ તેનો સ્વાલ આ નીચેના કોષ્ટક ઉપરથી આવી જશે.

સં. ૧૯૬૭ માં પ્રગટ થયેલી પાટણનાં જિનમંદિરોની મંદિરાવલી^૧ પ્રમાણે પાટણ-ચૈત્યસંખ્યા કોષ્ટક ૩.

નં०	વા०	પ્ર०	નં०	વા०	પ્ર०
૧ પંચાસર		૧૩	૧૫ તરસેરીઆનો પાઠો		૪
૨ કોટાવાલાની ધર્મશાલા	૧		૧૬ કટકીયાવાડો		૧
૩ કોકાનો પાઠો	૨		૧૭ ઘીયાનો પાઠો		૨
૪ સ્વેતરપાલનો પાઠો	૧		૧૮ વાગેલનો પાઠો		૧
૫ પડીગુંદીના પાઠો	૧		૧૯ પંચોટીનો પાઠો		૧
૬ ઢંઢેરવાડો	૩		૨૦ ઘસાવાડો		૨
૭ મારફતિયા મહેતાનો પાઠો	૨		૨૧ અદુષ્ણનો પાઠો		૧
૮ ઘસારનો પાઠો	૨		૨૨ સ્વેતરઘસીનો પાઠો		૭
૯ મોદડનો પાઠો	૪		૨૩ બ્રાહ્મણવાડો		૧
૧૦ મહાલક્ષ્મીનો પાઠો	૨		૨૪ કનાસાનો પાઠો		૪
૧૧ મોલવાહની ડોરી	૨		૨૫ લાંબડીનો પાઠો		૧
૧૨ નારણજીનો પાઠો	૧		૨૬ મામાનો પાઠો		૧
૧૩ ધાંધલ	૧		૨૭ સજુરીનો પાઠો		૧
૧૪ કલારવાડો	૧		૨૮ વાસુપૂજ્યની સડકી		૧
			૨૯ સંઘવીનો પાઠો		૨

૧ આ 'મંદિરાવલી' શ્રી પાટણ જૈનધેતામ્બર સંઘાલુની સરમરા કરનારી કમીટી તરફથી બહાર પાડવામાં આવી છે.

નં०	વા०	પ્ર०	નં०	વા०	પ્ર०
૩૦	કસુંબીયાવાડો	૧	૪૩	કુંભારીયાપાડો	૨
૩૧	અઘજી મહેતાનો પાડો	૧	૪૪	તંબોલીવાડો	૨
૩૨	બલીયા પાડો	૧	૪૫	કપુરમહેતાનો પાડો	૨
૩૩	ચોલાવટીઆનો પાડો	૩	૪૬	ખેજડાનો પાડો	૧
૩૪	કેશુશેટનો પાડો	૧	૪૭	તરમેઢાવાડો	૧
૩૫	નિશાલનો પાડો	૧	૪૮	ભેંસાતવાડો	૩
૩૬	લહીયારવાડો	૨	૪૯	શાહવાડો	૨
૩૭	મલ્યાતલો પાડો	૨	૫૦	સાનો પાડો	૨
૩૮	જોમીવાડો	૧	૫૧	વડીપીસાલનો પાડો	૬
૩૯	ફોફલીઆવાડો	૬	૫૨	ટાંગડીઆવાડો	૧૦
૪૦	સોનીવાડો	૧	૫૩	સરાલોટડીનો પાડો	૩
૪૧	મળીઆતી પાડો	૩	૫૪	અષ્ટાપદજીની ચડકી	૪
૪૨	ડંક મહેતાનો પાડો	૨			

ઉપરના કોષ્ટક ઉપરથી જણાશે કે વર્તમાન સમયમાં પાટણનાં ૫૪ ચોપન વાસોમાં કુલ ૧૨૯ ની સંખ્યામાં જૈન-મંદિરો વિદ્યમાન છે. જેમાં મુખ્ય મંદિરો ૫૫ દેહરાઓની સંખ્યા ૮૫ પંચાશીની છે અને બાકીનાં ૪૪ આશ્રિત ચૈત્યો ૫૫ દેહરાસરો છે કે જેમાં ઘણે ભાગે ઘરમંદિરોનો પણ સમાવેશ થઈ જાય છે, આ ઉપરથી ઘરદેહરાસરો કેટલાં વધાં ઉઠી ગયાં છે તેનો અંદાજ આથી જણશે.

આ ઘટાડાનાં ત્રણ કારણો મानी શકાય. ૧ જૈનસમાજ-માં ધર્મશ્રદ્ધા અને દેવપૂજા-ભક્તિનું કમી થવું, ૨-શ્રાવકોની

વસતિનો ઘટાડો, ૩-શ્રાવકોનું વિશેષે કરીને પરદેશોમાં રહેવું.

ઉપર જણાવેલાં સં. ૧૬૪૮, સં. ૧૭૨૯ અને સં. ૧૯૬૭ની સાલમાં વિદ્યમાન ચૈત્યોની સંખ્યાનાં ત્રણે કોષ્ટકો ઉપરથી પાટણની ચડતી પડતીનાં અનુમાનો થઈ શકશે.

યદ્યપિ આજે પણ પાટણ એક ભવ્ય શહેર ગણાય છે, હજારોની સંખ્યામાં અસ્તિત્વ ધરાવતા પ્રાચીન ગ્રંથોના સંગ્રહો-ભંડારોના દર્શન નિમિત્તે અનેક ભારતીય અને યુરોપીય વિદ્વાનોનું ધ્યાન પાટણ પોતાની તરફ ઝેંચી રહ્યું છે, શ્રીમંત અને ધર્મનિષ્ઠ જૈનધર્મી મનુષ્યોની લગભગ ૫-૬ હજાર જેવડી મ્હોટી સંખ્યાથી પાટણ હજી પણ પોતાનું “ જૈનધર્મની રાજધાની ” એ પ્રાચીન માનદંતુ નામ કેટલેક અંશે નિભાવી રહ્યું છે, ઘટલું છતાં પણ પાટણની તે પ્રાચીન શ્રેષ્ઠતા, પ્રાચીન ભવ્યતા, પ્રાચીન સમૃદ્ધિ આજના પાટણમાં રહી નથી, તે શ્રેષ્ઠતાઓ આજે તેનો પ્રાચીન સ્મૃતિમાં જ નજરે પડે છે; કૃતિમાં નહિ.

ઉપરના સંક્ષિપ્ત ચિવેચનથી પ્રસ્તુત પરિવાહીની ઐતિહાસિક ઉપયોગિતા યાંચકગણના ધ્યાનમાં આવ્યા વગર રહેશે નહિ.

આ પ્રસ્તુત પરિવાહીનો શબ્દાનુવાદ ન કરતાં તેનો સારાંશમાત્ર તારવીને શરુઆતમાં આપી દીધો છે કે જે ઉપરથી પરિવાહીની સર્વ જ્ઞાતવ્ય વાતો જાણી શકાશે, અને આશા છે કે એક વાર એ ‘સાર’ યાંચ્યા પછી પરિવાહી યાંચનારને તેમાં ન સમજાય તેવી કંઈ પણ વાચત જણાશે નહિ.

આ પ્રસ્તુત ચૈત્યપરિવાહી તેના લેખકે કુલ ૨૩ ઢાલો, એક ચૌપાઈ અને ૨૦૪ ગાથાઓમાં પૂરી કરી છે.

જે પ્રતિ ઉપરથી એની પ્રેસ-કૉપી કરવામાં આવી છે, તે મૂલ પ્રતિ સં. ૧૬૪૮ ના પોષ વદિ ૧ ના દિવસે લખેલ છે. ષટલે કે રચાયા બાદ માત્ર ત્રણ મહિનાની અંદર જ લખેલ હોઈ પરિવાહી પોતાના મૂલ રૂપમાં જલવાઈ રહી છે. પ્રાચીન ગૂર્જર સાહિત્યના સમાલોચકોને તેનું સ્વરૂપ જણાઈ આવે ષટલા માટે તેમાં કંઈ પણ ભાષાફેર ન કરતાં તેને પોતાના મૂલ સ્વરૂપમાં જ કાયમ રાખી પ્રકટ કરવા ઉચિત ધાર્યું છે.

કદરદાન વાચકગણ પઠન-પાઠન દ્વારા આ ચૈત્યપરિવાહીથી લાભ હાંસિલ કરી લેખક અને પ્રકાશકના ઉદ્દેશને સફલ કરો એવી શુભાકાંક્ષા સાથે વિરમીષ છીંપ.

—મુનિ કલ્યાણવિજય.

પ્રસ્તુત પાટણ ચૈત્યપરિપાટીનો સાર.

(ચોપાઈ)

૧ ઢંદેરવાડો—^૧

તે સમયમાં ઢંદેરવાડામાં ત્રણ મ્હોટાં અને આઠ ઘર
દેરાસર મલી કુલ ૧૧ અગ્યાર દેહરાં હતાં, મ્હોટાં ૩ દેહરાઓમાં
૧ સામલા પાર્શ્વનાથનું, ૨ મહાવીરનું અને ૩ પાર્શ્વનાથનું.
આઠ ઘરમંદિરોમાં—૧ ગોવાલ જ્ઞવેરીનું, ૨ પન્નાદોસીનું,
૩ રાયમલનું, ૪ શા. ધનાજીનું, ૫ મેલા વીસાનું, ૬ વીસા-
ખીમાનું, ૭ રાજુ દોસીનું અને ૮ રતન સંઘવીનું.^૨

ઢંદેરવાડાનાં આ સર્વ દેહરાંની સર્વ મલી ૫૫૬ પાંચ
સો છપ્પન્ન જિનપ્રતિમાઓ હતી.

ઢંદેરવાડાથી આપળો આ સંઘ કોકાના પાડા મળી
જાય છે.

---

૧ પાટણ ચૈત્યપરિવાડીના કર્તા આચાર્ય શ્રીલલિત-
પ્રભસૂરિ પૂનમિયાગચ્છના હોદ્દા પોતાના ઉપાશ્રયવાલા વાસ-
ઢંદેરવાડાથી ચૈત્યપરિવાડી યાત્રા શરૂ કરે છે.

૨ આ ઘરમંદિરો મૂલનાયકના નામથી ન જનાવતાં
તેના કરાવનાર ગૃહસ્થના નામથી જ જનાવ્યાં છે, આગે પણ
કેટલેક ઠેકાણે આ પ્રમાણે જ સમજવાનું છે.

(ઢાલ ૧ લી)

૨ કોકાનો પાડો—^૧

ત્યાં પ્રથમ કીકા પારેશ્વને દેહરે ઋષભદેવ વિગેરેને વાં-
દીને કોકાપાર્શ્વનાથને ભેટે છે, અને ત્યાર પછી શ્રીચંત્ર
દોસીને ઘરે વાસુપૂજ્ય સ્વામીને વાંદે છે, કોકાના પાડાનાં
ઉપર્યુક્ત ૩ દેહગાસરોમાં $૫+૧૩૯+૬૨=૨૬૬$ બસો છાસઠ
પ્રતિમાઓ જુહારી સંઘ સ્વેતરપાલને પાડે ગયો.

૩ સ્વેતરપાલનો પાડો—

આ પાડામાં એકજ દેહરું હતું જેમાં ભગવાન્ શીતલ-
નાથની પ્રતિમા ૧૬૭ એકસોને સડસઠ જિનવિંબની સાથે
વિરાજમાન હતી; તેને વાંદીને સંઘ જગુપારેશ્વને પાડે ગયો.

૪ જગુપારેશ્વનો પાડો—

આ વાસમાં ભગવાન્ નેમિનાથનું અને શાંતિનાથનું એમ
બે દેહરાં હતાં, પ્રથમમાં નેમિનાથજી વિગેરે ૩ પ્રતિમાઓ હતી;
જ્યારે બીજામાં—કે જે જયચંત્ર શેઠના દેહરા તરીકે પ્રસિદ્ધ
હતું તેમાં—શાંતિનાથ અને બીજી અગ્યાર મલી કુલ ૧૨ પ્રતિ-

---

૧ પરિવાડીના કર્તાએ પાડાનું નામ લખ્યું નથી, છતાં
'કોકાપાર્શ્વનાથ' ઉપરથી અમોષ આ વાસને 'કોકાનો પાડો'
કહીને ઓલખાવ્યો છે. —લેખક.

માઓ હતી, તે વાંદીને સંઘ સ્વારીવાવ ઉપર ગયો.

૫ પહેલી સ્વારી વાવ—

પહેલી સ્વારીવાવે ઋષભદેવને વેહેરે ૪ પ્રતિમાઓનાં દર્શન કરી સંઘ બીજી સ્વારીવાવે ગયો.

૬ બીજી સ્વારીવાવ—

ત્યાં જઈ મહાવીર પ્રભુને મેટ્યા, અહીં ૧૩ તેર જિન-પ્રતિમા અને બે ગૌતમ સ્વામિનાં ચિંત્ર હતાં, એ સર્વને વાંદી સંઘ નાગમદે આવ્યો.

(ઢાલ ૨ જી)

૭ નાગમદ—

જ્યાં ભગવાન નેમિનાથનું દેહરું અને ૯ નવ જિનપ્રતિ-માઓ હતી તેને વંદન કર્યું અને ત્યારબાદ સંઘ પંચાસરાના પાડામાં ગયો.

૮ પંચાસરાનો પાડો—

પંચાસરાના પાડામાં આ વચ્ચે કુલ ૫ પાંચ જિનમંદિર હતાં. ૧ મહાવીરનું ૨ વાસુપૂજ્યનું ૩ પંચાસરા પાર્શ્વ-નાથનું ૪ ઋષભદેવનું અને ૫ નવઘરાનું પાર્શ્વનાથનું. આ પાંચે દેહરાસરોમાં સર્વ મલી ૯+૨૭+૮+૧૦(?) ૪૩=૯૭ સત્તાણું વા તેથી પણ અધિક પ્રતિમાઓ હતી. પંચાસરથી સંઘ ઝંઘી ડોરી મળી ગયો.

૯ ડંચી'શેરી—

ડંચી શેરીમાં શાંતિનાથનું દેહરું હતું જે 'ભણશાલીનું દેહરું' એ નામથી પ્રસિદ્ધ હતું, ત્યાં કુલ ૨૩ જિન-પ્રતિમાઓ હતો. અહીંથી આગે સંઘ ઓશવાલના મહોલ્લામાં ગયો.

૧૦ ઓશવાલ મહોલ્લો—

ઓશવાલોના મહોલ્લામાં ૩ ત્રણ દેહરાં હતાં, ૧ શાંતિનાથનું, ૨ ખોલડીયા ચન્દ્રપ્રભનું અને ૩ શ્રાવકા પાર્શ્વનાથનું. આ ત્રણે જિનમંદિરોમાં સર્વ મલી પ્રતિમાઓ ૭+૧+૨૩=૩૧ એકત્રીશ હતી. એ પછી સંઘ પીપલાને પાડે ગયો.

(ઢાલ ૩ જી)

૧૧ પીપલાનો પાડો—

અહિં શાંતિનાથનું દેહરું હતું અને શાંતિનાથ ઉપરાંત બીજી ચ્યાર પ્રતિમાઓ હતી, તેને વાંદી સંઘ ચિંતામણિને પાડે ગયો.

૧૨ ચિંતામણિનો પાડો--

અત્ર શા. વલ્હુને દેહરે અજિતનાથ વિગેરે સાત જિન-પ્રતિમાઓને વાંદી સંઘ શાંતિનાથને દેહરે થઈ ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથને દેહરે ગયો, ચિન્તામણિના પાડામાં કુલ ૩

દેહરાં અને $૭+૨૧+૬૭=૯૫$ પંચાણું પ્રતિમાઓ હતી; અહીંથી સંઘ સ્વરાસ્વોટડીમાં આવ્યો.

૧૩ સ્વરાસ્વોટડી—

અત્રે અનેક જિનમંદિરો અને પ્રતિમાઓ હતી. ૧ આસધીર ઠાકરને દેહરે ચન્દ્રપ્રભ અને વીજી બે પ્રતિમા. ૨ સદય વછ ઠાકરને દેહરે પાર્શ્વનાથ અને વીજી બે પ્રતિમા. ૩ અષ્ટાપદાવતાર નામનું દેહરું (આમાંની વિંબસંખ્યા જાણવી નથી, પ્રાય ૨૪ વિંબ હશે) અને ૪ ચન્દ્રપ્રભનું દેહરું—જ્યાં ઓગણસાઠ જિનપ્રતિમાઓ હતી, જેમાં એક રત્નમયી હતી. ૫ સ્વરતરગચ્છની નિશ્રાવાલું શાંતિનાથનું બાવન જિનાલયવાલું (વિધિચૈત્ય) અને ૬ ઋષભદેવનું દેહરું. આ બન્ને દેહરાંની મઠી ૨૭૨ બસો બહોતેર પ્રતિમાઓ હતી, અને તીર્થકરોનાં માતા—પિતાની મૂર્તિઓ પણ અત્રે હતી. ૭ સોની તેજપાલનું પાર્શ્વનાથવાલું ઘરમંદિર અને ૮ ટાકર સોનીનું સુમતિનાથનું ઘરમંદિર આ બેમાં અનુક્રમે ૨૯+૪ પ્રતિમાઓ હતી. આ પ્રમાણે સ્વરાસ્વોટડીમાં કુલ ૮ મંદિર અને $૩+૩+૨૪+૫૯+૨૭૨+૨૯+૪=૩૮૪$ ત્રણસો ચોરાશી પ્રતિમાઓ હતી. એ સર્વને જુહારી આપણા યાત્રિકો ત્રાંગડી-આપાદે આવ્યા.

(ઢાલ ૪ થી)

૧૪ ત્રાંગડીઆપાડો—

આ પાડામાં ઋષભદેવનું એક મ્હોટું દેહરું હતું, જેમાં ૩૭૫ ત્રણસો પંચોત્તેર પ્રતિમાઓ વિરાજમાન હતી. અહીંથી સંઘ મણિહટ્ટિ પાડે આવ્યો.

૧૫ મણિહટ્ટિ પાડો—

આ પાડામાં બે જિનમંદિરો હતાં ૧ મહાવીરનું અને ૨ દેવદત્તનું. આ બન્નેમાં પ્રતિમાઓ અનુક્રમે ૫+૧૩ હતી. મણિયાતી પાડામાંથી સંઘ માંકા મહેતાને પાડે ગયો.

૧૬ માંકા મહેતાનો પાડો—

જ્યાં ભગવાન્ શાંતિનાથનું એક દેહરું હતું, અને મૂલનાયક સિવાય વીસ પ્રતિમાઓ ત્યાં વિરાજમાન હતી, અહીં વંદન કરી સંઘ કુંભારીયે પાડે પહોંચ્યો.

૧૭ કુંભારીયા પાડો—

અત્ર ૨ બે દેહરાં હતાં, ૧ અમીચંદ સોનીનું અને ૨ વહ્ જવેરીનું. પહેલામાં મૂલનાયક શાંતિનાથ ઉપરાંત ૧૭ સત્તર જિનપ્રતિમાઓ હતી, બીજામાં ચોવીસ તીર્થકરોની પ્રતિમાઓ હતી તેને વાંદીને આપણો યાત્રાલુ સંઘ તંબોલીવાડે ગયો.

(ઢાલ ૫ મી)

૧૮ તંબોલી વાડો—

અહિં કુલ ૬ દેહરાં હતાં. જેમાં ૧ સુપાર્શ્વનાથનું હતું
જ્યાં ૭૩ જિનબિંબ હતાં, ૨ બીજા મંદિરમાં ૭ બિંબ હતાં,
૩ રૂપા વહોરાનું આદિનાથનું, ૪ મેઘા પારેશ્વરનું ચન્દ્રપ્રભનું,
૫ ઘૂસીનું, ૬ શા. સીરાજનું સંભવનાથનું. છેલ્લાં ૪ દેહરાઓમાં
જિનબિંબ અનુક્રમે ૧૦+૫+૨+૨૫૫ હતાં. સર્વ મંદિરોની
પ્રતિમાસંખ્યા ૭૩+૭+૧૦+૫+૨+૨૫૫=ત્રણસો બાવન હતી.
તંબોલી વાડાથી સંઘ સ્વેજડાને પાડે ગયો.

૧૯ સ્વેજડાનો પાડો—

જ્યાં ‘ સારંગનું દેહરું ’ કરીને એક જિનમંદિર હતું, તેમાં
નવ પ્રતિમાઓ હતી તેને જુહારી સંઘ ત્રંબડાવાડે ગયો.

૨૦ ત્રંબડા વાડો—

ત્રંબડા (તરખેડા) વાડામાં જઈ શાંતિનાથને વાંઘ્યા,
અત્રેનું દેહરું ઘણું રમણીય હોઈ ૯૯ નવાણુ જિનબિંબોથી
અલંકૃત હતું, ત્યાંથી દર્શન કરી સંઘ વડી પોસાલના પા-
ડામાં આવ્યો.

૨૧ વડીપોસાલનો પાડો—

અ) પાડામાં કુલ ૫ મંદિરો અને ૩૪+૮+૬+૧૪+૧૩

=૭૫ પ્રતિમાઓ હતી. દેહરાઓમાં ૧ સોમા શેઠનું ઋષભ-
 દેવનું, ૨ ઘુજબલ શેઠનું શ્રીશ્રેયાંસનાથનું, ૩ વાઢીપુરમંડન
 પાર્શ્વનાથનું, ૪ સહસા પારેશ્વનું શ્રીપાર્શ્વનાથનું અને ઋષભ-
 દેવનું. આ પાંચે દેહરાં જુહારી સંઘ શાહને પાડે ગયો.

(ઢાલ ૬ ઠી)

૨૨ શાહનો પાડો--

શાહના પાડામાં ૨ દેહરાં હતાં. ૧ આદીશ્વરનું અને ૨
 રાયસિંઘને ઘરે શાંતિનાથનું. પ્રથમમાં ૮૭ સત્યાશી પ્રતિ-
 માઓ હતી, જ્યારે બીજામાં ૭૦ હતી. એ પછી સંઘ કંસાર
 વાડે ગયો.

૨૩ કંસારવાડો--

અત્ર ૧ દેહરું શીતલનાથનું આવ્યું, જ્યાં ૧૨ જિનપ્રતિ-
 માઓ હતી. ૨ શાંતિનાથના દેહરામાં ૨૨ પ્રતિમાઓ વાંદી
 ૩ શા. ચાંપાને દેહરે જડ ૧૬ સોલ પ્રતિમાઓ વાંદી ત્યાંથી
 ૪ ચોથા શાહને ઘરે બે રત્નમયી પ્રતિમાઓનાં દર્શન
 કરી ૫ પાર્શ્વનાથને દેહરે ચોવીસ જિનપ્રતિમાઓને નમન કર્યું,
 આ રીતે કંસારવાડામાં કુલ ૫ મંદિર અને ૧૨+૨૨+૧૬+
 ૨+૨૪=૭૬ જિનપ્રતિમાઓ વાંદી સંઘ ભલાવૈદ્યને પાડે ગયો.

૨૪ ભલાવૈદ્યનો પાડો--

ज्यां चन्द्रमभनुं देहरं अने बे त्रण प्रतिमा हती. वैद्यना पाढाथी यात्रालु संघ भेंसातवाडे पहोंच्यो.

२५ भेंसातवाडो—

(अत्र शान्तिनाथ आदि ३६ छत्रीस जिनमूर्तिओ हती,) एक गौतमगणधरनी प्रतिमा पण विराजमान हती. भेंसातवाडाथी संघ सहावाडे आव्यो.

(ढाल ७ बी)

२६ सहावाडो—

ज्यां सुपार्श्वनाथ अने पार्श्वनाथनां बे देहरां जुहार्यां, अहीं ८५+६१२=६९७ छसो सत्ताणुं प्रतिमाओ हती. हवे संघ सगरकुई आव्यो.

२७ सगरकुई—

अत्रे त्रण देहरां हतां—१ पार्श्वनाथनुं २ पुंजाशेठने घरे ऋषभदेवनुं अने ३ जयचंद शेठवालुं शान्तिनाथनुं, आ मंदिरोमां २०+३०+३३=८३ प्रतिमाओ हती तेने वांदी संघ हेबतपुरे गयो.

२८ हेबतपुर—

वर्षा १०५ एकसो पांच जिनबिंब वांदी संघ मोटेरना पाडा भणी गयो.

૨૯ મોઢેરના પાડો--

મોઢેરના પાડામાં ૪ ચ્યાર પ્રતિમાઓ વાંદી આપણો આ
ભાવિક સંઘ નારંગે પાઢે આવ્યો.

(ઢાલ ૮ મી)

૩૦ નારંગાપાડો--

આ પાડામાં નારંગા પાર્શ્વનાથનું અને ' શોભીનું ' એમ બે
મંદિરો હતાં, બંનેની મલી ૪૨+૨૩૦=૨૭૨ પ્રતિમાઓ હતી,
તેને વાંદી સંઘ સોનારવાડે થઈ ફોફલીઆવાડે મયો.

૩૧ સોનારવાડો--

સોનારવાડામાં બે દેહરાં હતાં-૧ શાંતિનાથનું અને ૨
મહાવીરનું. બન્નેમાં પ્રતિમા ૧૪+૧=૧૫ હતી.

૩૨ ફોફલીઆવાડો--

ફોફલીઆવાડો આજની માફક પૂર્વે પણ ઘણો વિશ્વાલ હતો,
ત્યાં વાસમંદિર અને ઘરમંદિર મલી કુલ ૧૧ અગ્યાર જિન-
મંદિરો હતાં; જે નીચે પ્રમાણેના નામોથી ઓલસાતાં ૧ ઋષભ-
દેવનું, ૨ શાંતિનાથનું, ૩ રાજાશેઠનું-સંભવનાથનું, ૪ કાછ-
લાનું-મુનિસુવ્રતનું, ૫ વીરજી શેઠનું-પાર્શ્વનાથનું ૬ યાંચર-
ધારેલનું, ૭ મહુલાશેઠનું-મુનિસુવ્રતનું, ૮ કંકુશેઠનું-પાર્શ્વનાથનું,
૯ રાજાશેઠનું-નેમિનાથનું, ૧૦ વછા દોસીનું-પાર્શ્વનાથનું

અને ૧૧ પાર્શ્વનાથનું. આ સર્વ દેહરાઓમાં પ્રતિમા નીચે પ્રમાણે હતી- $૭૮+૨૫+૨૦+૧૨+૪+૪૬+૧૫+૩૪+૩૬+૧૫+૧૦=૨૯૫$. ફોફલીઆ વાઢાથી સંઘ જોગીવાઢે ગયો.
(ઢાલ ૯ મી)

૩૩ જોગીવાઢો—

આ મહોલ્લામાં ૩ ત્રણ જિનમંદિર હતાં. ૧ પાર્શ્વનાથનું, ૨ વિદ્યાધર શેઠનું અને ૩ ઢોજાદોશીનું-પાર્શ્વનાથનું. આ ત્રણ મંદિરોમાં પ્રતિમા $૨૦+૩૪+૧૦=૬૪$ ચોસઠ હતી, અહીંથી સંઘ મફલીપુરે ગયો.

૩૪ મફલીપુર--

જ્યાં પાર્શ્વનાથના મંદિરમાં ૧૨ વાર જિનવિંબ વાંઘ્યાં, ત્યાંથી સંઘ માલાવાઢે ગયો.

૩૫ માલીવાઢો--

જ્યાં શ્રીજીરાવલા પાર્શ્વનાથ અને ૨૪ ચોવીસ જિન-પ્રતિમા વાંદી સંઘ માંઢણને પાઢે આવ્યો.

૩૬ માંઢણનો પાઢો—

માંઢણને પાઢે ત્રણ જિનમંદિરો હતાં-૧ સંઘવનાથનું, ૨ ધનરાજનું-પાર્શ્વનાથનું, અને ૩ શેઠ કમલશીનું શાંતિનાથનું. આ દેહરાઓમાં સર્વ મલી $૯+૪૪+૩૬=૮૯$ નવ્યાશી જિન-પ્રતિમાઓ હતી, જે વાંદી સંઘ ગદાવદાને પાઢે ગયો.

(ઢાલ ૧૦ મી)

૩૭ ગદાવદાનો પાડો—

આ પાડામાં ૧ શાંતિનાથનું, ૨ ગલા જિનદત્તનું-શાંતિ-
નાથનું અને ૩ ધૂપાધૂલાનું. એમ ત્રણ દેહગં હતાં જેમાં પ્રતિમા
 $૫૮ + ૨૫ + ૭ = ૯૦$ નેવું હતી. અત્રથી સંઘ મલ્લિનાથના
પાડામાં ગયો.

૩૮ મલ્લિનાથનો પાડો—

મલ્લિનાથના પાડામાં મલ્લિનાથ વિગેરે ૧૭૬ એકસો છઠ્ઠો-
ત્તેર જિનપ્રતિમા વાંદી સંઘ ખાણાને પાડે ગયો.

૩૯ ખાણાનો પાડો—

ખાણાના પાડામાં પાર્શ્વનાથનું એક દેહરું હતું, જેમાં ૯૮
અઠાણુ જિનચિંત્ર વિરાજમાન હતાં, તે વાંદી સંઘે સમુદ્રફડીઆ
તરફ પ્રયાણ કર્યું.

૪૦ સમુદ્રફડીઓ—

સમુદ્રફડીઆમાં શાંતિનાથનું એક દેહરું અને કુલે ૧૯
પ્રતિમાઓ હતી. ત્યાંથી સંઘ ચોસાવડીને પાડે આવ્યો.

૪૧ ચોસ્વાવટીનો પાડો—

અહીં શાંતિનાથ આદિ દશ જિનપ્રતિમા જુહારી સાળે-સરા ઋષભદેવજીને દેહરે જઈ આઠ જિનપ્રતિમાઓ વાંદી સંઘ-સમુદાય બલીયાને પાડે ગયો.

૪૨ બલીયાનો પાડો—

બલીયાના પાડામાં ભગવાન ઋષભદેવ ત્રિગેરે અગ્યાર જિન-બિંબોની યાત્રા કરી સંઘ અવજી મહેતાને પાડે આવ્યો.

૪૩ અવજી મહેતાનો પાડો—

આ પાડામાં બે દેહરાં હતાં, ૧ શીતલનાથનું અને ૨ શાંતિનાથનું. પહેલા દેહરામાં ૭ જિનપ્રતિમાઓ હતી; જ્યારે બોજા દેહરાની પ્રતિમાસંખ્યા પરિપાટીકારે જણાવી નથી. હવે સંઘ કુસુંભીઆ પાડામાં આવ્યો.

(ઢાલ ૧૧ મી)

૪૪ કુસુંભીઆ પાડો—

જ્યાં કુલ ૪ દેહરાં હતાં—૧ શીતલનાથનું, ૨ પાર્શ્વનાથનું, ૩ જગપાલનું, ૪ વાછા દોસીને ત્યાં મોહનપાર્શ્વનાથનું. આ ૪ દેહરાઓમાં સર્વ પ્રતિમા $૧૯+૧૨+૨૦+૧૭=૬૮$ હતી, તે વાંદી સંઘ નાકર મોદીને પાડે ગયો.

૪૫ નાકરમોદીનો પાડો—

આ પાડામાં પળ ૪ દેહરાં હતાં જેનાં નામ—૧ પાર્શ્વનાથનું
૨ નાનજી પારેખને ઘરે વાસુપૂજ્યનું ૩ ધરમસીને ઘરે શાંતિ-
નાથનું ૪ સાંઢા પારેખનું શ્રીપાર્શ્વનાથનું. આ સર્વમાં પ્રતિ-
માઓ $૧૧૨+૧૭+૩૧+૩૬=૧૯૬$ હતી. જેમાં એક પ્રતિમા
સ્તનની અને એક સીપની હતી. હવે સંઘ માલૂ સંઘવીને પાડે
આવ્યો.

(ઠાલ ૧૨ મી)

૪૬ માલૂ સંઘવીનો પાડો—

અત્ર આવી ૧ મનમોહન પાર્શ્વન થ જુહાર્યા, એ ઉપરાંત ૨ હેમ-
રાજને દેહરે સુમતિનાથ અને ૩ રાજધર સંઘવીને દેહરે વિમલ-
નાથને વાંઘા. આ ત્રણે દેહરામાં પ્રતિમા $૨૬+૨+૫=૩૩$ હતી,
તે વાંદી સંઘ લટકણને પાડે આવ્યો અને ત્યાંથી મંડારીને
પાડે થઈ સંઘ માખાને પાડે ગયો.

૪૭ લટકણનો પાડો—

લટકણને પાડે શાંતિનાથનું દેહરું અને ૧૨ પ્રતિમાઓ હતી.

૪૮ મંડારીનો પાડો—

મંડારીના પાડામાં પાર્શ્વનાથનું દેહરું અને કુલ ૫ પ્રતિ-
માઓ હતી.

૫૯. મામાનો પાડો—

મામાને પાડે ૧ શ્રીપાર્શ્વનાથનું, ૨ તૈજપાલ શેઠનું—
ધર્મનાથનું, ૩ સહસકિરણને ઘરે સુમતિનાથનું, ૪ પંચાયણને
ઘરે શાંતિનાથનું, એમ કુલે ૪ દેહરાં હતાં. જેમાં પ્રતિમા ૫૧+
૧૭+૨૫+૬૪=૧૫૭ હતી. હવે સંઘ લીંબડીને પાડે આવ્યો.

૬૦. લીંબડીનો પાડો—

આ પાડામાં ૩ ત્રણ દેહરાં હતાં—૧ સારંગદોસીને ઘરે
સાતફળા પાર્શ્વનાથનું, ૨ રાયચંદ દોસીને ઘરે શાંતિનાથનું,
અને શાંતિનાથનું નવું દેહરું. આ ત્રણેમાં પ્રતિમા ૧૨+૧૬+
૧૪=૪૨ હતી, તેને વાંદી સંઘ કરણાસાહેને પાડે ગયો.

(ઢાલ ૧૩ મી)

૬૧. કરણાસાહેનો પાડો—

કરણાસાહેનો પાડો જે આજે ‘કનાસાનો પાડો’ એ
નામથી ઓલખાય છે, તે ઘણો મહોટો હોઈ ૯ દેહરાઓથી
સુશોભિત હતો. દેહરાઓનો અનુક્રમ નીચે પ્રમાણે હતો—
૧ શીતલનાથનું, ૨ વીરા દોસીનું—શ્રેયાંસનાથનું, ૩ વીરપાલ
દોસીનું—ઋષભદેવનું, ૪ સમરથ મહેતાને ઘરે પાર્શ્વનાથનું, ૫
હરિચંદને ઘરે કુંથુનાથનું, ૬ ધરમસીનું—ચન્દ્રપ્રભનું, ૭ શ્રવણી

સંઘવીનું-નેમિનાથનું, ૮ સારંગપારેશ્વનું-શાંતિનાથનું, ૯ કમળ
 સાહને ઘરે શાંતિનાથનું. આ સર્વ દેહરાઓમાં ૬૭+૧૪+૧૮
 +૧૮+૭+૪૭+૧૪+૪૮+૪૭=૨૮૦ વસો એંશી પ્રતિમાઓ
 હતી. જેમાં ૮ રત્નની અને ૧ રૂપાની હતી, એ સિવાય ૨ બે
 પટ્ટક હતા.

કરુણાસાહના પાઢાથી સંઘે વાંઘણવાઢા ઢળી પ્રયાણ કર્યું.

(ઢાલ ૧૪ મી)

૫૨ વાંઘણવાઢો—

વાંઘણવાઢા-વા વ્રાહ્મણવાઢામાં લગભગ ૮ જિનમંદિરો
 નીચે જળાવેલાં હતાં-૧ વહોરા વીરદાસને ઘરે વામુપૂજ્યનું,
 ૨ હીરા વીસાને ઘરે શાંતિનાથનું, ૩ સહેસુ સંઘવોને ઘરે શાંતિ-
 નાથનું, ૪ મહાવીરનું, ૫ હીરજીને ઘરે શાંતિનાથનું, ૬ શાં-
 તિનાથનું, ૭ વિમલસી શેઠનું, ૮ પુંઆ પારેશ્વને ઘરે કૃષ્ણ-
 દેવનું. આ સર્વ મંદિરોમાં પ્રતિમા ૨૪+૧૧+૭+૫+૧૦+૭+
 ૮+૧૧=૮૩ હતી, જેમાં ૬ પ્રતિમા રત્નમયી હતી.

બ્રાહ્મણવાઢાની યાત્રા કરી સંઘ સ્વેતલવસહી ગયો.

૫૩ સ્વેતલવસહી—

જ્યાં પાર્શ્વનાથનું એક દેહરું હતું અને તેમાં ૨૪૭ જિન-

પ્રતિમાઓ હતી, અહીં વંદન કરી આરણા યાત્રાલુઓ લટકણને પાડે ગયા.

(ઢાલ ૧૫ મી)

૫૪ લટકણનો પાડો—

આ પાડામાં ૧ ગણદોસીને ઘરે અજિતનાથનું, ૨ શા વાહાને ઘરે ચન્દ્રપ્રભનું, ૩ લાલજીને ઘરે સંભજ્ઞનાથનું, ૪ શાંતિનાથનું અને ૫ વીરજીને ઘરે શાંતિનાથનું એમકુલ ૫ દેહરાં હતાં. જેમાં પ્રતિમા $૧૨+૫૧+૯૩+૨૨+૨૨=૨૦૦$ બસો હતી, તેમાં ૬ વિંબ રત્નમય હતાં, અહોંથી સંઘ કુંડા દોસીને પાડે ગયો.

૫૫ કુંડાદોસીનો પાડો—

કુંડાદોસીના પાડામાં ૨ દેહરાં હતાં—૧ ઋષભદેવનું, ૨ ગણીઆદોસીને ઘરે પાર્શ્વનાથનું. બન્નેમાં પ્રતિમા $૮+૨૨=૩૦$ હતી, અહોંથી સંઘ વીસાવાડે ગયો.

(ઢાલ ૧૬ મી)

૫૬ વીસાવાડો—

વીસાવાડામાં ૧ પુંજા શેઠને ઘરે પાર્શ્વનાથનું, ૨ અમરદત્ત સોનીને ઘરે ધર્મનાથનું, ૩ વીસાવિમૂનું-પાર્શ્વનાથનું, ૪ અમરપાલનું-અજિતનાથનું, ૫ અને શાંતિનાથનું, એમ પાંચ દેહરાં હતાં.

જેમાં પ્રતિમા ૧૭+૧૧+૧૨+૪+૫૦=૧૦૧ હતી, તેમાં ૨ પ્રતિમા રત્નમયી હતી. એ પછી સંઘ સરહીઆવાડે આવ્યો.

૬૭ સરહીઆવાડો—

જ્યાં ઋષભદેવ આદિ ત્રેવીશ જિનપ્રતિમા વાંદો સંઘ ત્યાંથી દોસીવાડે ગયો.

૬૮ દોસીવાડો—

દોસીવાડે હટૂના ઘર દેહરાસરમાં ભગવાન્ શાંતિનાથને ખેટી સંઘ શાંતિનાથને પાડે ગયો.

૬૯ શાંતિનાથનો પાડો—

આ પાડામાં ૧ લક્ષ્મીદાસના દેહરાસરમાં શાંતિનાથ વિગેરે અને ૨ સંઘરાજના દેહરામાં પાર્શ્વનાથ પ્રમુખને વાંદી સંઘ ૩ હેમા સરહીઆને ઘરે આવ્યો, ત્યાં પાર્શ્વનાથ અને બીજી હેંતાલીશ પ્રતિમાઓ વાંદી ૪ શાંતિનાથને દેહરે ગયો, જ્યાં ૪૭ પ્રતિમાઓ વાંદી ત્યાંથી ૫ કંબોડ્યા પાર્શ્વનાથને દેહરે જઈ પાર્શ્વનાથ આદિ સાત જિનપ્રતિમાઓનાં દર્શન કર્યાં, આ પ્રમાણે શાંતિનાથને પાડે ૫ દેહરે ૧૨+૧૫+૪૭+૪૭+૭=૧૨૮ પ્રતિમાઓ હતી. ત્યાંથી યાત્રાલુસંઘ કટકીઆવાડા ભળી ચાલ્યો.

૬૦ કટકીઆવાડો—

આ મહોલ્લામાં ૧ ઋષભદેવનું અને ૨ શેઠ વિમલદાસને
ઘરે અજિતનાથનું એમ બે દેહરાં હતાં, બન્નેમાં પ્રતિમા ૫૫+
૧૪=૬૯ ઓગણસિત્તેર હતી. તે વાંદી સંઘ આનાવાડે ગયો.

૬૧ આનાવાડો—

જ્યાં નેમિનાથનું દેહરું અને ૩૪ પ્રતિમાઓ હતી તે જુ-
હારી સંઘ સાલવીવાડે ગયો.

(ઢાલ ૧૭ મી)

૬૨ સાલવીવાડો—

સાલવીવાડાના ત્રસેરીઆમાં ૧ ભગવાન નેમિનાથ અને ૬
મલ્હિનાથનાં દેહરાઓમાં ૮૭+૭૫=૧૬૨ જિનર્થિય વાંદી સંઘ
કુરસીવાડે સ્થાંતિનાથને દેહરે આવ્યો.

૬૩ કુરસીવાડો—

જ્યાં શાંતિનાથ વિગેરે ૭૪ પ્રતિમાઓ હતી તેને વાંદીને
સંઘ કઢઆવાડે આવ્યો.

૬૪ કઢઆવાડો—

કઢઆવાડામાં ૧ મહાવીરને દેહરે અને ૨ રાયચંદ સંઘવીને

ત્યાં વાસુપૂજ્યને દેહરે અનુક્રમે ૫+૧૪=૧૯ જિન વાંઘ્યા
અને ત્યાંથી સંઘ કલ્હારવાડે ગયો.

૬૫ કલ્હારવાડો—

કલ્હારવાડામાં શાંતિનાથ આદિ ૫૫ પંચાવન જિનર્ચિત્ત
જુહારીને સંઘ દણાયગવાડે ગયો.

૬૬ દણાયગવાડો—

દણાયગવાડે ઋષભદેવ આદિ ૭૦ જિનર્ચિત્ત વાંદી સંઘ
ધાંધુલીપાડે ગયો.

૬૭ ધાંધુલીપાડો—

ધાંધુલીપાડે સુવિધિનાથ આદિ ૭૧ જિન પ્રતિમાઓને વં-
દન કર્યું અને ત્યાંથી ઉંચે પાડે ગયો.

૬૮ ઉંચો પાડો—

ઉંચે પાડે પાર્શ્વનાથ આદિ ત્રણ પ્રતિમા જુહારીને સંઘ
સત્રાગવાડા તરફ ચાલ્યો.

૬૯ સત્રાગવાડો—

સત્રાગવાડે પાર્શ્વનાથ આદિ દશ જિનર્ચિત્તનાં દર્શન કરી
સંઘે પુન્નાગવાડે પ્રયાણ કર્યું.

૭૦ પુન્નાગવાડો—

પુન્નાગવાડે પાર્શ્વનાથ આદિ ૧૦ જિનર્થિંક વાંદી સંઘ ગોલ્હવાડે ગયો.

૭૧ ગોલ્હવાડ—

ગોલ્હવાડમાં ૩ દેહરાં હતાં—૧ પાર્શ્વનાથનું, ૨ પાર્શ્વનાથનું, ૩ ઠાકર શાહને ઘરે રત્નપ્રતિમાવાલું પાર્શ્વનાથનું. ત્રણેમાં પ્રતિમા ૫+૧૧૯+૧=૧૨૫ હતી તે વાંદીને સંઘ ધોલી-પરવે ગયો.

(ઢાલ ૧૮ મી)

૭૨ ધોલી પરવ—

ધોલી પરવે ૪ દેહરાં હતાં—૧ મુનિસુદ્રતનું, ૨ દૂદા પારે-લ્લને ઘરે શાંતિનાથનું, ૩ દેવદત્ત દોસોને ઘરે ચંદ્રપ્રભસ્વામીનું, ૪ રામા સોનીને ઘરે પાર્શ્વનાથનું, એમ ધોલી પરવે ૪ દેહરાં અને ૫૨+૫+૪૭+૧૮=૧૨૨ એકસો બાવીસ પ્રતિમાઓ હતી જેમાં એક રત્નમયી પ્રતિમા હતી, તે ઉપરાંત બે પટ્ટે હતા. અહીંથી સંઘ ગોદડને પાડે ગયો.

૭૩ ગોદડનો પાડો—

અહીં ૪ દેહરાં હતાં—૧ ઋષભદેવનું, ૨ વીસા થાવરને

ઘરે ઋષભદેવનું, ૩ હીરજી દોસીને ત્યાં પાર્શ્વનાથનું અને ૪ ઉદયકરણને ઘરે ઋષભદેવનું, એમાં અનુક્રમે ૧૭૨+૧૪+૧+૫૨=૨૩૯ પ્રતિમાઓ હતી, તે વાંદી સંઘ નાથાશાહને પાડે ગયો.

(ઢાલ ૧૯ મી)

૭૪ નાથાશાહનો પાડો—

ડ્યાં ૬ છ દેહરાં હતાં—૧ શાંતિનાથનું, ૨ વાછાદોસીને ઘરે ચંદ્રપ્રભનું, ૩ પચુ શેટને ઘરે ચંદ્રપ્રભનું, ૪ સૂગજી શેટનું, ૫ રામા દોસીનું અને ૬ રહીઆ દોસીનું, આ દેહરાઓમાં પ્રતિમા ૧૯૦+૭૦+૧૬+૧૫+૪૯+૨૯=૩૬૯ હતી, જેમાં એક પ્રતિમા સીપની હતી. એ વાંદી સંઘ મહેતાને પાડે આવ્યો.

૭૫ મહેતાનો પાડો—

ડ્યાં મુનિસુવ્રત અને વાછા શાહને ઘરે પાર્શ્વનાથનું એમ બે દેહરાં હતાં અને તેમાં ૨૦+૩=૨૩ પ્રતિમાઓ હતી જે આપણા આ સંઘે હર્ષભેર ભેટી.

(ઢાલ ૨૦ મી)

આ પ્રમાણે પાટણમાં ૧૦૧ એકસોને એક જિનચૈત્ય એ-

ટલે મ્હોટા જિનપ્રાસાદો હતા અને નવાણુ દેહરાસર અર્થાત્ છોટાં જિનમંદિરો હતાં.

ઉપર જણાવેલ ૧૦૧ મ્હોટાં દેહરાંઓમાં ૫૪૯૭ પાંચ હજાર ચ્યારસોને સત્તાણું જિનપ્રતિમાઓ હતી, જ્યારે છોટાં ૯૯ દેહરાસરોમાં ૨૮૬૮ બે હજાર આઠસોને અડસઠ જિનપ્રતિમાઓ હતી. એ સર્વમાં એક વિદ્રુમ(પ્રવાલરત્ન) ની, બે સીપની અને આડત્રીશ રત્નની હતી.

ઉપર જણાવેલ બંને પ્રકારનાં દેહરાઓની અને બીજી કુલે મઝી ૮૩૯૪ આઠ હજાર ત્રણસો અને ચોરાણું પ્રતિમા હતી, તે ઉપરાંત ૪ ચ્યાર મૂર્તિઓ ગૌતમસ્વામીની અને ચ્યાર પટ્ટકો હતા.

પાટણના સર્વ મ્હોટાઓનાં નામ ગ્રહણપૂર્વક સર્વ દેહરાં અને વિંશ સંખ્યા જણાવી હવે ચૈત્યપરિવાડીકાર આચાર્ય લલિતપ્રભસૂરિ પાટણ શહેરની પાસેનાં કેટલાંક ગામ નગરના ચૈત્યોની પરિપાટી પણ આ પરિવાડીના પેટામાં જ લખી જણાવે છે.

પરિશિષ્ટ.

(ઢાલ ૨૧ મી)

૧ વાડીપુર—

કે જે પાટણની નજીકમાં એક ગામ હતું જ્યાં અમીશ્વરા પાર્શ્વનાથનું દેહરું હતું જેમાં ૧ પાર્શ્વનાથની અને એક બીજી એમ બે પ્રતિમાઓ હતી.

૨ દોલતપુર—આમાં એક જિનપ્રતિમા હતી.

૩ કુમરગિરિ—

કુમરગિરિમાં ૨ જિનમંદિરો શાંતિનાથનાં હતાં—૧ સ્વર-તરગચ્છનું જેના ગંભારામાં બે પ્રતિમાઓ હતી અને મમતીમાં ૫૦ પચાસ જિનવિંબ હતાં. ૨ જું ચૈત્ય ત્યાંની પોસાલમાં હતું જેના ગંભારામાં શાંતિનાથ અને બીજી છત્રીશ પ્રતિમાઓ મઝી કુલે ૩૭ પ્રતિમાઓ હતી અને તેજ ચૈત્યમાં ૪૯૬ ચ્યારસો છન્નું પીતલનાં જિનવિંબો હતાં.

૪ વાવડો—

આમાં શાંતિનાથનું દેહરું અને ૧૮ અઢાર પ્રતિમાઓ હતી.

૫ વડલી—

અહિં સ્વરતરનું શાંતિનાથનું દેહરું અને ૪૦ ચ્યાલીસ

પ્રતિમાઓ હતી, એક મૂર્તિ જિનદત્તસૂરિની પણ ત્યાં હતી, ત્યાંજ વીજું દેહરું મહાવીરનું હતું જેમાં ઘણીજ સુંદર પ્રતિમા ચિરાજમાન હતી.

૬ નગીનો—

এমাং পার্শ্বনাથનું દેહરું હતું જેમાં ૭ સાત પ્રતિમાઓ હતી.

૭ નવો નગીનો—

এমাং પણ શ્રી શાંતિનાથનું દેહરું અને પિસ્તાલીશ પ્રતિમાઓ હતી, વીજું બહોત્તેર જિનાલય જિનમંદિર નવા નગીનામાં હતું જેમાં કુલે ૭૫ પંચોત્તેર પ્રતિમાઓ હતી.

(ઢાલ ૨૨ મી)

૮ કતપુરા—

કતપુરામાં બે મંદિરો હતાં—૧ શાંતિનાથનું અને ૨ સમવસરણવાલું ઋષભદેવનું બન્નેમાં પ્રતિમા ૧+૭=૮ હતી.

૯ સ્વપુર—

આ નગરમાં ૧૦ દશ દેહરાં હતાં—૧ પાર્શ્વનાથનું, ૨ ઋષભદેવનું, ૩ ડુંગર મહેતાને ત્યાં અજિતનાથનું, ૪ વોઘા શેઠને ઘરે ચોવીસ તીર્થકરોનું, ૫ ગણરાજ શેઠનું, ૬ વસ્તા શેઠને ઘરે શાંતિનાથનું, ૭ જગુ શેઠનું, ૮ સાંઢા વહોરાનું પાર્શ્વનાથનું, ૯ રંગા કોઠારીને ઘરે શાંતિનાથનું અને ૧૦ કુંઅરજી શેઠને ત્યાં શાંતિનાથનું. આ દશે દેહરાંઓમાં પ્રતિમા

અનુક્રમે ૧૦૦+૨++૬૬+૨૪+૬૩+૧૧+૩૪+૩૯+૧૪+
૧૪=૩૬૭ ત્રણસો સદસઠ હતી.

૧૦ ચાણસમા—

આ ગામમાં શ્રીમદ્દેવાપાર્શ્વનાથનું મંદિર હતું અને તેમાં
કુલ ૩૪ ચોત્રીશ પ્રતિમાઓ હતી.

૧૧ કંબોઈ—

અત્રે પાર્શ્વનાથનું દેહરું હતું જ્યાં ગંભારામાં ૫ અને મમ-
તીમાં ૧૬, સર્વ મલી ૨૧ પ્રતિમાઓ હતી.

૧૨ મુંજપુર—

અહિં એક દેહરું અને ત્રણ પ્રતિમાઓ હતી.

આ પ્રમાણે પરિવાડીકાર પાટળ અને તેની નજીકના
ગામોનાં દેહરાઓની દક્ષીકત લચ્વી છેવટે શંસ્વેશ્વર પાર્શ્વના-
થના ગુણ વર્ણવે છે.

(ઢાલ ૨૩ મી.)

શંસ્વેશ્વર તીર્થમાં કેટલી પ્રતિમાઓ છે. અને તેની ઐતિ-
હાસિક સ્થિતિ કેવી છે તે બાબતમાં પરિવાડીકાર કંઈ પણ
જણાવતા નથી.

શંસ્વેશ્વરનું વર્ણન કરી છેવટે ગ્રંથકાર નીચે પ્રમાણે પોતાની
ગુરુપરંપરાનો ઉલ્લેખ કરવાપૂર્વક પોતાની ઓલખાણ આપી
મસ્તુત ચૈત્યપરિવાડીની સમાપ્તિ કરે છે.

પ્રશસ્તિ અને ઉપસંહાર.

પૂનમિયા ગચ્છની ચંદ્રશાખામાં શ્રી ભુવનપ્રભસૂરિ નામે ગુણી આચાર્ય થયા.

ભુવનપ્રભસૂરિની પાટે કમલપ્રભસૂરિ અને તેમની પાટે પુણ્ય-પ્રભસૂરિ નામે આચાર્ય થયા.

પુણ્યપ્રભસૂરિની પાટે શ્રીવિદ્યાપ્રભસૂરિ થયા જે પોતાના સમ-યમાં એક ગુણી પુરુષ તરીકે પ્રસિદ્ધ હતા.

તે વિદ્યાપ્રભસૂરિના શિષ્ય લલિતપ્રભસૂરિ થયા કે જેમણે વિક્રમ સંવત્ ૧૬૪૮ ના આસોજ વદિ ૪ ચોથ અને રવિવારને દિવસે આ ' પાટણ-ચૈત્ય-પરિવાડી ' બનાવી છે.

આ પરિવાડીમાં પાટણ અને આસવાસના ગામડાઓનાં સર્વ મલીને ૯૫૯૮ નવ હજાર પાંચ સો ને અઠાણુ જિનબિંબોને પરિવાડીકારે નમસ્કાર કર્યો છે.

અંતમાં ફરિને ગ્રન્થકારે પોતાના ઇષ્ટદેવ શંખેશ્વર પાર્શ્વ-નાથ અને પોતાના ગુરને યાદ કરીને પાટણ-ચૈત્યપરિપાટીને પૂર્ણ કરી છે.

મુનિ કલ્યાણ.વિજય.

શ્રીલલિતપ્રભસૂરિ--વિરાચતા

પાટણ ચૈત્ય-પરિપાટી.^૧

॥ ચડપઈ ॥

સયલ જિણેસર પ્રણમી પાય । સરમતિ સહગુરુ હૈંડઈ ધ્યાઈ ।
 પાટણ-ચૈત્યપરિવાડી કહું । જિનબિંબ નમતાં પુણ્ય જ લહું ॥૧॥
 પહિલું ઢંદેરવાડઈ નામિ । સામલા પાસ કરું પ્રણામ ॥
 જિમણઈ પાસઈ કલિકુંડ પાસ । મનવંછિત સવિ પૂરઈ આસ ॥૨॥
 ઇકત્રીસ પ્રતિમા બીજી હોઈ । બીજઈ દેહરઈ વીરજિન જોઈ ।
 ત્રિસલા નંદન મેઝ્યા સહી । સંઘ સહૂ આવ્યા ગહગહી ॥ ૩ ॥
 ઢાવઈ પાસઈ ચંદ્રપ્રભ સ્વામિ । જિમણઈ પાસઈ લઘુ વીર ઠામ ।
 વિસઈ સાત્રીસ કરું જુહાર । ગૌતમ બિંબ એક છઈ સાર ॥૪॥
 ગોવાલ જવહિરી દેહરાસરિ । સાત પ્રતિમાનંડ ઉલટ ભરિ ।
 વંદી પ્રતિમા રત્નમઈ એક । દોસી પન્ના ઘરિ સુવિવેક ॥ ૫ ॥

૧ આ 'પરિપાટી' ની પ્રાચીન પ્રતિ લલિતપ્રભસૂરિના કોઈ શિષ્યની લખેલી જણાય છે, તેની આદિમાં 'ૐ નમઃ સિદ્ધં । પૂજ્ય શ્રી ગચ્છાધિરાજ મહારક શ્રીશ્રીશ્રીશ્રીશ્રીશ્રીશ્રી લલિતપ્રભસૂરિ સદ્ગુરુભ્યો નમઃ જિનાય ।' આવો ઉલ્લેખ કર્યો છે.

चौद प्रतिमा तिहां वंदी करी । रायमल देहरासर हईइ धरी ।
 ऋषभादिक जिन छत्रीस तिहां । एक रत्नमय बली छइ जिहांइ
 त्रीजइ देहरइ आव्या जाम । पास जिणेसर भेठ्या ताम ।
 अंजनगिरि कइ मेरु सुधीर । जाणे उन्नत जलधर खीर॥७॥
 सतर भेद पूजा सुविशाल । कीजइ भावइ रंग रशाल ।
 ऋषभादिक जिन त्रइतालीस । भगतइ भावइ नासुं शीस॥८॥
 सहा धनजी देहरासर दीठ । नयणे अमीय रसायण पईठ ।
 ऋषभादिक प्रतिमा इग्यार । चुवीसबटु छइ एक उदारा॥९॥
 मेलाविसा देहरासरि आवि । ऋषभादिक बासठि नसुं भावि ।
 विसा भीमा देहरासर सार । ऋषभादिकजिन त्रीस विचारि
 ॥ १० ॥

दोसी राजू देहरासर देषि । अठावीस जिनवर हरषइं पेषि ।
 रतन संघवी देहरासरि जिणंद । पंचवीस जिन दीठइ आ-
 णंद ॥ ११ ॥

॥ वस्तु छंद ॥ सकल जिनवर २ पाय पणमेवि । सरसति
 सामिणि मनि धरी । सुगुरुपाय पणमेवि भत्तिइं । चैत्यपरिवाढी
 पत्तनह करुं कवित नवनवी जुत्तिइं । ढंढेरवाडइ जुहारीआ
 सकल जिणेसर देव । पंच सया छपन्नया तिहुअण सारइ
 सेव २ ॥ १२ ॥

॥ वीर-जिणेसरचरज० ए ढाल ॥ १ ॥

कीका पारवि देहरासरि ए । आव्या मनरंगिइ ।

वंदी प्रतिमा पंच तिहां ऋषभादिक चंगइ,
देहरइ कोका पासनाह । भेट्या जिन होइ ।

शत ऊपरि सात्रीस तिहां । काउसगीआ दोइ ॥ १३ ॥

दोसी श्रीवंत घरि अछइ ए । वासुपूज्य जिणंद ।

इकसठि जिन बीजा अछइ ए । दीपइ दिणंद ।

पाटक खेत्रपालनइ ए । जिन शीतलनाथ ।

सतसठि शत ऊपरि वली ए । भेटई सनाथ ॥ १४ ॥

पारिवि जगू पाडलइ ए । नेमिप्रतिमा जाणउ ।

वे बिंब अवर अछइ ए । भवीआं मनि आणउ ।

जयवंतसेठि-देहरासरि ए । शांति पडिमा जोई ।

प्रणमंतां ते हृदयहेजि । सबहों सुख होई ॥ १५ ॥

एकादश छइ अवर बिंब । रयणमय इक सार ।

षारी वावइं ऋषभजी ए । जिन पडिमा च्यारि ।

गौतम गणहर दोइ बिंब । बीजी षारीवावि ।

सिद्धत्यनंदन भेटीआ ए । तेर प्रतिमा भावि ॥ १६ ॥

॥ तउ चडीउ घणमाण० ए ढाल ॥ २ ॥

नागमढइं हविं आवीआ ए । दीठा नेमि जिणंद तु ।

प्रतिमा नव तिहां दीपती ए । अभिनव जाणि दिणंद तु ॥ १७ ॥

पंचासरइ पाटकि अछइ ए । धुरि वीर जिनवर सार तु ।
 नव प्रतिमा बंदी करी ए । वासुपूज्य जुहारि तु ॥ १८ ॥
 सतावीस बिंब तिहां नमी ए । पंचासरु प्रभु पास तु ।
 अवर सात जिनवर नमुं ए । वंछित पूरइ आस तु ॥ १९ ॥
 ऋषभ देहरइ हिवइं जिन नमुं ए । दश बलि भमती होइ तु ।
 नवइ घरै छइ पास जिन । त्रिहतालीस बिंब जोइ तु ॥ २० ॥
 ऊंची सेरी शांति जिन । भणसालीनइ नामि तु ।
 अरिहंत त्रेवीस हुं नमुं ए । उसवालानइ ठामि तु ॥ २१ ॥
 सोलम जिन छ बिंबस्युं ए । नमतां हुइ प्रेमि तु ।
 चंद्रप्रभ भीलडीतणा ए । इक नमतां हुइ प्रेम तु ॥ २२ ॥
 सावकु पासजिन पूजतां ए । हईडइ हरिष अपार तु ।
 अवर बावीसइ जिन नमुं ए । पामउ सुख अपार तु ॥ २३ ॥
 ॥ ढाल गउडीनउ ॥ ३ ॥

पाटक पींपला नामि । शांति जिणेसर च्यारि प्रतिमा अवर
 नमुं ए ।
 अजितादिक जिन सात । चिंतामणि ए साह बल्ल देहरासर
 नमुं ए ॥ २४ ॥
 विश्वसेन कुलमांहि चंद । नंद अनोपम अचिरा राणी तेहतणु ए ।
 अवर बीस जिण पूजी । आव्या बीजइ ए पास चिंतामणि
 ए भणु ए ॥ २५ ॥

सतसठि जिनवर होई । प्रणमी आवीइ घराकोटडी जिहां
अछइ ए ।

आसधीर ठाकर देहरइ । चंद्रप्रभ जिनवर बि प्रतिमा पूजी
अछइ ए ॥ २६ ॥

सद्यवछ ठाकर देहरइ । पास जिणेसर बि प्रतिमास्युं पर-
वर्या ए । अष्टापद-अवतार ।

देषी हरष्या ए चंद्रप्रभजिन गुणि भर्या ए ॥ २७ ॥

ओगणसठि जिनबिंब । थंभ अनोपम बिंब रयणमय इक
भणुं ए ।

घरतरनउं बली चैत्य । सोलम जिनवर बावनजिणाळुं तेह तणुं
ए ॥ २८ ॥

जुहारी आव्या बीजउ।प्रथम जिणेसर(अ)दभुत मूरति पेखिला ए।
चैत्य बिंना मेली । बिसइ बिहुत्तरि मातपिता जिन निरषीला
ए ॥ २९ ॥

सोनी तेजपाल घरि । पास जिणेसर उगणत्रीस प्रतिमा
जुहारीइ ए ।

टोकर सोनीगेहि सुमति जिणंदजी प्रतिमा च्यारि उद्धाराइ
ए ॥ ३० ॥

॥ ઢાલ સામેરી ॥ ૪ ॥

આવ્યા પાટકિ ત્રાંગડીઈ રે । ઋષભનઈ દેહરઈ ચડીઈ ।
 જિહાં પાપ અઢારઈ નડીઈ રે । પુણ્યરયણે તિહાં વલી જડીઈ ૩૧
 જિમણઈ પદ્મપ્રભ સ્વામી રે । પાસ પૂરઈ વંછિત કામી ।
 ત્રણિ સઈં પંચ્યોત્તરિ પ્રતિમા રે । નિરુપમ જેહનડ મહિમા ॥૩૨॥
 મણિહટ્ટીનઈ દેહરઈ રે । વીરજિનમહિમા મેર ઇ ।
 પ્રતિમા પંચ તે જાણડં રે । દેવદત્ત ચૈત્ય વચ્ચાણડં ॥ ૩૩ ॥
 તેર જિણેસર ભાવી રે । માંકા મહિતાનઈ પાટકિ આવી ।
 મૃગલંછન જિન રંગઈ રે । અવર વીસ જિન ચંગઈ ॥ ૩૪ ॥
 પાટકિ કુંભારીઈ પેષી રે । સોની અમીચંદ ઘરિ જિન નિરખી
 શાંતિજિન હઈઈ ધરિડ રે । સતર જિનસ્યું પરિવરીડ ॥૩૫॥
 વહ્ણ જવહિરી ઘરિ દીઠા રે । ચુવીસ જિનવર બડઠા ।
 જિનપૂજા ભાવઈં કીજઈ રે । સમકિત લાહડ લીજઈ ॥ ૩૬ ॥
 ॥ઢાલ જલહીનડ ॥૫॥ ત્રિણિ પત્યોમ ભોગવી ઇઢાલ ॥

તંબોલીવાડઈ આવીઆ ભાવીઆ દેવ સુપાસ ।
 પ્રતિમા દીપઈ ત્રહુત્તરિ પૂરઈ જન-મન આસ ।
 બીજઈ દેહરઈજિનવર સાત નમડ તે સાર ।
 બુહરા રૂપા મંદિરિ આદિ જિણંદ ઉદાર ॥ ૩૭ ॥
 પ્રતિમા દશ છઈ મનોહર સુર નર સારઈ સેવ ।

મેઘા પારષિ ઘરિ અછડ ચંદ્રમખ જિન દેવ ।
 પાંચ જ પ્રતિમા પ્રણમીઅ આવ્યા ઘૂસીનહ ગેહ ।
 દોહ જિણેસર વંદીઅ કીધા નિરમલ દેહ ॥ ૩૮ ॥
 સહાસીરાજ દેહરાસરિ સંભવ જિનવર હોહ ।
 પ્રતિમા બિસઈ પંચાવન ભવિયણભાવઈ જોહ ।
 ષેજડાનહ પાટકિ સારંગ દેહરાસર તેહ ।
 નવ પ્રતિમા નમી કરી ત્રંબડાવાહુડ જેહ ॥ ૩૯ ॥
 વિશ્વસેન-નંદન નિરષીઆ પરષીઆ નવાણડં દેવ ।
 મંડપ રચના ચડકીઅ હરૂંડું હરિષ્યું એ હેવ ।
 વડી પોસાલનહ પાટકિ સેઠિં સોમાનહ ગેહ ।
 ઋષભાદિક જિન ચડત્રીસ દીપહ સુંદર દેહ ॥ ૪૦ ॥
 મુજબલ સેઠિ દેહરાસરિ બિંબ શ્રેયાંસસ્વામી ।
 પંચહ પડિમા રયણમહ ત્રણિ અવર જિન પામી ॥
 વાઢીઅ પુરવરમંડળ નયણે નિરણ્યા આજ ।
 વીજા જિનવર પંચ એ સારહ વંછિત કાજ ॥ ૪૧ ॥
 સહસા પારષિ ઘરિ નમડં પાસ જિણેસર ભાવિ ।
 તેર પ્રતિમા અવર અછડ ઋષભનહ દેહરહ એ આવિ ।
 તેર જિણંદ તિહાં નિરષીઆ હ્રષીઆ માનવ મન્ન ।
 ભાવઈ પૂજા જે રચહ તેહના જનમ એ ધન્ન ॥ ૪૨ ॥

॥ ढाल ऊलालानउ ॥ ६ ॥

पाटकि सहानइ ए आवी । आदि जिणंद तिहां भावी
सत्यासी पडिमा ए देषी ।

रायसिंघ घरि शांति निरषी ॥ ४३ ॥

सत्तरि कंदी बिंब तिहां वंदी । पाप अढारइ निकंदी ।

कंसार वाडइ ए दीठा । शीतल जिनवर बइठा ॥ ४४ ॥

द्वादश बिंब ए नमीआ । आठ महाभय ए शमीआ ।

बीजइ शांतिजिन पूज्या । बावीस पडिमाए बूझ्या ॥ ४५ ॥

सहा चांपानइ घरि । बिंब सोल देहरासरि ।

रयणमइबिंब बइ ठवीआं । चउथा सहा घरि नमीआं ॥ ४६ ॥

बंधा पास जिणंद । चउवीस दीपइ दिणंद ।

भला वैद्यनइ पाटकि । चंद्रप्रभ दीपइ हार्ताक ॥ ४७ ॥

प्रतिमा बइ नमी भावि । भइंसातवाडइ ए आवि ।

शांति जिनादिक छत्रीस । गोयमस्वामि मुणी श ॥ ४८ ॥

॥ ढाल फागनउ ॥ ७ ॥

सहावाडइ हिवइं आवीइ भावीइ देव सुपास ।

पंच्यासी पडिमा नमी आवीइ देहरइ पास ।

सप्तफणामणिशोभित ओपित देह उदार ।

छसइ बारोत्तर भेटीइ भेटीइ पाप अढार ॥ ४९ ॥

सगरकूह हवइं जुहारीइ सारीइ पूजा पास ।
 पडिमा वीस वंदी करो सेठि पुंजानइ वासि ।
 ऋषभादिक जिन त्रीसइ ए दीसइ महिमानिधान ।
 जयचंदसेठिनइं मंदिरि सुंदर शांति प्रधान ॥ ५० ॥
 तेत्रीस जिनवर निरषीआ हरषीआ भावअण सार ।
 ह्रिबदपुरइ हवइं जाईइ गाईइश्च उदार ।
 ऊपरि पंच सोहइ वली मेलो सयल जिणेश ।
 पाटक मोढ २नइ ए सोहइ च्यारि दिणेश ॥ ५१ ॥

॥ कनक कमल पगलां ए ढाल ॥ ८ ॥

पाटक नारंगइ आवीआ ए । भावीआ पास जिणंद ।
 नारिंग प्रभु भेटीइ ए । भेटइं मंगल होइ । नारिंग प्रभु भेटी०॥
 चंद्रवदन तुह्य देषतां ए । हूउ हृदय उल्हास । नारिंग०॥५३॥
 सूरिज कोडि थकी घणउं ए । दीपइ तेज प्रकाश नारिंग०५४॥
 पूजइं पदमा पामीइ ए । नामइं आठइ सिद्धि । नारिंग० ॥५५॥
 बइयालीस पडिमा परगडी ए । आव्या शोभी गेहि ।

नारिंग० ॥ ५६ ॥

त्रीस ऊपरि बइ सइंवली ए । जुहारी मननइ भावि ।

नारिंग० ॥ ५७ ॥

सोनारवाडइ शांति नमुं ए । पडिमा चऊद उदार ।

नारिंग० ॥ ५८ ॥

બીજઈ દેહરઈ વીરજિનૂ એ । પોઠી પડિમા એક । નારિંગ૦॥૫૯॥
 ફોફલિઆવાડઈ પદમ જિન અદ્વોત્તર જિનવિંબ । ના૦ ॥૬૦॥
 વીજું દેહરું શાંતિનું એ । પડિમા પંચવીસ હોઈ । ના૦ ॥ ૬૧ ॥
 દેહરઈ રાજા સેઠિનઈ એ । વંદડ સંભવ દેવ । ના૦ ॥૬૨॥
 પડિમાવીસ તિહાં દીપતી એ । કાછેલાનઈ ચૈત્ય । ના૦॥૬૩॥
 મુનિસુવ્રત જિન પૂજીઈ એ । પડિમા બાર વિચારિ । ના૦ ॥૬૪॥
 સેઠિ વીરજી દેહરાસરિ એ । પૂજડ પાસ જિનંદ । ના૦॥૬૫॥
 પડિમા ચ્યારિ જ સોહતી એ । થાવર પારષિ ગેહ । ના૦॥૬૬॥
 છયાલીસ પડિમા દીપતી એ । સેઠિ મહુલા ઘરિ આવી ।
 ના૦ ॥ ૬૭ ॥

મુનિસુવ્રત જિન વંદીઆ એ । પ્રતિમા પન્નર સાર । ના૦ ॥૬૮॥
 સેઠિ કઠૂ દેહરાસરૂ એ । ચડત્રીસ પડિમા પાસ । ના૦॥૬૯॥
 સેઠિ રાજા દેહરાસરૂ એ । છત્રીસ વિંબજ નેમિ । ના૦॥૭૦॥
 દોસી વછા ઘરિ આવીઆ એ । પૂજીઆ પાસ જિનંદ ।
 ના૦ ॥ ૭૧ ॥

પન્નર પડિમા વંદીઈ એ । પંચમઈ દેહરઈ પાસ । ના૦ ॥ ૭૨ ॥
 પ્રતિમા દસ તિહાં દીપતી એ । વંદી આળી ભાવ । ના૦ ॥૭૩॥
 ॥ ઢાલ ॥ વહરસેનરાઈં વ્રત લીડું એ૦ ॥ ૯ ॥

જોગીવાડઈ આવીઆ એ । પ્રમુ પાસજિનેસર ભાવીઆ એ ।
 પડિમા વીસ તિહાં વંદીઈ એ । સયલ પાપ નિકંદીઈ એ॥૭૪॥

सेठि विद्याधर घरि भणी ए । चउत्रीसइ पडिमा जिनतणीए ।
 दोसी भोजा घरि भणउंए । श्रीपास जिनेसर हुंथुणउंए ॥७५॥
 दस पडिमा तिहां सोहती ए । रयणमइ एक ज मोहती ए ।
 मफलीपुरि वामातनू ए । बारइ प्रतिमा धन धनू ए ॥७६॥
 मालीवाडइ दीठडा ए । पासजीराउल बइठडा ए ।
 बिब चउवीसइ जिनतणां ए । पूरइ वंछित कामणा ए ॥७७॥
 पाटक मांडण महितला ए । संभव जिनवर दीठला ए ।
 नव पडिमा तिहां गुणि भरी ए । सयल लोकनइ जयकरी ए ७८
 धनराज देहरासर लही ए । पासप्रतिमा वली तिहां कही ए ।
 चिउंआलीस पडिमा मिली ए । रयणमइ एक ज तिहां वली
 ए ॥ ७९ ॥

सेठि कमलसी देहरासरू ए । शांति जिनेसर मनहरू ए ।
 छत्रीस पडिमा सुंदरू ए । भविअण जननइ सुखकरू ए ॥८०॥

॥ इंद्राणी जिन पुंषीआ ए ढाल ॥ १० ॥

गदाचदा पाटकि आवीआ ए । भेटीआ शांति जिणंद तु ।
 धनधन जिनवरू ए । पेषतइ परमानंद तु । भविअण जयकरू
 ए ॥ ८१ ॥

अठावन जिनवर वंदीआ ए । गला जिणदत्त गेइ तु ।

धन २ ॥ जि० ॥ ८२ ॥

અચિરાનંદન નિરષીઆ એ । પડિમા પંચવીસ જોડે તુ ।

ધન ૨ ॥ જિ૦ ॥ ૮૩ ॥

ધુપા ઘલા ઘરિ હવડં આવીએ એ । પરષીઆ સાત જિણંદ તુ ।

ધન ૨ ॥ જિ૦ ॥ ૮૪ ॥

પાટકિ મલ્હિનાથ વંદીઆ એ । એક સડ છિઉત્તરિ દેવ તુ ।

ધન ૨ ॥ જિ૦ ॥ ૮૫ ॥

પાટક ભાણાનડે આવીઆ એ । સેવીઆ પાસ જિન સ્વામિ તુ ।

ધન ૨ ॥ જિ૦ ॥ ૮૬ ॥

અઠાણું જિનવર સુંદરુ એ । સમુદ્ર ફડીઆનડે ઠામિ તુ ।

ધન૦ ૨ ॥ ૮૭ ॥

વિશ્વસેનનંદન વંદીઆ એ । પડિમા અવર અઠાર તુ ।

ધન૦ ૨ ॥ ૮૮ ॥

પાટક ચોષાવટી આવીઆ એ । શાંતિ જ જિનવર ભાવિ તુ ।

ધન ૨ ॥ જિ૦ ॥ ૮૯ ॥

દસજિનવર પૂજીઆ એ । સાળેસર વંદિવા આવિ તુ ।

ધન ૨ ॥ જિ૦ ॥ ૯૦ ॥

ઋષભાદિક આઠ જિન પેષીઆ એ । પાટકિ બલિઆનડે

ભાવિ તુ । ધન ૨ જિ૦ ॥ ૯૧ ॥

રિસહ જિનવર પૂજીઆ એ । ઇગ્યારનડે પ્રમાણિ તુ ।

ધન ૨ ॥ જિ૦ ॥ ૯૨ ॥

મહિતા અબજી પાટકિ જાણીઈ એ । શીતલ જિનવર દેવ તુ ।
 ધન ૨ ॥ જિ૦ ॥ ૯૩ ॥
 જિનવર સાત તિહાં અરચીઆ એ । લહુ દેહરઈ જિન શાંતિ તુ ।
 ધન ૨ ॥ જિ૦ ॥ ૯૪ ॥

॥ ઢાલ ॥ બાહુબલિ રાણાની૦ ॥ ૧૧ ॥
 કુસુંભીઆ પાટકિ હિવઈં । દીઠલા શીતલ દેવ રે ।
 ડગળીસ પડિમા તિહાં જુહારીઈ । વારીઈ દુરગતિ દેવ રે ॥૯૫॥
 પેષડ ૨ શ્રીજિનચંદ્રમા । પામડ ૨ સુક્ષ્મ ઉદાર રે ।
 ભવિઅ ચકોર જિણઈ દીઠડઈ । ડલ્હસઈ હરૂંઈ અપાર રે । પેષુ ૨
 શ્રીજિન૦ આંચલી ॥
 વીજઈ દેહરઈ હિવઈં વંદીઈ । પાસજિનપ્રતિમા બાર રે ।
 જગપાલ દેહરાસરિ નમી । પડિમા વીસજ સાર રો ॥પેષુ૦૯૬॥
 વાછા દોસી ઘરિ હિવઈ પૂજીઈ । મોહનપાસ જિનદેવ રે ।
 સોલ જ વિંબ અવર નમું । કીજઈ ૨ ભગતઈં સેવ રો ॥પેષુ૦૯૭॥
 નાકરમોદીનઈ પાટકઈં । પૂજડ ૨ પાસ જિન સ્વામિ રે ।
 પ્રતિમા શત વલી બાર ભણું । પહુચઈ ૨ વંછિત કામ રો ॥પેષુ૦૯૮॥
 નાનજી પારષિ ઘરિ વલી । પૂજુ ૨ વાસુપૂજ્ય જિનદેવ રે ।
 પ્રતિમ સોલ અવર અ છઈ । ધર્મસી ઘરિ શાંતિ દેવ રો ॥પેષુ૦૯૯॥
 એકત્રીસ જિનવિંબ ભાવ સીડં । વંદીઈ હરષિ ડલ્હાસિ રે ।
 સાંડા પારષિ દેહરાસરં । વંડડ ૨ શ્રીજિન પાસ રો ॥પેષુ૦૧૦૦॥

તેત્રીસ પ્રતિમા અવર ભળી । રત્નમય છડ વલી એક રે ।
સોપનું વિંવ વલીજુહારીડ । અરચીડ પુષ્પિ વિવેક રો ॥ પેષુ ૦ ॥ ૧ ॥

॥ તરુતલિ નરપતિ છાહડી એ દાલ ॥ ૧૨ ॥

મોહન પાસ જુહારીડ જી । ગાલૂ સંઘવી ઠામિ ।
છવીસ પડિમા વંદી કરો જી । કીજડ જનમ સુકામ ॥ ૨ ॥
સુગુણનર ભેટડ શ્રી જિનરાય । હૃડલડ ભાવ ધરી ઘણડ જી ।
આંચલી ॥ [પૂજડ ત્રિભુવનરાય ॥

હેમરાજ દેહરાસરિ ભણું જી । સુમતિ જિનેસર દેવ ।
ઇક પડિમા વલી તિહાં અછડ જી । ત્રિભુવન સારડ સેવ ॥ ૩ ॥ સુ૦
રાજધર સંઘવી ઘરિ થુણું જી । વિમલ જિનેસરસ્વામિ ।
ચ્યારિ પ્રતિમાસ્યું સોહતી જી । જડડ લટકણ ઠામિ ॥ ૪ ॥ સુ૦
શાંતિ જિણંદ તિહાં પેષીઆ જી । બાર પ્રતિમા વલી હોડ ।
મંડારી પાટકિહું નમુંજી । પાસ પડિમા તિહાં જોડ ॥ ૫ ॥ સુ૦
ચ્યારિ પ્રતિમા વલી તિહાં કહી જી । પાટક ભાભાનિ પાસ ।
ઇકાવન પડિમા પૂજીડ જી । પૂરડ વંછિત આસ ॥ ૬ ॥ સુ૦
તેજપાલ સેઠિ દેહરાસરિ જી । ધર્મ જિનેસર સ્વામિ ।
સતર પડિમા પૂજતાં જી । સીઝડ વંછિત કામ ॥ ૭ ॥ સુ૦
સહસકિરણ ઘરિ નિરષીઆ જી । સુમતિ શ્રીજિનરાય ।
પંચવીસ પડિમા અરચીડ જી । પંચાયણ ઘરિ આડ ॥ ૮ ॥ સુ૦

શાંતિમૂરતિ નિરખી કરી જી । જિનવર ત્રહસઠિ જેહ ।
 લીંબડી પાટકિ આવીહ જી । સારંગદોસી ગેહ ॥૧॥ સુ૦
 સપ્તફળામણિ પાસજો રે । બાર જિણેસર દેષિ ।
 રાયચંદ દોસી ઘરિ વલી જી । શાંતિ જિણેસર પેષિ ॥૧૦॥ સુ૦
 સોલ પ્રતિમા અવર અછહ જી । રયણમયી પઢિમા દોહ ।
 શાંતિ દેહરહ હિવહ આવીહ જી । સોલમ જિણેસરજોહ ॥૧૧॥ સુ૦
 ચૌદ પ્રતિમા તિહાં વંદીહ જી । લીજહ પૂજી લાહ ।
 નવઝ પ્રાસાદ સોહામણઝ જી । દીઠઝ મનનહ ઉછાહ ॥૧૨॥ સુ૦
 ॥ વીર જિણેસર દીણ દેસના ઢાંલ ॥૧૩॥
 કરણા સાહા પાટકિ અછહ એ । શીતલ જિનવર દેવ તુ ।
 પેષિલા ઝલટ અતિ ઘણહ એ । સતસઠિ જિનવર સેવ તુ ॥૧૩॥
 પૂજીજહ શીતલ સુંદરુ એ । સુંદરમુખ જીસિઝ ચંદ તુ । તેજિં દીપહ
 દિનકરુ એ ॥ આંકળી ॥
 દોસી વીરો દેહરાસરુ એ । શ્રેયાંસ જિનવર સાર તુ ।
 તેર પ્રતિમા અવર નમું એ—ભેટું શેત્રુંજ—અવતાર તુ ॥ ૧૪ ॥ પૂ૦ ॥
 દોસી વીરપાલ ઘરિ ધણઝં એ । ઋષભદયાલ જિનદેવ તુ ।
 બિંબ અઢાર અરચીહ એ । મહિતા સમરથ ઘરિ હેવ તુ ॥૧૫॥ પૂ૦
 તિહાં નમું વામાનંદનૂ એ । સતર બિંબ વલી જુહારિ તુ ।
 હરિચંદ ઘરિ કુંથુ જિણેસરુ એ । સાત પઢિમા મનોહારિ તુ ॥
 ॥ ૧૬ ॥ પૂ૦ ॥

સહા ધર્મસી દેહરાસરિ થુણું એ । ચંદ્રમ્ભાજિનવર સ્વામિ તુ ।
 સતાલીસ પડિમા વંદીઈ એ । શવજી સંઘવી ઠામિ તુ ॥૧૭॥પૂ૦
 શિવાદેવી નંદન ચરચીઈ એ । પડિમા ચૌંદ ઉદાર તુ ।
 રયણમય પડિમા ચ્યારિ ભળીઈ એ । તેજતણુ નહી પાર તુ ॥૧૮॥પૂ૦
 પારષિ સારંગ શાંતિજિનૂ એ । અઠતાલીસ વિંબ જ હોઈ તુ ।
 સહા કમા ઘરિ આવીઈ એ । શાંતિ જિણેસર જોઈ તુ ॥૧૯॥પૂ૦
 સતાલીસ પડિમા જુહારીઈ એ । પટ બિ તિહાં વિચારિ તુ ।
 રયણમય પડિમા ચ્યારિ કહી એ । રૂપમય એક જ સાર તુ ॥૨૦॥પૂ૦

॥ નાચઈ ઇંદ્ર આણંદસ્યું ઢાલ ॥ ૧૪ ॥

બંભળવાડઈ આવીઈ । બુહરા વીરદાસનઈ ગેહ રે ।
 વાસુપૂજ્ય જિન પૂજીઈ । જિન ચડવીસ સુદેહરે ॥૨૧॥
 ગાવડ ૨ જિનવર ગુણિ ભરચા । પામડ ૨ સુક્ત વિશાલ રે ।
 મનમોહન જિન દીઠડઈ । હૈંડઈ હરિષ રશાલ રે ॥ આંકળી ॥
 રયણમય પડિમા ઇક નમી । હીરા વિસા ધરિ જેહ રે ।
 શાંતિજિણેસર દસ વલી । દીઠઈ નિરમલ દેહ રે ॥૨૨॥ગાવુ૦॥
 સહિસૂ સંઘવી ઘરિ ભણં । મૃગલંછન જિનરાય રે ।
 છ જિનવર અવર નમ્યા । હસ્તી ચિત્ર સુઠાય રે ॥૨૩॥ગાવુ૦॥
 વીર જિણેસર દેહરઈ । પૂજ્યા ત્રિસલા પૂત્ર રે ।
 ચ્યારિ પડિમા અવર નમી । હીરજી ઘરિ પહૂત રે ॥૨૪॥ગાવુ૦॥

अचिरानंदन जिहां अछइ । दस जिणंद उदार रे ।
 शांति देहरइ ते जुहारीइ । सात बिंब छइ सार रे ॥२५ गावु०॥
 विमलसी सेठिनइं घरि वली । आठ बिंब मन मोहइ रे ।
 रयणमय जिनवर बिंब तिहां । तेजइं अतिघणुं सोहइ रे ॥२६ गा०
 पारषि पुंआ घरि भणउं । ऋषभजिनंद दयाल रे ।
 रजतमय बिंब ज च्यारि अछइ । इग्यार जिन मयाल रे ॥२७ गा०
 घेतलवसहीपासजिनु । दीपइ पूनिमचंद रे ।
 बिसय सतालीसबिंब नमुं । पेखिला परमानंद रे ॥२८॥ गावु०॥
 पूजा कीजइ भावसिउं । जिनवर अंगि सुचंग रे ।
 सूरीआभइ जिम पूजीआ । सोहमइ मनरंगि रे ॥ २९ ॥ गावु०॥

॥ घन२ साधु जे बनि रहइ ए ढाल ॥ १५ ॥
 पाटक लटकण आवीआ । दोसी गपू घरि ।
 अजित इग्यार पडिमा वली । अरचु पूजु सुपरि ॥ ३० ॥
 मुणि २ भवियण प्राणीआ । लाधउ जिनधर्म ।
 पूजा भावना भावीइ । ए कहीउ मर्म ॥ आंकणी ॥
 सहा वाछा घरि हुं भणुं । चंद्रप्रभ स्वामी ।
 एकावन जिनवर निरषीआ । छ रयणमय पामी ॥३१ सु०॥
 लालजी घरि सुंदरु । संभवजिन देव ।
 त्राणउं बिंब तिहां दीठलां । कीजइ जिनसेव ॥ ३२ सु० ॥

દેહરડ શાંતિજિન નિરખીઆ । બાવીસડ પંતી ।
 વીરજી ઘરિ સોલમ જિન્ન । બાવીસડ પંતી ॥ ૩૩ સુ૦ ॥
 કુંપા દોસી પાટકિ આવીઆ । રિસહજિન ભાવડ ।
 આઠ પ્રતિમા તિહાં વંદીડ । ભાવના ભાવડ ॥ ૩૪ ॥ સુ૦ ॥
 દોસી ગળીઆ ઘરિ હવડ । પાસ પડિમા હોડ ।
 બા વીસ જિનવર પરખીઆ । પંડિત જન જોડ ॥ ૩૫ સુ૦ ॥
 સતર ભેદ જિન પૂજીડ । જ્ઞાતાસૂત્રડ ખાષી ।
 જિનવચન હર્ડિડ ધરી । દ્રૂપદી સાષી ॥ ૩૬ સુ૦ ॥

॥ રાગ મેવાડુ એ ઢાલ ॥ ૧૬ ॥

વિસાવાહડ પુંજા સેઠિ ઘરડં । પાસજિન નિરખ્યારે આજ ।
 સોલ પ્રતિમા રચનમય ઇક વલી । દીઠડ સરીઆં રે કાજા ૩૭
 મૂરતિ નિરપુ રે જિનની ભાવસિંઝં । તે નર નારી ધન ।
 જે નિજભાવડ પૂજા આચરડ । તે નર લહડ બહુપુન્ય ॥
 ॥ આંચલી ॥ સોની અમર દત્ત ઘરિ ધર્મજિન । પડિમા ડગ્યાર જેહા
 વિસા વિમૂનડ દેહરાસરિ । જિન ત્રેવીસમુ વલી તેહા ॥ ૩૮ ॥ મૂ૦
 અવર અઢારડ જિન તિહાં વંદીડ । રતનમય એક જ સાર ।
 અમરપાલ દેહરાસર ભણડં । અજિતહ રચન ઉદાર ॥ ૩૯ ॥ મૂ૦
 પ્રતિમા ત્રણ વલી જિહાં અછડ । દેહરડ પુહુતા રે જામ ।
 સોલમ જિનવર નિરખ્યા ભાવસિંઝં । પંચાસ પડિમા રે ઠામ ૪૦ મૂ૦

સરહીઆ વાહઈ કૃષ્ણભજિણેસરૂ । ત્રેવીસ જિનવર જુહાર ।
 દોસી વાહઈં હટૂનઈ ઘરિ । શાંતિજિન દીઠ રે સારા॥૪૧મૂ॥
 શાંતિનાથનઈ પાટકિ । લિષમીદાસ દેહરાસરિ જિનશાંતિ ।
 પ્રતિમા બારઈ પૂજઈ ભાવસ્યું । ટાલઈ ભવની આંતિ ॥ ૪૨ મૂ० ॥
 સંઘરાજનઈ ઘરિ વામાનંદન । પન્નર પડિમા રે તાંહિ ।
 હેમા સરહીઆ ઘરિ દિવઈ આવીઈ ત્રેવીસમડ જિન ધ્યાઈ૪૩મૂ०
 છયાલીસપડિમા અવર જુહારી । લીજઈ ભવનુ રે લાહ ।
 શાંતિમૂરતિ સયાલીસ વલી અછઈ । ટાલઈ ભવનુ રે દાહા॥૪૪મૂ०
 પાસ કંબોઈંડ તે વલિ જુહારીઈ । સાત જ પડિમા રે સાર ।
 કટકીઆવાહઈ રિસહ જ પૂજીઈ । પંચાવન જિન ઉદારા॥૪૫મૂ०
 સેઠિ વિમલદાસ ઘરિ અજિતજિણેસરૂ । ચૌદહ જિન ધન ધન્ના
 નિરણુ જિનજી હરૂઈ હરિષસ્યું । તસુ વલી વાય ઇ વન્ન ॥૪૬ મૂ०
 આનાવાહઈ રંગઈ આવીઈ । દીઠલા શ્રીજિન નેમિ ।
 પ્રતિમા ત્રુત્રીસ ભાવઈં પૂજીઈ । જિમ પામડ સવિ ષેમ ॥૪૭મૂ०॥

॥ કૃષ્ણભ ઘરિ આવઈ છઈ એ ઢાલ ॥ ૧૭ ॥

આં સાલવીવાહઈ આવીઈ । ત્રસેરીઆ વલી માંહિ ।
 નેમિ જિન જુહારડ જી । રાણીરાયમઈ વલ્લહુ ।

જીવદયા પ્રતિપાલ ॥ નેમિ૦ ૪૮

આંચલી॥સત્યાસી જિન પૂજીઈ । દેહરઈ શ્રીજિનમલ્હિ॥નેમિ૦૪૯

પંચોત્તરિ બિંબ નિરખાં । કૂરસીવાડઈ આવિ ॥ નેમિ૦ ૫૦ ॥
 શાંતિજિન તિહાં પરખીઆ । અવર બિંબ તિહાં તેર ॥ નેમિ૦ ૫૧ ॥
 કર્કઆવાડઈ વીરજી । પ્રતિમા પંચ ઉદાર ॥ નેમિ૦ ॥ ૫૨ ॥
 રાયચંદ સંઘવી વાસુપૂજ્ય । બિંબ ચૌદ વિચારિ ॥ નેમિ૦ ॥ ૫૩ ॥
 કલ્હારવાડઈ શાંતિજી । બિંબ પંચાવન હોઈ ॥ નેમિ૦ ॥ ૫૪ ॥
 દળાયગવાડઈ પઠમ જિન । સત્તરિ જિનવર જોઈ ॥ નેમિ૦ ૫૫ ॥
 ધાંધુલિ પાટકિ સુવિધિ જિન । એકોત્તરિ જિનસારા ॥ નેમિ૦ ૫૬ ॥
 ઝંચઈ પાટકિ પાસજી । જિન નમુંત્રણઈ તાંહિ ॥ નેમિ૦ ૫૭ ॥
 સત્રાગવાડઈ જુહારીઈ । બિંબ નવ તિહાં પાસ ॥ નેમિ૦ ॥ ૫૮ ॥
 પુંનાગવાડઈ આવીઈ । દસ બિંબ પાસસ્યું હોઈ ॥ નેમિ૦ ૬૦ ॥
 ગોલ્હવાડઈ શ્રી પાસજી । પઢિમા પંચ તિહાં દીઠ ॥ નેમિ૦ ૬૧ ॥
 ચીજઈ દેહરઈ ત્રેવીસમુ । પઢિમા શત ઊગળીસ ॥ નેમિ૦ ॥ ૬૨ ॥
 રયળમય પઢિમા એક વલી । ઠાકરસાહનઈ ગેહિ ॥ નેમિ૦ ૬૩ ॥
 પાસ જિનંદ તિહાં દીઠડા । પૂગી મનની આસ ॥ નેમિ૦ ॥ ૬૪ ॥

॥ ઢાલ માઈ ધન્ન સુપન્ન ॥ ૧૮ ॥

પેષડ ધડલી પરચઈ । મુનિસુવ્રત જિન દેવ ।
 બાવન જિનપઢિમા । સુર નર સારઈ સેવ ।
 દૂદા પારષિ ઘરિ છઈ । શાંતિ જિનેસર રાય ।
 પંચઈ જિન નમતાં । સુખ સંપદ સવિ થાઈ ॥ ૬૫ ॥

દોસી દેવદત્ત ઘરિ છઈ । ચંદ્રપ્રભ જિન સ્વામિ ।
 સતતાલીસ જિનવર । પૂજતાં શિવ ઠામ ।
 સોની રામા ઘરિ છઈ । પાસ જિનંદ જુહારડ ।
 અઠારઈ જિનવર પૂજી । ભવભય વારડ ॥ ૬૬ ॥
 વિંબ રયળમઈ બંદુ । તિહાં છઈ એક જ સાર ।
 બડ પટ્ટ અનોપમ । દીઠઈ સવિ સુખકાર ।
 ગોદડનઈ પાટકિ । પૂજડ ઋષભ દયાલ ।
 જિન સરિષા વરણઈ । પેષડ રંગ રશાલ ॥ ૬૭ ॥
 એકસડ ચિડંકત્તરિ । પ્રળમંતા હુઈ પ્રેમ ।
 વિસા થાવર ઘરિ છઈ । રિષભ કરઈ તે પેમ ।
 ચૌદહ જિન પૂજ્યા । તિહાં નિજ ઉત્તમ ભાવિ ।
 દોસી હીરજી દેહરાસરિ । હડંડઈ હરષઈ આવિ ॥ ૬૮ ॥
 પાસહ જિન નિરધ્યા । તિહાં વલી ઝલટ આણિ ।
 ઉદયકરણનઈ ઘરિ । ઋષભ જિન અમૃત વાણિ ।
 બાવન છઈ જિનવર । પૂજડ હરષિ અપાર ।
 જિનવર ગુણ ગાતાં । સુખ પામડ બહુ વાર ॥ ૬૯ ॥

॥ કુંકુમ તિલક એ ઢાલ ॥ ૧૯ ॥

પાટકિ નાથા સહાનઈ આવડ । શાંતિ જિનેસર ભાવડ ।
 એકસડ નવાળડ દેવ । હરષિડ હડંડ હેવ ॥ ૭૦ ॥

दोसी वछानइ घरि । चंद्रप्रभ देहरासरि ।
 सत्तरि जिनबिंब नमीइ । संसारमांहइं न भमीइ ॥ ७१ ॥
 सेठि पचू देहरासरि । चंद्रप्रभ जिन सुखकर ।
 सोल बिंब तिहां सोहइ । सीपमइ इक मन मोहइ ॥ ७२ ॥
 सूरजी सेठि घरि आव्या । पन्नर जिनबिंब भाव्या ।
 दोसी रामानइ घरि । ओगणपंचास जिनवर ॥ ७३ ॥
 दोसी रहीआ घरि देव । ओगणत्रीस कीजइ सेव ।
 महितापाटकि निरषउ । मुनिसुव्रत जिन परषउ ॥ ७४ ॥
 बीस जिणंद तिहां जुहारउ । पूजी समकित धारउ ।
 सहा वछा घरि पास । त्रिणि जिन पूरइ ए आस ॥ ७५ ॥
 जिन सरिषां बिंब जाणउ । पेसी भाव मनि आणउ ।
 नियम व्रत सुधउं ए पालउ । समकित रयण अजूआलउ ॥ ७६ ॥
 ॥ ढाल भमारूली ॥ २० ॥

जिन चैत्य इम जुहारीइ तु रि भमारूली । एक सउ एक वषाणि तु ।
 अणहल्ल पाटणि एतला तु रि भमारूली । देहरासर वली
 जाणि तु ॥ ७७ ॥
 नवाणुं ते रूअडा तु रि भमारूली । प्रणमउ भगतइं सोइ तु ।
 पाप अठारइ छूटीइ तु रि भमारूली । सुख संपद सवि होइ तु ॥ ७८ ॥
 विद्रुममय बिंब एक भणउं तु रि भमारूली । सीपमय बिंब
 बे होइ तु ।

रयणमय जिन पडिमा थुणुं तु रि भमारूली । अडत्रीस
ते वली जोइ तु ॥ ७९ ॥

देहरा बिंब जुहारीइतु रि भमारूली । सहस पंच विचारि तु
शत च्यारि ऊपरि वली तु रि भमारूली । सत्ताणउं वली
सार तु ॥ ८० ॥

देहरासर जिन पूजीइतु रि भमारूली सहस विजिनस्वामितु।
शत आठ अधिक भण्या तु रि भमारूली । अठसठि
पूरइ काम तु ॥ ८१ ॥

आठ सहस त्रणि शत वली तु रि भमारूली ॥ चउराणुं
जिन जोइ तु ।

गौतम बिंब च्यारि नमुं तु रि भ० च्यारि ज पट्टज होइ तु ८२
॥ ढाल विर जिणेसर वंदीए ॥ २१ ॥

वाडीपुरवर-मंडणउ ए । प्रणमीय २ अमीझरउ पास तु ।
आस पूरइ सयलतणी ए । पूजीइ २ आणी भाव तु ॥

॥ वाडीपुरवर-मंडणउ ए । त्रूटक ।
वाडी-मंडण वामानंदन । सयलभुवनइ दीप ए ।
नमइ अमर नरिंद आवी । सयल दुरजन जीपए ।
अवर बिंबह एक नमतां । भगतशंकट चूरए ।
दुलतपुरि जिन एक नमतां । सयल वंछित पूरए ॥ ८३ ॥

कुमरगिरि जिन शांति नमुं ए ।

महिमा ए२ जिनतणउहोइ तु । वाणीइ अमृतसम भणी ए
परतर २ चैत्य विशाल तु ।

॥ कुमरगिरि जिन शांति नमुं ए । चूटक ।

नमुं शांति नवइ जिनवर । भमतीइं पंचास थुणउं ।

पोसालमांहि चैत्य निरूपम । शांतिजिनवर तिहां भणउं ।

छत्रीस बिंब अवर नमीइ । गभारइ ते सुख करु ।

पीतल-पडिमा च्यारि सइं वली । छनूं ऊपरि मनहरू ॥८४॥

सोलम जिनवर वंदीइ ए । वावडी २ जिनवर सार तु ।

अठारइ पडिमा सुंदरु ए । वडलीय २ परतरचैत्य तु ।

॥ सोलम जिनवर वंदीए ए ॥ चूटक ॥

वंदीइ ते सोलम जिनवर । च्यालीस पडिमा जाणी ।

श्री जिनदत्तसूरी महिमा पूरइ । जगत्रमांहि वषाणीइ ।

श्री वीरचैत्य वंदउ नित्यइं । मूरति अतिसोहामणी ।

नगीनानइ चैत्य आवी । पार्श्वजिन सात ज भणी ॥ ८५ ॥

नवइ नगीनइ आवीइ ए । पेसीइ २ श्री जिनशांति तु ।

पंचतालीस मूरति पूजीइ ए । पूजतां २ आणंद होइ तु ॥

नवइ नगीनइ आवीइ ए ॥ चूटक ॥

नगीनइ ते नवइ आवी । बहुत्तरि जिणालुं निरषीइ ।

त्रण मूरति अवर पेखी । सुधउ समकित परषीइ ।

अवर ठामे जेह देहरा । देहरासर पार ज नही ।

भगतिभावइं ऊलट आणी । आदर करि बंदउ सही॥८६॥

॥ गुरुजी रे वड्डामण्डुं ए ढाल ॥ २२ ॥

कतपुरि देहरइ दीठडा तु । शांतिजिणेसर भावइ रे ।

एक जिनवर तिहां बंदीआ तु । समोसरण हिवइ आवि रे । ८७

जिनजी रे तुम्ह गुण घणा तु । गातां नावइ पार रे ।

चंद्र किरण जिम निरमला तु । सुगताफल जिम सार रे ।

॥आंचली॥ पढम जिणेसर पूजीइ तु । सात जिणेसर चंगइ रे ।

रूपपुरि रंगइं आवी तु । पास भेट्या मनरंगइं रे ॥८८जिन०

छिउत्तरि जिणंद पूजीआ तु । भमतीइं जिन चउवीस रे ।

बीजइ देहरइ ऋषभजिन तु । बइ पडिमा नामउं शीस रे । ८९जिन०

महिता डुंगरि घरि भणुं तु । अजितजिणेसर देव रे ।

छामठि जिणंद अरचीइ तु । सेठि बोघा घरि हेव रे ॥९०जिन०

चुवीस जिणंद निरषीआ तु । सेठि गणराज घरि आवउ रे ।

त्रइसठि जिनवर तिहां अछइ । सेठि वस्ता घरि भावउ रे ॥ ९१

शांति जिणेसर पूजीइ तु । इग्यार जिनवर सार रे ।

सेठि जगू देहरासरइं तु । चुत्रीस जिन उदार रे ॥९२॥जिन०

बुहरा सांडा देहरासरि तु । पास जिणेसर देव रे ।

उगणच्याली सइ जिनवरा तु । गौतम कीजइ सेव रे ॥९३॥१

રંગા કોઠારી ઘરિ મળતું તુ । સોલમ જિણેસર સ્વામી રે ।
 ચૌદ જિનવર તિહાં ભાવીઆ તુ । સેઠિ કુંઅરજી ઘરિ
 પામી રે ॥ ૧૩ જિન૦ ॥૨॥
 વિશ્વસેન કુલ માહડં દિનકરૂ તુ । ચૌદ પઢિમા તિહાં ભાવી રે ।
 અનંત ગુણ છડ જિનજીના તુ । વયણે અમૃત શ્રાવી રે ॥ ૧૪ જિન૦
 ચાળસમડ તે પૂજડ તુ । મદેવુ શ્રી પાસ રે ।
 ચત્રીસ પ્રતિમા નિરખતાં તુ । પૂગી મનનો આસ રે ॥ ૧૫ જિન૦
 કંબોઈઈ સિરિપાસજી તુ । પઢિમા પંચ વિચાર રે ।
 મમતીઈ સોલ બિંબ અછડ તુ । મુંજપુરિ ત્રિજિન સાર રે ॥
 ॥ ૧૬ ॥ જિન૦ ॥

॥ એહવડ રૂઅડુ રે નારિંગપુર ॥ એ ઢાલ ॥ ૨૩ ॥
 મડં મેટિડ રે સંલેસર શ્રીપાસજી રે । ધ્યાયડ હડંડા માંહિ ।
 ગુણસાગર રે ૨ ભવિઅળ જનનડં સુલકરૂ રે ।
 જસ નામડં રે નવનિધિ ઘરિ સવિ સંપજડ રે ।
 આવડ વરણ અઢાર વંદડ રે ૨ ભાવડં ધરાળદ પુરંદરૂરે ॥ ૧૭ ॥
 ઇમ સ્વામી રે સવિજનનડ છડ હિતકરૂ રે ।
 જોતાં આનંદ હોડ । સુલ સોહડ રે ૨ નિરુપમ પૂનિમ ચંદ જિ-
 ॥ આંચલી ॥ [સડ રે ॥ ૧૮ ॥
 જસ મહિમા રે ત્રિશુવનમાંહડં વ્યાપીડ રે । નમડ અમરનરિંદ ।
 પૂજડ રે ૨ વ્યંતર જ્યોતિષ દિવાકરૂ રે ।

જિન ધ્યાતાં રે મારગિ શંકટ સવિ ટલહ રે ।

દુઃખડાં નાસહ દૂરિ । પામહ રે ૨ સુખિપદ સવિ સુહાકરૂ રે ॥

॥ ૧૮ ॥ ઇમ૦ ॥

ગણિ પૂનિમ રે શાલા ચંદ્ર વષાળીરે । શ્રી ભુવન પ્રભ સૂરિ

ગુણ રયણે રે ૨ જલનિધિ જિમ હુહ ગાજતુ રે ।

તિમ સોહહ રે કમલ પ્રભસૂરી સરૂ રે ।

તસુ પાટિ પુણ્યપ્રભ સૂરિ । દીપહ રે ૨ તેજહં દિનકરરાજતુ રે

॥ ૧૯ ॥ ઇમ૦ ॥

તસુ પાટહં રે શ્રી વિદ્યાપ્રભસૂરી સરૂરે । જેહવડ પૂનિમ ચંદ ।

નંદન રે ૨ ગુરી માતા તેહ તણડ રે ।

જિમ ગગનહં રે તારાગણછેહ નહી રે । ગંગા વિલૂ ન પાર ।

ગુણ પૂરહં રે ૨ દેહભરિઓ શ્રીગુરુતણડ રે ॥ ૨૦૦ ॥ ઇમ૦ ॥

જ્ઞાનહં રે ભરીડ જિમ હુહ જલનિધી રે ।

ષમ દમ મદવસાર । કીરતિ રે ૨ ભૂમંડલમાંહિ વિરતરી રે ।

તસુ શીસ જ રે લલિત પ્રભસૂરિ ઇમ ભણહ રે ધન ધન ચૈત્ય
પ્રવાહિ ।

પાટણિ રે ૨ મનોહર ચૈત્ય જ ચિતિ ધરી રે ॥ ૧ ॥ ઇમ૦ ॥

સંવત રે સોલ વલી અઠતાલહહ રે ।

આસો માસિ વિચારી । બહુલ પશ્વિ રે ૨ ચડથિ તિથિ
વલી જાળીહ રે ।

આદિત રે ચાર અનોપમ તે કહિહ રે ।

તિણિ દિન આદર આણિ । ભાવઈં રે ૨ જિનના ગુણ વષા-
ળીઈ રે ॥ ઇમ સ્વામી૦ ॥

જિન વિંબ જ રે જુહારૂંયાં નવ સહસ સુંદરૂ રે ।

શત પાંચઈ વિચારિ અઠાણઝ રે ૨ ડપરિ તે વલી હું મ-
ળઝં રે । એ સર્વ જ રે ।

ગ્રામ નગર પુર જે કહ્યા રે ધરીઆ સંભ્યા માનિ ।

અરચૂં રે ૨ આણંદ આળી મનિ ઘણઝ રે ॥ ૨૦૩ ॥

॥ કલશ ॥

ઇમ ચૈત્ય-પ્રવાડી મનિ રૂહાડી રચી અતિ સોહામળી ।

શ્રીપાસ પસાઈં ચિત્તિ ધ્યાઈં અળહલ્લ પાટળ તેહતળી ।

શ્રી સદ્ગુરુ પામી ધરઝ ધામી સ્તવન રૂપિ સુહાકરો ।

સંતેસરૂ શ્રીપાસ સ્વામી મયલ ભુવનઈ જય કરો ॥ ૨૦૪ ॥

ઇતિ શ્રી મટારક શ્રી શ્રી ૪ શ્રી લલિત પ્રમમૂરિ કૃતા
સમસ્ત ચૈત્ય પ્રપાટિકા સંપૂર્ણ^૧ ॥

૧ સંકુઢિઅજન્હુકુપ્પર-ગીઞકરચરણ બંધળાવય વઝ ।

અળહલ્લ તુમ્હ વયરી । જં લેહઝ પાવપ મુક્ત ॥

સંવત્ ૧૬૪૮ વર્ષે પોષ માસે વહુલપક્ષે ૧ સોમે મુઝ
ગુળજો લિખિતં ॥ (ચૈત્ય પરિવાડીની પ્રાચીન પ્રતિનો
અન્ત્ય લેખ.)

परिशिष्ट.

पंडित हर्षविजय कृता.

पाटणचैत्य-परिपाटी.

समरीय सरसती सांमनोए, प्रणमी गुरुपाय ।
 पाटणचैत्य प्रवाडी, स्तवन करतां सुख थाय ॥ १ ॥
 पाटण पुण्य प्रसिद्ध क्षेत्र, पुण्यनुं अहीठांण ।
 जिन प्रासाद जिहां घणा ए, मोटइं मंडांण ॥ २ ॥
 मुझ मन अतिउमाहलो ए, जिनवंदन केरो ।
 पाटण चैत्य प्रवाडी, करतां हरख्यो मन मेरो ॥ ३ ॥
 प्रथम पंचासरे जाइइं ए, तिहां प्रासाद च्यार ।
 पंचासर जिनवर तणो ए, देखो दीदार ॥ ४ ॥
 चोपन बिंब तिहां अतिभला ए, वली हीरविहार ।
 प्रतिमा त्रिण सहगुरु तणीए, मूरति मनोहार ॥ ५ ॥
 तिहांथी ऋषमजिणंद नमुं ए । बिंब पन्नर गंभारइ ।
 एकसो बिंब अतिभलाए, भमतीए जुहारइ ॥ ६ ॥
 वासुपूज्यने देहरे ए, बिंब त्रण वखाणुं ।
 महावीर पासे वली ए, बिंब चारज जाणुं ॥ ७ ॥

उंची सेरी शान्तिनाथ, प्रतिमा पंचास ।

एक उपर नमतां थकां, पोहचे मन आस ॥ ८ ॥

पीपले सावको पार्श्वनाथ, सडसठ प्रतिमा सोहे ।

सडतालीस बिंब शान्तिनाथ, भवियण मन मोहे ॥ ९ ॥

चिंतामणि पाडा मांही, शान्तिनाथ विराजे ।

पचवीस प्रातमा तिहां भलीए, देखी दुःख प्रभाजइ ॥१०॥

बीजे देहरे चन्द्रप्रभ, तिहां प्रतिमा वंदु ।

दोसत सडसठ उपरे, प्रणमी पाप निकंदु ॥ ११ ॥

सुगाल कोटडी प्रासाद एक, थंभणो पार्श्वनाथ ॥

धर्मनाथ नइ शान्तिनाथ, शिवपुरीनो साथ ॥ १२ ॥

—०—

ढाल ॥ १ ॥ देशी वाहाणनी । राग मल्हार ॥

खराकोटडीमांहि प्रसाद मनोहरुरे । के प्रासाद मनो० ।

पंचमेरु सम पंच के, भवियण भयहरुरे । के भवि० ॥ १ ॥

अष्टापद प्रासादके—चंद्र प्रभ लहीरे । के चंद्र० ।

नवसत उपर सात कि, प्रतिमा तिहां कहीरे । के प्रति० ॥

चंद्रप्रभ प्रासादके, तेर जिणेसरुरे । के तेर० ।

पास नगीनो षट जिन । साथे दिणेसरुरे ॥ साथे० ॥ २ ॥

शान्तिजिणंद प्रासाद । देखी मनहरखीएरे । देखी मन० ॥

चोरासि जिन प्रतिमा । तिहां कणे निरखीएरे । तीहां कणे० ३ ॥

आदिनाथ जगनाथनी । मूरति अतिभलीरे । मूरति० ॥
 पंचाणु तिहां प्रतिमा । वंदो मनरुलीरे ॥ वंदो० ॥ ४ ॥
 त्रांगडिया वाडामांही । ऋषभ सोहामणा रे । ऋषभ सो०
 बिंब चारसे चार के । तिहां जिनवर तणारे । तिहां जिन० ५॥
 दोय प्रसाद कंसारवाडे हवे वंदीए रे । वाडे ह० ।
 शीतल ऋषभ नमी सब । दुःख नीकंदीए रे ॥ के दुःखनी० ६ ॥
 प्रतिमा तेर अठासी । बेहु देहरा तणीरे ॥ के बेहु० ॥
 जिन नमतां घरे । लखमी होय अति घणीरे ॥ के लखमी० ७ ॥
 साहना पाडामांही । ऋषभ जुहारीएरे ॥ ऋषभ जु० ।
 प्रतिमा दोसत बासी । मन संभारीए रे ॥ के मन० ८ ॥
 चाडीपासतणो । महिमा छे अति घणोरे ॥ के महिमा० ।
 चडी पोसालना पाडा । मांही श्रवणे सुणो रे । मांही श्र० ९ ॥
 एकसो सड़तालीस । जिहां प्रतिमाय छे रे । के जिहां प्रति० ।
 चोमुख वंदी जिनराज । ऋषभ नमीए पछेरे ॥ ऋषभ नमी० १० ॥
 दोसतने पणयालीस । जिन प्रतिमा तिहांरे । के जिन प्रति ॥
 पंच बंधवनुं देहरु । लोक कहे तिहांरे । के लोक० ११ ॥

ढाल ॥ २ ॥ देशी हडीयानी ॥

देहरासर तिहां एक, देहरासर सुविशेष ।

शेठ भुजबलतणुं ए, के दिसइ सोहामणुं ए ॥ ? ॥

नारिंगपुर वर पास, जागतो महिमा जास ।
 दोसत बिब भलाए, पणयालीस गुण निलाए ॥ २ ॥
 त्रभेडा वाडामांही, शान्ति नमुं उछांही ।
 पंचसत जीनवरुए, एकोत्रे उपरे ए ॥ ३ ॥
 तंबोली वाडा मझार, सुपास नमुं सुखकार ।
 एकसो त्रीस सदाए, प्रणमुं जिन मुदाए ॥ ४ ॥
 कुंभारीए आदिनाथ, प्रतिमा एकाशी साथ ।
 देहरै कोरणीए, तिहां प्रतिमा घणी ए ॥ ५ ॥
 सोल प्रतिमा सुखकंद, शान्तिनाथ जिणंद ।
 मांका महिता तणे ए, पाडे सोहामणे ए ॥ ६ ॥
 मणीयाटी महावीर, मेरुतणी परे धीर ।
 चालीस बिबसुं ए, प्रणमुं भावसुं ए ॥ ७ ॥
 तीर्थ अनोपम एह, मुज मन अधिक सनेह ।
 दीठे उपजेए, संपदा संपजे ए ॥ ८ ॥

— ० —

ढाल ॥ ३ ॥

पखालीए रे सेवो श्री शान्तिनाथरे ।

हुं वंदुं रे प्रतिमा तेत्रीश^१ साथ रे ।

१ ' तेवीस ' एवो पण पाठान्तर छे.

सावाडे रे सांमल पास सोहामणा
 बिब पांचसे रे पासे श्राजिनवर तणा ॥ १ ॥
 जिनवर तणा ते बिंब जाणुं । उपर सत्तावन्न ए ।
 त्रेवीसमो जिनराज वंदुं । मोहिओ मुज मन्न रे ।
 सातमो जिन प्रासाद बीजे । वंदीए ऊलट धरी ।
 चालीस उपरे सात अधिकी सोहे तिहां प्रतिमा भली ॥२॥
 सोलसमो रे शांतिजिनेसर जगजयो,
 भसातवाडे देखी मुझ मन सुख थयो ।
 पांसठ जिन रे तिम वली कलिकुंड पासजी,
 जीराउल रे पूरे वंडित आसजी ।
 आस पुरे गौतम स्वामी, लब्धिनो भंडार ए
 सगरकुइ पांत्रीस जिनवर, पार्श्वनाथ जुहारए ।
 हबदपुरमां थूभ वदूं जास महिमा अतिघणो,
 एकमना जे सेव सारे पूरे मनोरथ तेह तणो ॥ ३ ॥
 वलियारवाडे रे, प्रतिमा सोहे सात रे ।
 मूलनायक रे, शांतिजिणंद विख्यात रे ।
 जोगीवाडे रे, जागतो जिन त्रेवीसमो ।
 अठावन रे, प्रतिमासुं भविअण नमो ॥ ४ ॥
 नमो ऋषभ जिणंद बिजे, देहरे अति सुंदर ।

छत्रीस प्रतिमा तिहां वंदो, नमे जास पुरंदर ।
 बसे छासठ ^१ मल्लिजिनवर, मल्लिनाथपाडे मुदा ।
 बावन जिन ने बावन प्रतिमा, वंदीए ते सर्वदा ॥ ५ ॥
 लखीयारवाडे रे मोहनपास महिमा घणो
 बिंब त्रणसे रे एकोत्तर तिहां कण गणो ।
 सीमंधर रे स्वामी प्रासाद बासठ जिना ।
 बिंब तेरसुं रे, संभव सेवो एकमना ॥ ६ ॥
 एकमना सेवो सुमति जिनवर, साठ प्रतिमा सोहती ।
 आठ उपरे न्यायसेठने पाडे, जनमन मोहती ॥ ७ ॥
 चोखावटीए शान्तिजिनवर, छेंतालीस बिंब अलंकरी ।
 दोढसो जिन सुंबलीए पाडे, रिषभजिन जग जय बर्या ॥ ८ ॥

— ० —

॥ ढाल ॥ ४ ॥

अबजीमहेताने पाडे शीतलनाथ,
 प्रतिमा सडतालीस । प्रतिमा दोए शान्तिनाथ ।
 कोसंबीय।पाडे शीतलबिंब अठार,
 श्रीपासजिणेसर बीजे देहरे जुहार ॥

१ 'बासठ' एवो एण पाठ छे.

જુહારીએ જિનવરની પ્રતિમા છાસઠ^૧ મનને રંગે ।
 સો પ્રતિમા વાયુદેવના^૨ પાડામાં, ધર્મજિનેસર સંગે ।
 ચાચરીયામાં પાસજિનેસર, ત્રણસે નવ તિહાં પ્રતિમા ।
 પારેશ્વ પદમા પોલે બત્રીસ જિન, ફોફલીયા^૩ નો મહીમા ॥ ૧ ॥
 સોનારવાડે સુખદાયક શ્રીમહાવીર, છેતાલીસ પ્રતિમા
 પાસે ગુણગંધીર !

સ્વેજડાને પાડે શાંતિજિનેસર પાસે ।
 એકસો ને અઢત્રીસ પ્રતિમા વંદું ઉલ્લાસે ॥ ૨ ॥
 ઉલ્લાસે વલી^૪ ફોફલીયામાં, પાસ જિનેસર દેશું ।
 એકત્રીસ પ્રતિમા પાસે પેશ્વી, પાતિક સયલ ઉવેશું ॥ ૩ ॥
 સંભવનાથને દેહરે, દોયસત ત્રાણુ પ્રતિમા સોહે ।
 શાંતિ જિનેસર દેહરે, એકસો ત્રેગન જિન મન મોહે ॥ ૪ ॥

॥ ઢાલ ॥ ૫ ॥

સ્વજુરી મનમોહનપાસ, એકસો સંતાવન શ્રીજિનપાસ ।
 વાંદું મન ઉલાસ તો ॥ જયો૦ જયો૦ ૧ ॥
 મામો મામામાંહિ બિરાજે, ચારસે એક પ્રતિમા તિહાં છાજે

૧ ‘વાસઠ’ એવો પળ પાઠ છે. ૨. ‘વાસુદેવના’ પાઠાં-
 તર) ૩. પોષદશમીનો મહિમા । (પાઠાંતર). ૪. ‘ફરી’
 એવો પળ પાઠ છે.

महिमा जगमें गाजतो ॥ जयो० जयो० २ ॥
 लींबडीई श्रीशांति जिणंद, व्रणसे सात तिहां श्रीजिनचंद ।
 दिठइ अति आणंद तो ॥ जयो० जयो० ३ ॥
 करणे शीतलजिन जयकारी, प्रतिमा सत नवसो तिहां सारी ।
 जनमन मोहनगारी तो ॥ जयो० जयो० ४ ॥
 बिंब सतरसु शांति सोहावे, बीजे देहरे मुज मन भावे ।
 दरिसणथी दुख जाय तो ॥ जयो जयो० ५ ॥
 देहरासर तिहां देहरा सरखुं, पांत्रीस प्रतिमा तिहां कण निरखुं ।
 देखी मुझ मन हरखुं तो ॥ जयो० जयो० ६ ॥
 संघवीपोले पास जगदिस, प्रतिमा एकसो ओगणत्रीस^१ ।
 पूरइ मनह जगीस तो ॥ जयो० जयो० ॥ ७ ॥
 पीतलमे दोय बिंब विसाल, प्रतिमा तेहनी अतिसुकमाल ।
 दीसे झाकझमाल तो ॥ जयो० जयो० ८ ॥

॥ ढाल ॥ ६ ॥

भवि तुमे वंदो रे शंखेश्वर जिनराया ॥ ए देशी ॥
 खेतलबसही दोय प्रासादे, पास जिणेसर भेट्या ।
 सांमला पासनी सुंदर मूरति, देखत सब दुःख भेट्या रे॥१॥
 भवियां भावे जिनवर वंदो ।

१ ' एकत्रीस ' एवो पण पाठ छे.

શ્રીજિનવરને વંદન કરતાં, હોવે અતિ આણંદો રે ॥ મ૦ ૨ ॥
 ત્રણસે અઠોત્તર જિનપ્રતિમા, સામલપાસની પાસે ।
 શ્રીમહાવીર પાસે વ્યાસી જિનવરસું, વંદો મન ઉલ્લાસે રે ॥ મ૦ ૩ ॥
 દેહરાસર તિહાં દોય અનોપમ, રૂપ સોવનમય કામ ।
 સોવન રૂપ રચનમે પ્રતિમા, દીસે અતિ અભિરામ રૈ ॥ મ૦ ૪ ॥
 અંજુવસા પાડામાં પ્રતિમા, સત્તોતર સુખદાઈ ।
 પીતલમે શ્રીવિમલજિનેસર, વંદો મન લય લાઈ રે ॥ મ૦ ૫ ॥
 દોસીકુંપાના પાડામાંહી, ઋષભ જિનેસર સોહે ।
 સુખદાયક જિન સોલ હે સુગુણનર, દેખી જન માહે રે ॥ મ૦ ૬ ॥
 વસાવાડે દોય શત અઠાવીસ, શાંતિજિનેસર સામી ।
 ઓગળીસ જિનસું^૧ દોસીવાડે, ઋષભ નમું સિરનામી રે ॥ ૭ ॥
 આંબાદોસીના પાડામાંહી, મુનિસુવ્રત જિન સોલ ।
 પંચહટીયે એકસોને ત્રેવીસ^૨, ઋષભજિનંદ રંગરોલ રે ॥ મ૦ ૮ ॥
 ઘીયાપાડામાં દોય દેહરાં, શાંતિનાથ પાર્શ્વનાથ ।
 એકસો ત્રેવીસ તેર પ્રતિમા, મુગતિપુરીનો સાથ ॥ મ૦ ૯ ॥
 એકસો છન્નુ રિષભજિનંદસું, પ્રતિમા કટકીયે વંદી ।
 ધોલીપરવમાં ઋષભ મુનિસુવ્રત છેતાલીસ ચિર નંદી રે ॥ મ૦ ૧૦ ॥

૧ 'નેડ જિનસુ' એ પણ પાઠ છે. ૨. 'ત્રીસ' એવો પણ પાઠ છે.

॥ ढाल ॥ ७ ॥

अविनाशीनी सेजडीप रंग लाग्यो रे० प देशी ॥

पारिखजगुना पाडामांही, टांकलो पास विराजे जी ।
प्रतिमा चोत्रीस चतुर तुम वंदो, दालिद्र दूखने भाजे जी ।
महिमा जगमांही गाजे जी ॥१॥

किया वोहराना पाडामां, शीतल प्रतिमा तीम पंचवीस जी ।
क्षेत्रपालना पाडामांही, शीतलनाथ नमुं निसदीस जी ॥२॥
जिहां जिनवर छे बसे एकाणु, तिहांथी कोके जइए जी ।

त्रणसे नेउ प्रतिमासु कोको, पारसनाथ आराधुं जी ॥३॥
अभिनंदन देहरे च्यार प्रतिमा, दोय प्रासाद तिहां वांछा जी ।
ढंदेर सामल कलिकुंड पासजी । नमतां पाप निकंछा जी ॥४॥

एक.सो ज्यासी प्रतिमा रूढी, ज्यासी जिन वर्धमान जी ।
महेताने पाडे मुनिसुव्रत, सित्तेर जिन परधान जी ॥ ५ ॥

बसे चोराणु बिंब सहित, श्रीशांतिनाथ प्रासाद जी ।
वखारतणा पाडामां वंदु, मुकी मन विखवाद जी ॥ ६ ॥

दोसत सित्तरि जिनप्रतिमा, वांदी में अभिराम जी ॥
गोदडपाडे रिषभने देहरे, छन्नु बिंब इण ठाम जी ॥ ७ ॥

॥ ढाल ॥ ८ ॥

हवे शक्र सुघोषा बजावे ॥ ए देशी ॥

सालिवाडे त्रीसेरीयामांही, नेमि मल्लि ऋषभ नमुं त्यांही ।

नवपल्लव नमुं उछांही, जिणेसर ताहरा गुण गाडं ॥

जिम मनवंछित सुख पाडं ॥ जि० १ ॥

साठ उपर सत तिम चार । बीजे देहरे श्रीशान्ति जुहार ।

बिंब ओगणसाठ उदार ॥ जि० २ ॥

कलारवाडे देहरां दोय, शान्ति बिंब एकावन होय ।

बावन जिनालय जोय ॥ जि० ३ ॥

पीतलमय बिंब सोहावे, विमलनाथ भविक मन भावे ।

चउ उत्तर चतुरा जिनगुण गावे ॥ जि० ४ ॥

तिण एकसो चोपन जिनराया, ऋषभदेवना प्रणमुं पाया ।

दणायवाडे शिवसुखदाया ॥ जि० ॥ ५ ॥

धंधोलीए संभवजिन साचो, वंदि त्रेपन जिन मनमांहि माचो ।

तूही जिन जगमांहि साचो ॥ ६ ॥

गोलवाडे श्रीमहावीर, सोवन वान जास शरीर ।

सात प्रतिमा गुण गंभीर ॥ ७ ॥ जि० ॥

दोय शत दस प्रतिमा पास, श्रीशतफणो जिनपास ।

पूरे मन केरी आश ॥ जि० ८ ॥

स्वारीवावे श्रीजिनवर्धमान, तेर प्रतिमा गुणह निधान ।

जिननामे कोड कल्याण ॥ जि० ॥ ९ ॥

तिहांथी श्रीपंचासरो पास, वंद्या मन धरी अधिक उल्लास ।

पोहती मन केरी आस ॥ जि० ॥ १० ॥

कीधी चैत्यप्रवादी में सार, मनमांहि धरी हर्ष अपार ।
जिन नमतां जयजयकार, जि० ॥ ११ ॥

॥ ढाल ॥ ९ ॥

जिनजी धन धन दिन मुज आजनो ॥

वांछा श्रीजिनराज हो जिनजी,

काज सर्या सवि माहरां, पाम्युं अविचल राज हो ॥ जि० १ ॥

जिनजी पंचाणुनइ माजने, श्रीजिनवर प्रासाद हो ।

जिनजी भाव धरी भवि वंदीए, मुकी मन विखवाद हो ॥ जि० २ ॥

जिनजी बिंबतणी संख्या सुणो, माजने तेर हजार हो ।

जिनजी पांचसे त्रहोतर वंदीए, सुखसंपत्ति दातार हो ॥ जि० ३ ॥

देहरासर श्रवणे सुण्यां, पंचसयां सुखकार हो ।

जिनजी तिहां प्रतिमा रलीयामणी, माजने तेर हजार हो ॥ जि० ४ ॥

संवत सतर ओगणत्रीसे, पाटण कीध चोमास हो ।

जिनजी वाचक सौभाग्यविजयगुरु, 'संघनी पोहती आस
हो ॥ जि० ५ ॥

जिनजी साहब सुआ-सुत सुंदर ।

सा रामजी सुविचार हो । जिनजी सुधो समकित जेहनो ।

बिनयवंत दातार हो ॥ जि० ॥ ६ ॥

१ 'बरु' इति पाठान्तर. २ 'साहाज्ये' पाठान्तर

जिनजी धरमधुरंधर व्रतधारी, परगटमल पारवाड हो ।
 जिनजी तेह तगे उद्यमे करी,
 कीधी में चत्यप्रवाड हो ॥ जि० ॥ ७ ॥
 जिनजी तव तीरथमाल घणी, कीधी में अति चंग हो ।
 जिनजी साह रामजीना आग्रहे,
 मन धरि अति उछरंग हो ॥ जि० ॥ ८ ॥
 जिनजी तवन तीरथमालातणुं, भणे सुणे वली जेह हो ।
 जिनजी यात्रातणुं फल ते लहे, वाधे धरमसनेह हो ॥ जि० ॥ ९ ॥
 जिनजी श्रीविजयदेवसूरीसना, पाट प्रभाकर सूर हो ।
 जिनजी श्रीविजयप्रभसूरि जग जयो ।
 दिन दिन चढते नूर हो ॥ जिनजी धन० ॥ १० ॥
 जिनजी श्रीविजयदेवसूरींदना, साधुविजय बुध सीस हो
 जिनजी सेवक हरषविजयतणी, पूरो मनह जगोस हो ॥ ११ ॥
 ॥ कलश ॥

इम तीरथमाला गुणविसाला, प्रवर पाटण पुर तणी ।
 में भगति आणी लाभ जाणी, थुणी यात्राफल तणी ॥
 तपगच्छनायक सौख्यदायक, विजयदेवसूरीसरो ।
 साधुविजय पंडित चरणसेवक, हर्षविजय मंगल करो ॥ ११ ॥

इति पाटणचैत्य-
 प्रवाडी संपूर्ण.

पं. होरालालनिर्मिता

श्रीपत्तनजिनालयस्तुतिः ।

रचना विक्रमसंवत् १९५९

नत्वाऽऽदिदेवं वृषभध्वजं च, कल्याणवल्लीप्रवरांबुवाहम् ।
 कुर्वे स्तुतिं सर्वजिनालयानां, मुक्तिप्रदां पट्टनपूःस्थितानाम् ॥ १ ॥
 पाडे मार्फतियाहे मुनिसुव्रतविभुं भूमिनार्थैः सुसेव्यं,
 वंदे वृंदारकेंद्रैः स्तुतमवनितले मोक्षदानैकदक्षम् ।
 वामेयं पार्श्वनार्थं शट्कमठगजागर्वभेदैकसिंहं,
 नाम्ना श्रीभीडभंजं मुनिगणमहितं तीर्थनाथं नमामि ॥ २ ॥
 वंदे वृंदेरवाडे जगति जनगणे श्रेयसामर्पणोत्कं,
 पार्श्वं श्रीकंकणाङ्गं प्रकटमहमथ श्रेयसे ज्ञातपुत्रम् ।
 एवं पार्श्वं च नौमि त्रिदशपतिगणैः सेवितं शामलाहं,
 विंबं यस्यास्ति तुंगं भविकजनगुणालहाददं भावभक्त्या ॥ ३ ॥
 वयं नमामो पडिगुंदीपाडे, श्रीशीतलं तीर्थकरं सुभक्त्या ।
 सुरासुरेन्द्रैः परिसेव्यमानं, मोक्षश्रियः केलिविलासगेहम् ॥ ४ ॥
 संसाराग्निप्रतापप्रमथनसबलं शीतलं शीतलाख्यं,
 मोक्षार्थं मोक्षमार्गप्रदमहमधुना तीर्थनाथं नमामि ।
 भक्त्या प्रासादसंस्थं सुरवरमहितं क्षेत्रपालाख्यपोले,
 भव्यानंदप्रदानप्रवणमथ सदा सर्वलोकैकबंधुम् ॥ ५ ॥
 कोकापाडे नमामि श्रुतबलकलितैर्भव्यलोकैः सुसेव्यं,

कोकापार्श्वभिधानं सकलसुरगणैः सेव्यमानक्रमाब्जम् ।
 प्रौढं तोर्थाधिराजं भवजलतरणे यानपात्रं गुणाद्वयं,
 भक्त्या वंदेऽभिनंदं जिनपतिमखिलप्राणिसोख्यैकलक्षम् ॥६॥
 नमामि कोटापुरवासिधर्मशालास्थितं रथंभनपार्श्वनाथम् ।
 श्यामच्छविं मेघमिवात्र भव्यकलापिनां मानसमोददं च ॥७॥
 वंदे पंचासरं वै सुमतिजिनपतिं ज्ञातपुत्रं च गोडी-
 पार्श्वं चितामणिं चाजितजिनपतिमत्राहमौचित्ययुक्तः ।
 नौमि श्रीधर्मनाथं वरतरनवलक्षाभिधानं च पार्श्वं,
 चातुर्मुख्या स्थितं चामरनरनिकरैः सेव्यमानं जिनेन्द्रम् ॥८॥
 श्रीहीरसूरेर्जयदेवसूरेः, श्रीसेनसूरेः शीलगुणसूरेः ।
 नमामि बिंबानि गतानि तत्र, ससारवारांनिधनौनिभानि ॥९॥
 अष्टापदाख्येऽथ जिनालयेऽहं, सुपार्श्वनाथं प्रणमामि भक्त्या ।
 चंद्रप्रभं चंद्रनिभं जनानां, मनोगतानंदसुवार्थिवृद्धौ ॥ १० ॥
 खडाकोटीपाडे विमलमतितोऽहं जिनपतिं,
 स्तवे शान्तिं शान्तिप्रदमवनिगानां तनुभृताम् ।
 तथैवं वंदेऽहं प्रथमजिननाथं तमभितो,
 द्विपंचाशज्जैनालयकलितजैनायतनगम् ॥११॥
 नारंगाभिधपार्श्वनाथमवनौ नौमि प्रमोदप्रदं,
 झव्हेरीत्यभिधानवाङ्गमहं श्रीवासुपूज्यं तथा ।
 नाभेयं च नमामि सर्वजनतासंसारतापापहं,
 शान्तिं शान्तिकरं तथैव जिनपं, श्रीवाडिपार्श्वभिधम् ॥ १२॥

शावाडे प्रणमामि भक्तिभरतो रक्तं च मुक्तिस्त्रियां,
 श्रीनाभेयममेयकीतिकलितं संसारसंतारकम् ।
 मारी येन निवारिता जिनपतिं तं नौमि मुक्त्याः पतिं,
 श्रीशांतिं जगतां जनोपकरणप्रावीण्यबद्धस्पृहम् ॥ १३ ॥

भक्त्यान्वितासु जनतासु नतासु तासु,
 कारुण्यभावकलितं कलितं सुबोधैः ।

शावाडगं जिनपतिं प्रणमामि भक्त्या,
 बोधैकदानविबुधं विबुधोपसेव्यम् ॥ १४ ॥

जिनं सुपार्श्वनाथं च, पार्श्वं तु शामलाह्वयम् ।
 भव्याब्जप्रकरे लोके, बांधवं लोकबांधवम् ॥ १५ ॥

वंदे शांतिं जिनपतिमथो शस्तभेसातवाडे,
 भक्त्या युक्तः कविशिथुरहं शांतिनाथं सनाथम् ।

नाथेन श्रीवरगणभृतां चात्र चंद्रप्रभेण,
 प्रासादे वै सुरनरगणैः सेवितं गौतमीये ॥ १६ ॥

श्रीशांतिनाथं नरनाथसेव्यं, सनाथतां प्राणिगणे भजंतम् ।

स्थितं च वंदे तरभेडवाडे, संसाररोगव्यथनैकवैद्यम् ॥ १७ ॥

वंदे जिनं श्रीपतिमादिदेवं, भक्त्या युतः खेजडपाडसंस्थम् ।

यस्योपरि प्राज्यतरातपत्रं, रौप्यं च मुक्त्यस्तकटाक्षतुल्यम् ॥ १८ ॥

कर्पूरमेताभिधशस्यपाडे, स्तुवे जिनेशं वृषभध्वजं च ।

कर्माग्निदाहैकजलाभिषेकं, कषायवृक्षेषु दवाग्निस्तुल्यम् ॥ १९ ॥

तंबोलिवाडे प्रभुमानमामि, श्रीवर्द्धमानं च सुपार्श्वनाथम् ।

कुंभारपाडे प्रभुमादिदेवं, पार्श्व भटेवाभिधमाप्तमुख्यम् ॥२०॥

शान्तिं नौमीह भक्त्या जिनपतिममलं डंकमेताह्वपाडे,
कर्मारिध्वंसवीरं सकलजनहितं टांकलापार्श्वनाथम् ।
श्रीवीरं वै जिनेशं प्रथमजिनपतिं चात्र मण्यातिपाडे,
कूटं नाम्ना सहस्रं वरतरनगरश्रेष्ठिसंनिर्मितं च ॥ २१ ॥

कर्मारामप्रहारप्रवरगजपतिं मोक्षरामाभिलाषं,
संसारपापवारांनिधिगलनविधौ कुंभजातं जिनेशम् ।
उच्चैः पोले नमामि त्रिदशगणनतं स्वर्णकारस्य पाडे,
श्रीवीरं शान्तिनाथं स्तुतमवनितले नाकिनाथैश्च वन्द्यम् ॥२२॥

शान्तीशं चाद्यवीथ्यां जनगणभृतफोफलियाद्दे हि वाडे,
वीथ्यां वै चोधरीणां यदुकुलतिलकं नेमिनाथं नमामि ।
पार्श्व मनमोहनाख्यं तदभिधवरवीथ्यां गतं शंखपाश्व,
वीथीगं संभवं वखतजित इतः सुव्रतस्वामिनं च ॥ २३ ॥

श्रोयोगीवाडेऽद्भुतकांतिमूर्तिं, नमामि वै श्यामलपार्श्वनाथम् ।
श्रीमल्लीपाडे किल मल्लिनाथं कषायमल्लं प्रतिमल्लनाथम् ॥२४॥

नमामि भक्त्या लखीआरवाडे, पार्श्व जिनेंद्रं मनमोहनाख्यम् ।
जिनाधिराजं मुनिसुव्रतं च, सीमंधरस्वामिनमाप्तमुख्यम् ॥२५॥

तमजितमभिवंदे केसुनामेभ्यपाडे, प्रथमजिनपतिं वै चोखवट्टीयपाडे
सुरगणनतपादं शान्तिनाथं जिनेंद्रं, जिनमतकजसूर्यं धर्मनाथं च नौमि
सुमतिजिनपमीडे पाठशालाख्यपाडे,

वृषभविभ्रुमपीह स्वर्णवर्णाढ्यदेहम् ।

स्थितमभिनतलोकं पाटके बल्लियाले,

भविककमलबोधे लोकबंधुं जिनेशम् ॥ २७ ॥

सद्भक्त्या प्रणमामि शीतलमहं पाडेऽब्जमेताभिधे,

तीर्थेशं च कसुंबियागमभितो वंदे सदा शीतलम् ।

गोडीपार्श्वमथो नमामि किल संघेशाख्यपाडे स्थितौ,

मन्मोहाभिधपार्श्वनाथ-विमलौ नैर्मल्यदानक्षमौ ॥ २८ ॥

भक्त्याहं वासुपूज्यं जितमदनमथो वासुपूज्याख्यवीथ्यां,

खर्जूरीपाटके चामरगणमहितं मोहनं पार्श्वनाथम् ।

भाभापाडे नमामि त्रिजगदधिपतिं पूज्यभाभाख्यपार्श्वं,

ज्ञातं श्रीशान्तिनाथं शमसुखसहितं लोबडीपाटके च ॥ २९ ॥

प्रासादे निर्जरेशालयनिभकलकांतौ कनाशाङ्गपाडे,

नानाचित्रैर्विचित्रैर्हृतजनहृदये कल्पसौंदर्यकल्पे ।

तीर्थेशं शान्तिनाथं स्फटिकमणिमयं दिव्यकांत्या सनाथं,

वंदे श्रीशीतलाख्यं त्वहमहमिकयाहं जिनं देवसेव्यम् ॥ ३० ॥

तत्रैवाहमथ प्रणौमि जिनपं श्रीशान्तिनाथाभिधं,

प्रौढे जैननिकेतने स्थितमरं देवेशसंपूजितम् ।

पार्श्वं तस्य नमामि नाभितनयं संसारसंतारकं,

श्रीवीरं च नमामि भक्तिभरतः कर्माग्निधाराधरम् ॥ ३१ ॥

नाम्ना श्रीशान्तिनाथं समुदमहमथो वामणारूपे हि वाडे,

तीर्थेशं प्रौढभक्त्या सकलसुरनराधीशसेव्यं जिनेन्द्रम् ।
 कर्मरामाग्नितुल्यं जितमदनमरं सर्वलोकैकबन्धुं,
 संसारापारवारानिधिगतजनतानारणे यानयात्रम् ॥ ३२ ॥
 भक्त्याहं क्षेत्रवस्यां जिनपतिमभितः श्रीमहादेवपार्श्वं,
 शान्तिं संवेशचैत्यं प्रथमजिनवरं शामलाख्यं च पार्श्वम् ।
 संसाराभोधियानं त्वजितजिनर्पात नौमि योगीन्द्रनाथं,
 क्रोधादिप्रौढवैरिप्रकरविदलने शूरवीरावतंसम् ॥ ३३ ॥
 नौमीह शान्तिं त्वदुवस्सिपाडे, नाभेय-शान्ती च वसाख्यवाडे ।
 पंचोटीपाडे जिनमादिदेवं, वागोलपाडे वृषभं जिनं च ॥ ३४ ॥
 कंबोडपार्श्वं किल घीयपाडे, शान्तिं च तत्रैव जिनं नमामि ।
 आदीश्वरं वै कटकीयपाडे, मोक्षप्रदं मोक्षगतं जिनेशम् ॥ ३५ ॥
 महालक्ष्मीपाडे मुनिमुत्रततीर्थेशमधुना,
 तथा कोटावालिप्रवरधनिकागारमिलितम् ।
 जिनं शान्तिं वंदे सकलसुरसंघातमहितं,
 तथैवं वामेयं शठकपठसंतापहरणम् ॥ ३६ ॥
 आदीश्वरं गोदडपाटकेऽहं, गणाधिनाथं किल पुंडरीकम् ।
 भक्त्या नमामीह च नेमिनाथं, चतुर्मुखं तीर्थकरेंद्रविंशम् ॥ ३७ ॥
 वक्षारपाडे प्रभुशान्तिनाथं, चंद्रप्रभं तीर्थकरं नमामि ।
 दृष्ट्वा प्रभां तज्जिनमंदिरस्य, चित्रं जनौवोऽनिमिषत्वमाप ॥ ३८ ॥
 वंदे श्रीनेमिनाथं यदुकुलतिलकं शान्ति-धर्मौ च मल्लिं,

वाडेऽहं शालवीनां जिनपतिवरशान्तिं च कल्लारवाडे ।
 वाडे नारायणे वै प्रथमजिनपतिं धांधले संभवं च,
 गोलावाडे च पार्श्वे सुरनरमहितं चंपकाख्यं च पार्श्वम् ॥ ३९ ॥
 आदीश्वरं च किल टांगडिचाख्यवाडे,
 शान्तिं नमामि विदिताखिललोकबोधम् ।
 वंदे सहस्रफणिमंडितपार्श्वनाथं, संसारतापपरिखेदसुवारिवाहम् ४०
 शान्तिं च चारुगिरिनारपटं नमामि, शत्रुंजयस्य पटमत्र सहस्रकूटं ।
 विश्वं चतुर्मुखजिनस्य गिरिं च मेरुं, रत्नेषु धर्ममितपादगणं गणिनाम्
 एवं नमंति जगतीह च ये मनुष्या, जैनालयांश्च वरपट्टनसंस्थितांश्च
 नानागृहस्थगृहगांश्च तथा ह्यनेकान्
 जैनालयानिह हि ते किल मुक्तिभाजः ॥ ४२ ॥
 प्रौढं प्रवर्तकपटं परितो गतानां,
 प्राप्याशु कांतिविजयाख्यं महासुनीनाम् ।
 आनंदसूरिपरिवारकजार्कभानामादेशमत्र किल हंससुतेन भव्यम् ॥
 जिनेशानामेवं स्तुतिरिह मया पट्टनपुरे,
 गतानां चैत्येषु स्वहितकृतये संविरचिता ।
 हिरालालाद्देन ग्रह-विशिख-निध्यब्जमिलिते,
 शुभे वर्षे शस्ये सपदि वसता जामनगरे ॥ ४४ ॥

[इति श्रीपद्मजिनाल्लव-स्तुतिः]

॥ तीर्थराज चैत्यपरिपाटी स्तवनं ॥

कर्ता. साधुचंद्र मुनि.

प्रणमिय रिसह जिणंद पुंडरिक गणहर सहिय ॥
विरचिसु चैत्र प्रवाडि, संघह सरसी जिम विहिय ॥ १ ॥

भास

पहिलउ विक्कमपुर नयर, जिह सिरि नाभि मल्हार ॥
बीजइ जिणहरि वंदियइ ए, तिलसासुय सुविचार ॥ २ ॥
सिरि ऊपशाह मंडणउ ए, सामिय वोर जिणंदा ॥
तिमरियपुरवर सुहकरण, पासनाह जगि चंद ॥ ३ ॥

भास

जोधनयर सिरि कुंथुनाथ, विहिचेइय मंडण ॥
पास संति बे वंदियइ ए, दुह दाह विहंडण ॥ ४ ॥
गूढानयर सिरि कुंथुदेव, भवजलनिहि तारण ॥
बीजइ जिणहरि पूजोयइ ए, सीतल सुहकारण ॥ ५ ॥

वस्तु

पास जिणवर पास जिणवरि, नयरि जालउरि,
आदीसर पहु भेटियए, सयल सुख संपत्ति कारण;
अचिरानंदण संति जिण, भविय लोइ दुहनावचंदण ।
हरिकुल अंबर सहसकर, सामिय नेमिकुमार,
बीर जिणेसर भवणगुरु, तिहुयण तारणहार ॥ ६ ॥

भास

शाणापुर सिरि वद्धमाण, निभइ भयवारण ।
 मुणिसुव्वय पहु पूजीयइ ए, गइनिज्जियवारण ॥ ७ ॥
 नाराद्रइ सिरि वीरनाह, भवतिमिर दिणेसर ।
 ओडापुर मुखभंडणउए, सिरि वीर जिणेसर ॥ ८ ॥

ढाल

सीरोही सुरपुर अवतार, गढमढ मंदिर पोलि पगार ।
 कणयकलस धजदंड विसाल, दीसइ देउल नयण रसाल ॥९॥
 खरतरवसहिं संतिजिणंद, भविय-कमल पडिबोहदिणंद ।
 त्रिहु चेइ सिरि आदिजिणंद, अजियनाह किरि पूनिमचंद ॥१०॥

भास

नाभिराय-घरि सोहलउ ए, सामिय रिसह जिणंद ।
 मंकोडइ थिरथी रह्यउ ए, तिहुयण नयणाणंद ॥ ११ ॥
 मंडवाडि पहु पासजिण, कज्जल कोमल काय ।
 नीतोडइ सिरिआदिपहो, सुरनर वंदिय पाय ॥ १२ ॥
 पोसीनइ सिरि पढमजिण, बिहुं चेइ सिरि संति ।
 पास वीर रंगि पूजीयइ ए, टालइ निज मनि अंति ॥१३॥
 मटोडइ महिमानिलउ ए, सोहग सुंदर पास ।
 महावीरपहु आगियइ ए, तोडइ भवदुह पास ॥ १४ ॥
 नयर वडाली संतिजिण, तिहुयण पणमिय सामि ।
 इडर नयरइ दुन्नि जिण, रिसह पास सिवगांमि ॥ १५ ॥
 चंदप्पहपहु भेटियइ ए, ओडा नयर मझारे ।
 अट्ट कम्म अरि निज्जणीय, जो पहु गउ भवपारे ॥ १६ ॥

वस्तु

बडहनरइ बडहनरइ आदि पहु वीर,
 जीवतसामिय लेपमए, कणयवन्न पादुका रयण,
 बालउ वेउल मालतिय, पमुह फुलतोडर रपवि।
 कुंकुम चंदन मद नविय, पूज रचावउ भंगि।
 भावन भावउ विवहपरि, जगगुरु आगलि रंगि ॥ १७ ॥
 वीसलनयरइं आदि वीर, मणवंछिय सुरवर।
 महिसाणे पहु पास संति, सिरि आदि सुमतिवर ॥ १८ ॥
 जोटाणइ पहु पासनाह, सिरि सुमति जिणेसर।
 सुंआलइ सिरि नेमिदेव, भवभय वणकुंजर ॥ १९ ॥
 वीरमगामइ सुमति संति, जांबू मुनिसुव्रत।
 टोटरगामइ पासनाह, बहु लोयां सम्मत ॥ २० ॥
 भोइकइ सिरिआदिनाह, रंगपुरिं पहु पासो।
 धंधुकइ सिरिपंच संति, बंदउ बलि पासो ॥ २१ ॥

वस्तु

बलहनयरि बलहनयरि संति जिणराउ,
 चम्मारिपुरि संतिजिण, भवियलोअ लोयण निसायर,
 पालिअताणइ पासपहो, विहिय सेव सुर असुर किन्नर ॥
 ललियसरोवर हरखभरि, सामिय वीर नमेश।
 अंग पखालि विमल जलि, पावपंक टालेसी ॥ २२ ॥
 गहगहंत दिव गिरि चडिय, पाजइ परमाणंद॥
 दह दिसि पसरिय विवह परे, सिदवार मचकुंद ॥ २३ ॥
 कोइल करइ टहूकडा ए, विहसिय सुह वणराय।

परबइ परबइ लइसियए, सीतल वायइ वाय ॥ २४ ॥
 मरुदेवा गइवर चडिय, अबिरानंदण संति ।
 छीपकवसहिय वंदियइ ए, अदबुद सोवन कंति ॥ २५ ॥
 अनुपम सरवर पेखियइ ए, सरगारोहिणि वंग ।
 वाघिणि निरखी बारणइ ए, रोमंचिय मह अंगि ॥ २६ ॥

वस्तु

आदि जिणवर आदि जिणवर नमिय बहु भत्ति,
 देवासुर संथुणिय कुमयमोहमहिमा विहंडण;
 खरतरवसहिय पढमजिण, नेमिनाह गिरनार मंडण ।
 रायणतलि हिव पूजियइ, सामिआदिल-पाइ,
 नाग मोर वे ध्याइयइ, जे हूआ सुरकाइ ॥ २७ ॥
 इणिपरि यात्रा विमलगिरे, कीधी मन उलहासि ।
 कवडजक्ष-सुपसाउलइ ए, टलइ विघन दुह रासि ॥ २८ ॥
 पाटण पदइ वरनयर, जिह विससेण मलहार ।
 अवर बिब बहु वंदियइ ए, तिदां न लाभइ पार ॥ २९ ॥
 सिरि संभवपहु वाविपुरे, लोद्राडइ सिरिसंति;
 फीदीवनयर सिरिवीरजिण, जसु पसाइ सुह संति ॥ ३० ॥
 तेत्रीस वच्छर विगयमच्छर ठामि ठामि जिणेसरा ।
 निय भाव सत्तिहि विविह भत्तिइ भविय कमल दिणेसरा ।
 बहु संघ साथइ देवराजइ वच्छराजि नमंसिया ।
 ते देव सुहभर जावइ थिर श्रीसाधुचंद्रि प्रसंसिया ॥ ३१ ॥
 ॥ इति तीर्थराज चैत्यपरिपाटी स्तवनं ॥

॥ नवकार वाली पद ॥

राग भीम पलास.

भला करे फीर मुर्शदमौला, अल्ला पंढरपुरवाला—ए चाल.
भला होयगा भजले माला, टल्ला भवखानेवाला—ए आंकणी
नही लगती कुछ दमडी कवडी, रटनेमें प्रभु गुण ठाला,
माला बनाले गुणको गाले, छोड कर दुनिया चाला

॥ भला० ॥ १ ॥

सूत प्रमुखकी गुंथ के माला, ओँकार जप ले लाला;
ओँकारमें पंच परमेष्ठी, हे माला गुणने वाला ॥ भला० ॥ २ ॥
अष्टोत्तर शत हे गुण इनके, उतने मणके कर व्हाला,
हंस कहत है सुण बे प्यारा, घटमें धर ले गुणमाला ॥ भला० ॥ ३ ॥

॥ कार्तिक पुनम महिमा गर्भित श्री सिद्धाचल-
स्तवन ॥

अबमोहे डांगरियां हे जिनंदजी, ए देशी.

सिद्ध गिरि शणगार, सुगुणनर सिद्धगिरि शणगार;
दशकोटी अणगार, सु० ॥ ए आंकणी ॥

ऋषभदेवना पुत्र पनोता, द्रविड नाम भुपाल. सु०
जेना नामथी द्रविड देश छे, हालमां करलो खयाल. सु० सि० ॥ १ ॥
मुख्य राजधानी छे तेहनी, मिथिला अति मनोहार. सु०

तेहना राजा प्रपुत्र प्रभुना, द्राविडजी सुखकार. सु०॥सि०॥२॥
 वारीखील्य लघु बांधव तेहना, लाख गाम सिरदार. सु०
 राज्य ऋद्धि छोडी बन्ने भाइ, उतरवा भवपार. सु०॥सि०॥३॥
 चारण मुनिवरनी शिक्षाथी, लेइ दीक्षा तत्काळ. सु०
 अणसण कर्युं एक मासनुं सुंदर, छोडी सकल जंजाल. सु०सि०४
 शरदपुनमथी कार्तिक सुदनी, पूनम सुधीनुं सार. सु०
 आत्मध्यान धरी मोक्ष सधाया, दश कोटी मुनिलार. सु०सि०५॥
 ते कारण कार्तिक पुनमनो, महिमा अपरंपार. सु०
 महितलमां विस्तरीयो छे बहु, मेलो भरे नरनार. सु०सि०॥६॥
 वली कार्तिकी अट्टाइ परवरूप, देरी उपर जुवो धार. सु०
 पूनमनो दिन कलश स्वरूपे, सोभे मंगलकार. सु०॥सि०॥७॥
 ते दिन दादा वृषभ देवनी, यात्रा करीने उदार. सु०
 द्राविडने वारिखील्य मुनिनी, प्रतिमा पूजो श्रीकार. सु०सि०॥८॥
 शत्रुंजय महातममां सुंदर, ए वृतांत रसाल. सु०
 सूरिधनेश्वरनुं फरमाव्युं, वांचो थइ उजमाल. सु०॥सि०॥९॥
 तेह धनेश्वर सूरेश्वरनी, मूर्ति स्थापन कार. सु०
 हंस कहे ते मूर्ति पूजो, सिद्धगिरि पर सार. सु०॥सि०॥१०॥
 आदि जिन मंडल पूर्णा तिथिए, पूर्ण करवा संसार. सु०
 प्रति. पूनम दिन पूजा भणावे, जिनभुवने जयकार. सु०सि०११॥

પાટણમાં વર્તમાન જિનમન્દિરો.

દેરાસર	પોલ	મૂઠનાયકજી
૧ અષ્ટાપદજીની ધર્મશાળા	ચંદ્રપ્રભુ, અષ્ટાપદજી, સુપાર્શ્વનાથ આદીશ્વર, પાંચમેરુ	
૨ લાડા લોટડી	ઋષભદેવ, શાંતિનાથ	
૨ ટાંગડીઆવાડો	આદીશ્વર, પદ્મપ્રભુ, ગણધર- પગલાં, સિદ્ધાચલજી, સહસ્ર- કૂટ, ચોમુખજી શાંતિનાથ, મેરુ, શિશ્વરજી	
૨ ઝવેરીવાડો	નારંગાપાર્શ્વનાથ, આદીશ્વર, પા- ર્શ્વનાથ, વાસુપૂજ્યજી, વાડીપા- ર્શ્વનાથ	
૨ શાહપાડો	આદીશ્વર, શાંતિનાથ	
૨ શાહવાડો	સુપાર્શ્વનાથ, શામલા પાર્શ્વનાથ	
૧ મેંસાતપાડો	શાંતિનાથ, ચંદ્રપ્રભુ, ગૌતમસ્વામી	
૧ તરમેઢાવાડો	શાંતિનાથ	
૧ સીજડાનો પાડો	આદીશ્વર	
૧ કપૂરમહેતાનો પાડો	આદીશ્વર	
૨ તંબોલીવાડો	મહાવીરસ્વામી, સુપાર્શ્વનાથ	
૨ કુંભારીઆવાડો	ઋષભદેવ, મટેવા પાર્શ્વનાથ	
૨ ઢંકમહેતાનો પાડો	ટાંકલાપાર્શ્વનાથ, શાંતિનાથ	
૩ મળીઆતી પાડો	મહાવીરસ્વામી, આદીશ્વર, સહસ્રકૂટ	
૨ સોનીવાડો	મહાવીરસ્વામી, શાંતિનાથ	

૬ ફોફલીઆવાડો

શાંતિનાથ, સંસ્થેશ્વરજી, મન-
મોહનજીપાર્શ્વનાથ, સંભવનાથ,
મુનિસુવ્રતસ્વામી, નેમીનાથ

૧ જોગીવાડો

શામલા પાર્શ્વનાથ

૧ મલાતનો પાડો

મહીનાથ

૨ લખીઆરવાડો

સીમંધરસ્વામી, મુનિસુવ્રતસ્વામી
મનમોહન પાર્શ્વનાથ

૧ નિશાલ પાડો

સુમતિનાથ

૧ કેસુશેઠનોપાડો

અજિતનાથ

૩ ચોખાવટીઆનો પાડો

આદીશ્વર, ધર્મનાથ, શાંતિનાથ

૧ વઢીઆ પાડો

આદીશ્વર

૧ અવજીમેતાનો પાડો

શીતલનાથ

૨ કસુંબીઆવાડો

શીતલનાથ, ગોડીપાર્શ્વનાથ

૨ સંઘવીનો પાડો

વિમલનાથ, મનમોહનપાર્શ્વનાથ

૧ વાસુપૂજ્યજીની સડકી

વાસુપૂજ્યસ્વામી

૧ સજુરીપાડો

મનમોહનપાર્શ્વનાથ

૧ મામાનો પાડો

મામાપાર્શ્વનાથ

૧ લીંબડીપાડો

શાંતિનાથ

૧ કળાસાનો પાડો

શીતલનાથ, શાંતિનાથ

૧ વામણવાડો

શાંતિનાથ

૫ સેતરવસી

શાંતિનાથ, વિમલનાથ, આદી-
શ્વર, અજિતનાથ, શામલા
પાર્શ્વનાથ

१ अदुवसानो पाडो	शांतिनाथ
२ वसावाडो	शांतिनाथ, आदिनाथ
१ पंचोटीपाडो	ऋषभदेव
१ वागोलवाडो	ऋषभदेव
२ घीआ पाडो	शांतिनाथ, कंबोई पार्श्वनाथ
१ कटकीआवाडो	आदिनाथ
४ तरशेरीओ	शांतिनाथ, नेमिनाथ, पार्श्वनाथ, महावीरस्वामी,
१ कलारवाडो	शांतिनाथ
१ धांधल	संभवनाथ
१ नारणजीनो पाडो	ऋषभदेव
२ शालीवाडो गोलवाड	गोडीपार्श्वनाथ, वाडीपार्श्वनाथ
२ महालक्ष्मीनो पाडो	मुनिसुव्रतस्वामी, सुमतिनाथ
४ गोदडनो पाडो	आदीश्वर, चंद्रप्रभु, नेमिनाथ चोमुखजी,
२ वखारनो पाडो	चंद्रप्रभु, शांतिनाथ
२ मारफतीआ मेतानो पाडो	मुनिसुव्रतस्वामी, भीडभंजन- पार्श्वनाथ
३ ढंढेरवाडो	कलिकुंड पार्श्वनाथ, शामळा, पार्श्वनाथ, महावीरस्वामी
१ पडीगुंदी	शीतलनाथ
१ खेतरपाळनो पाडा	शीतलनाथ
२ कोकानो पाडो	कोकापार्श्वनाथ, अभिनंदन- स्वामी,

૧ કોટાવાલાની ધર્મશાલા
૧ પંચાસરો

સ્તંભન પાર્શ્વનાથ
પંચાસરા પાર્શ્વનાથ, નવચંડા-
પાર્શ્વનાથ, ધર્મનાથ, મહાવીર-
સ્વામી, બે સુપાર્શ્વનાથ, ચિં-
તામણિજી, અજિતનાથ, શાં-
તિનાથ, ચોમુખજી, ગોડીપા-
ર્શ્વનાથ, સુમતિનાથ, શ્રી હે-
મચંદ્રાચાર્યજી, વિજયદાનસૂ-
રીજી, વિજયહીરસૂરીજી, વિ-
જયસેનસૂરીજી વિગેરે પૂર્વા-
ચાર્યોની મૂર્તિઓ.

૧૦૦ મોટાં દેરાસર
ઘર દેરાસર જુદાં.

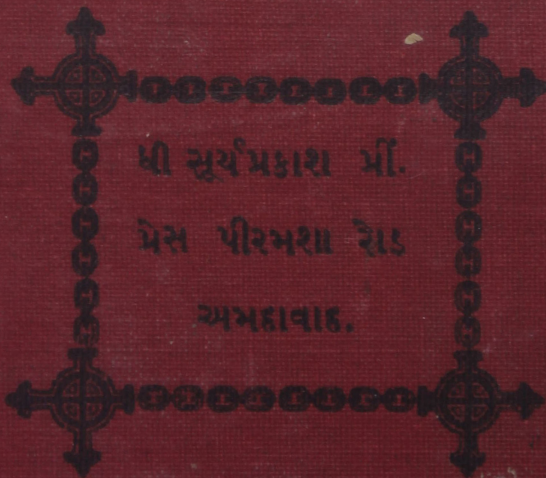

शुद्धिपत्रक.

पृष्ठ	पंक्ति	अशुद्ध	शुद्ध
१	९	पैकोना	पैकीनो
४	१३	आछो	ओछो
५	१	ता	तो
”	७	वैत्र-	वैत्र-
१०	८	७ सात	८ आठ
१२	२०	मलाधरी	मलधारी
१७	१९	वखतथी	वखतथी
२१	१२	जन	जैन
२४	१९	चैत्योनी	चैत्योनां
”	२२	९+९८	९५९८
४१	१५	षाडे	पाडे
४४	८	=	=३५२
४५	५	६ ठा	६ ठी
४८	१२	मालावाडे	मालीवाडे
५८	५	गालहवाडमां	गोलहवाडमां
६३	१८	शखेश्वरनुं	शंखेश्वरनुं
६४	४	भुवनप्रभ-	भुवनप्रभ-
”	६, ९	श्रीविद्याप्रभ-	श्रीविद्याप्रभ-
”	९	ललितप्रभ-	ललितप्रभ-

૭૯	૧૮	બિંબ	બિંબ
૮૦	૧	ચંદ્રપ્રભા	ચંદ્રપ્રભ
”	૩	ચૌદ	ચૌદ
૮૭	૧૨	વિર	વીર
૯૬	૪	જીનવરુણ	જિનવરુ ણ
૯૭	૮	ખસાત-	ખેસાત-
૯૭	૨	બિંબ	બિંબ
”	૧૩	વંદૂ	વંદૂ
૯૮	૧૫	શીતલબિંબ	શીતલ બિંબ
૧૦૧	૭	પીતલમે	પીતલમય
”	૯	માહે	મોહે
૧૦૪	૧૭	સાહવ સુઆ-	સાહ વસુઆ-
૧૦૫	૩	ચૈત્ય-	ચૈત્ય-
૧૦૬	૧૩	-જનગુણા-	-જનગુણા-
૧૦૭	૧૧	સસાર-	સંસાર-
”	”	-નિધિ-	-નિધિ-
૧૦૯	૧૨	-પાશ્વ	-પાશ્વ
૧૧૧	૬	જિનપતિ	-જિનપતિ

આ સિવાય માત્રા રેફ વિગેરે સ્વચ્છેદ તથા સંબંધી યા
 ઝડી જવા સંબંધી અને કેટલીક પદચ્છેદ સંબંધી રહી ગયેલી
 સ્વલનાઓ સુઝ પાઠકોણ સુધારી વાંચવું.

શ્રી સૂર્યપ્રકાશ પ્રી.

પ્રેસ પીરમશા રોડ

અમરાવાટી.